

**ROMÂNIA
DURABILĂ**

Analiză ocupațională Expert dezvoltare durabilă

SECRETARIATUL GENERAL
AL GUVERNULUI

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

(Cod SIPOCA/SMIS2014+: 613/127545)

Analiza ocupațională

Expert dezvoltare durabilă

Prin demersul de profilare a ocupației ”expert dezvoltare durabilă” contribuim la profesionalizarea personalului din administrația publică, pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă asumate de România.

Noiembrie 2020

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

La coordonarea editorială a materialului a contribuit Mihaela Marin, expert coordonare formare profesională, Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă.

Toate informațiile din această analiză au fost furnizate de autorii ei, experți angajați de S.C. Avant Consulting S.R.L pentru realizarea serviciilor de consultanță pentru elaborarea standardului ocupațional ”expert dezvoltare durabilă”, în cadrul contractului de prestări servicii nr. 124 / 29.07.2020. Responsabilitatea asupra conținutului revine autorilor:

- Dr. Corina Ionela Dumitrescu; Dr. Mihaela Ștefănescu - Capitolul 1 (Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Estonia, Republica Finlanda, Republica Franceză)
- Dr. Todor Arpad, Lavinia Andrei, Dr. Ionuț-Bogdan Dima - Capitolul 1 (Republica Federală Germania, Regatul Norvegiei, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Regatul Suediei, Regatul Țărilor de Jos - Olanda)
- Dr. Ionuț-Bogdan Dima - Capitolul 2 și 4
- Dr. Arpad Todor - Capitolul 3 și 5
- La Capitolul 6 au contribuit: Dr. Arpad Todor, expert domeniul social, Dr. Corina-Ionela Dumitrescu, expert domeniul economic; Valentina Constanța Tudor, expert domeniul mediului, Dr. Cătălin-Daniel Dumitrică, expert domeniul administrație publică, Mirela-Cristina Negreanu, expert formare profesională, Dr. Mihaela Ștefănescu, verificator profesional domeniul economic.

Cuprins

Cuvânt înainte	4
Capitolul 1. Abordări ale formării profesionale la nivel internațional	5
<i>Introducere</i>	6
<i>Republica Cehă</i>	7
<i>Regatul Danemarcei</i>	12
<i>Republica Estonia</i>	17
<i>Republica Finlanda</i>	22
<i>Republica Franceză</i>	28
<i>Republica Federală Germania</i>	36
<i>Regatul Norvegiei</i>	41
<i>Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord</i>	45
<i>Regatul Suediei</i>	51
<i>Regatul Țărilor de Jos</i>	55
<i>Recomandări generale</i>	62
<i>Acțiuni recomandate</i>	63
Capitolul 2. Rolul expertului dezvoltare durabilă în cadrul administrației publice la nivel central și local din România și în relația cu mediul de afaceri și sectorul neguvernamental	65
Capitolul 3. Descrierea actualizată a ocupației ”expert dezvoltare durabilă”	69
Capitolul 4. Activități specifice ocupației ”expert dezvoltare durabilă”	78
Capitolul 5. Atribuțiile de analiză și raportare - realizare, colectare, procesare și diseminare a datelor statistice referitoare la Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României	83
Capitolul 6. Competențe relevante pentru ocupația „expert dezvoltare durabilă”	86

Cuvânt înainte

Dezvoltarea durabilă necesită o schimbare de mentalitate, o acțiune colectivă la care să participe deopotrivă instituțiile publice, mediul de afaceri, societatea civilă, mediul academic, toți cetățenii României. De aceea este esențială promovarea educației pentru dezvoltare durabilă la toate nivelurile de studii și în sistemul de învățare pe tot parcursul vieții.

Pentru a veni în întâmpinarea nevoii de modernizare și transformare a administrației publice în spiritul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, la inițiativa Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Secretariatului General al Guvernului, în 2018 a fost introdusă în Clasificarea ocupațiilor din România (COR) ocupația „expert dezvoltare durabilă”. Această nouă ocupație are codul COR 242232 și face parte din Grupa de bază 2422 – Specialiști în domeniul politicilor administrative.

Specialiștii din administrația publică, împreună cu alți factori interesați, au un rol esențial în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României 2030 (SNDD). Instituțiile eficiente, responsabile și incluzive sunt vitale pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD). Acest lucru este evidențiat în cadrul ODD 16 „Pace, justiție și instituții eficiente”. ODD 16 aduce în prim plan promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. În acest context, profesionalizarea personalului din administrația publică are un rol important în ceea ce privește dimensiunea instituțională a dezvoltării durabile. Modul în care are loc dezvoltarea instituțiilor, printr-o abordare accelerată sau organic-sustenabilă, îmbunătățirea proceselor de elaborare a politicilor publice, precum și nivelul de instruire al personalului care activează în sectorul public, toate aceste aspecte au un impact direct la nivel social.

Pentru a operaționaliza ocupația „expert dezvoltare durabilă”, în cadrul proiectului POCA „România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030” a fost elaborată prezenta analiză ocupațională, pe baza căreia s-a conturat standardul ocupațional. Pornind de la acest profil ocupațional se poate realiza formarea experților în dezvoltare durabilă care își desfășoară activitatea în instituțiile publice centrale și locale din România. Analiza ocupațională a integrat rezultatele unui mix de metode de cercetare: desk research, chestionare aplicate și interviuri structurate cu reprezentanți ai instituțiilor administrației publice la nivel central (în total 149 de persoane) și local (în total 76 de persoane), chestionare aplicate responsabililor din mediul de afaceri (în total, 68 de reprezentanți ai companiilor) și din sectorul neguvernamental (în total, 78 de persoane din organizații neguvernamentale), două focus grupuri cu reprezentanții Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă și o consultare de validare a rezultatelor analizei ocupaționale la care au participat reprezentanții structurilor care sprijină Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă pentru implementarea SNDD. Analiza ocupațională a fost completată și de interpretarea datelor reieșite dintr-un sondaj de opinie de tip CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*), adresat publicului larg, persoane cu vârsta de minim 18 ani, realizat la nivel național, în mediul rural și urban.

Perspectiva instituțională a dezvoltării durabile poate fi descrisă multidimensional, respectiv prin intermediul transparenței, deschiderii, egalității de gen sau a modalității de combatere a discriminării. Un acces mai rapid și ușor la serviciile publice, o abordare integrată a problemelor cetățenilor și un răspuns proactiv din partea autorităților publice fac diferența atunci când se abordează subiectul gradului de deschidere al administrației publice.

Capitolul 1. Abordări ale formării profesionale la nivel internațional

Introducere

Capitolul prezintă modul de formare profesională, la nivel internațional și european, în 10 state cu performanțe în domeniul dezvoltării durabile.

În cele mai multe cazuri, acțiunile și politicile naționale reflectă circumstanțele politice, cultura administrativă existentă, dotările și expertiza tehnică disponibilă la nivel instituțional. Legăturile cu obiectivele de dezvoltare durabilă se realizează în mod diferit de la o țară la alta, în unele existând o cultură administrativă centralizată, axată pe un proces temeinic de planificare strategică realizat la nivel politic și bugetar, iar în altele se abordează o cultură participativă, descentralizată, în care instituțiile locale sunt văzute ca fiind forța motrice a schimbării în relație cu cetățenii.

În multe situații, sunt provocări legate de constrângeri politice, administrative, tehnice și disponibilitatea fondurilor publice, atunci când se aduce în discuție partea de implementare și monitorizare a obiectivelor de dezvoltare durabilă. Circumstanțele naționale contribuie activ la promovarea dezvoltării durabile la nivelul fiecărei țări.

În acest context, realizarea unui cadru de cooperare interinstituțională este esențială pentru operaționalizarea Agendei 2030, precum și pentru implementarea strategiilor și planurilor naționale de dezvoltare durabilă.

Educația pentru dezvoltare durabilă este văzută ca aspect tematic intersectorial, care poate contribui activ la formarea viitoarelor generații de cetățeni, respectiv de funcționari publici eco-responsabili. Existența acestui tip de educație holistică aduce plus valoare la nivelul programelor școlare și este recomandabilă integrarea ei și în cazul învățământului universitar.

În multe din țările analizate, se poate observa o atenție sporită acordată procesului de instruire a personalului din instituțiile publice, inclusiv în ceea ce privește consultarea factorilor interesați, dar și integrarea aspectelor de dezvoltare durabilă în ceea ce privește procesul de planificare bugetară, într-un mod direct sau indirect.

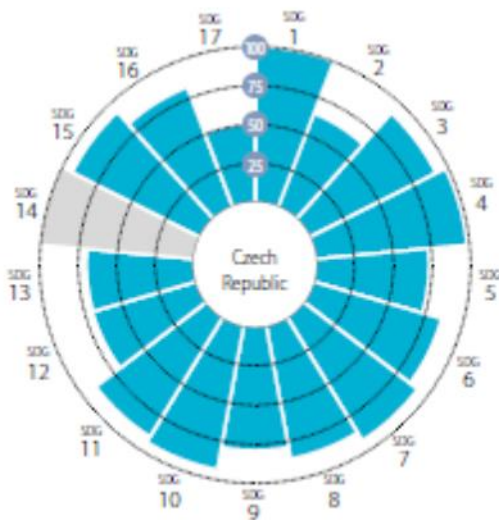
Sustainable Development Report 2020 (sdgindex.org¹) prezintă date agregate referitoare la performanțele fiecărei țări în ceea ce privește atingerea ODD. Acest raport reprezintă un instrument de monitorizare a progresului făcut de fiecare țară în ceea ce privește ODD, însă instituțiile naționale de statistică fac eforturi considerabile de a colecta date pentru a standardiza indicatorii pentru dezvoltarea durabilă. În acest raport, SDG Index este un indicator agregat care cuprinde mai mulți subindicatori, însă trebuie analizate cu atenție performanțele fiecărei țări pe fiecare subcategorie. De asemenea, pentru o analiză mai bună pe țări se urmărește și construirea SDG Index la nivel regional în fiecare țară. Profilurile de țară realizate în Sustainable Development Report 2020 nu sunt ermetice unui nespecialist în domeniu, astfel încât orice persoană interesată de domeniul dezvoltării durabile poate înțelege ușor distanța pe care o țară o mai are de parcurs până la atingerea ODD. Este important să înțelegem că ODD 16 – Pace, justiție și instituții eficiente (Peace, Justice and Strong Institutions) și ODD 17 – Parteneriate pentru realizarea obiectivelor (Partnerships for Goals) conțin subindicatori care oferă scorul de impact global, Spillover Index Score.

¹ Datele prezentate în analiză sunt cele disponibile în septembrie 2020.

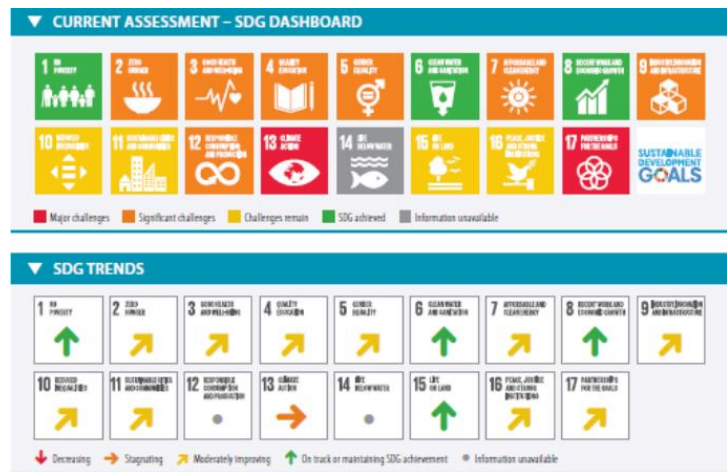
Republica Cehă

Statusul privind dezvoltarea durabilă

În ceea ce privește atingerea celor 17 obiective ale dezvoltării durabile, conform *Sustainable Development Index*, Republica Cehă are un scor de 80.6, nivel obținut din subindicatorii din zona ODD1 sau ODD4, dar și din progresele remarcabile obținute în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor ODD1, ODD4, ODD10 sau ODD 15. Republica Cehă se află pe poziția 8 în acest clasament în care Suedia ocupă poziția de lider (SDG Index 84.7). O analiză simplă ne sugerează că Cehia a parcurs 80.6% din drumul de îndeplinit în ceea ce privește ODD (www.sdgindex.org)

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

În Republica Cehă, subiectul dezvoltării durabile este coordonat la nivel central de către prim-ministru. Consiliul guvernamental pentru dezvoltare durabilă din Republica Cehă, prezidat de prim-ministru, este un organism consultativ al guvernului, responsabil de coordonarea intersectorială a politicii de dezvoltare durabilă între autoritățile administrative centrale. Este format din reprezentanți ai tuturor ministerelor, Camerelor Parlamentului, reprezentanți ai municipalităților, ONG-uri, syndicate, mediul academic, industrie, agricultură și cercetare. Alți actori relevanți sunt reprezentați în cele nouă comitete tematice și grupuri de lucru.

Dezvoltarea Cehiei este văzută la nivelul anului 2030 ca fiind cea a unui stat juridic democratic bazat pe respectarea drepturilor civice, politice, economice și sociale ale cetățenilor săi și a identității sale culturale. Modelul ceh de guvernare își propune să promoveze o structură decizională flexibilă și incluzivă, în care cetățenii participă activ la viața publică. În acest sens, administrația publică joacă un rol important în îmbunătățirea calității vieții populației, prin intermediul politicilor publice și prin atingerea obiectivelor dezvoltării durabile pe termen lung. Dezvoltarea durabilă a Republicii Cehie poate fi evaluată prin îmbunătățirea calității vieții fiecărui cetățean, dar și la nivelul întregii societăți.

Ca urmare a adoptării Agendei 2030, a fost aprobat în 2017 *Cadrul Strategic Republica Cehă 2030*, ca document strategic pe termen lung², axat pe ideea de promovare a sustenabilității și bunăstării. Printre obiectivele acestuia se numără și realizarea unui sistem educațional accesibil tuturor, ca parte a unei societăți durabile. Aspectele legate de agenda de dezvoltare durabilă sunt coordonate de Ministerul Mediului, prin Unitatea de Dezvoltare Durabilă (2018), care oferă, de asemenea, sprijin tehnic și administrativ ministerelor de linie.

În ceea ce privește situația sistemului educațional, Monitorul educației și formării în UE remarcă o creștere rapidă a ratei educației terțiare, dar și o creștere a ratei abandonului școlar. În 2018, proporția absolvenților de educație terțiară cu vârste de 30-34 de ani a fost de 33,7% (media UE: 40,7%). Cu toate acestea, nivelul de învățământ superior are provocările sale, deoarece 37% dintre studenții din programele de licență abandonează studiile în primul an.

Referitor la sistemul vocațional de instruire, se urmărește flexibilizarea acestuia la nevoile pieței locurilor de muncă. Astfel, prin Amendamentul din 2018 al Legii privind școlile, acestea au obligația de a coopera cu angajatorii în conceperea planurilor de învățământ, furnizarea de formare practică, participarea la examenele finale și oferirea de locuri de muncă în companii”³.

În Republica Cehă, *Strategia Națională pentru Educație pentru Dezvoltare Durabilă 2008-2015* precizează necesitatea implementării unor noi metode de educație, în special pentru formarea cadrelor didactice la toate nivelurile de învățământ. Mai mult, planul său de Acțiune 2011-2012 subliniază necesitatea ca toate disciplinele să aibă cursuri interdisciplinare axate pe tematicile dezvoltării durabile.

Standarde naționale - Coduri ocupaționale cu referință la dezvoltarea durabilă

În ceea ce privește clasificarea ocupațiilor, aceasta este gestionată la nivel național de Ministerul Muncii și Afacerilor Sociale al Republicii Cehia, prin intermediul bazei de date NISP, care a fost realizată în 2007, bază de date care nu conține o ocupație cu titulatura generică de ”expert dezvoltare durabilă”. Astfel, există familii de clasificări profesionale, care includ aspecte de dezvoltare durabilă descrise ca fiind competențe, de ex., specialistul de mediu al administrației statului are pe lângă competențe tehnice pe protecția mediului și cerințe specifice de management al resurselor și dezvoltare durabilă⁴.

Clasa 2422 - Specialiști în strategii organizaționale și politici, cuprinde peste 50 sub-clase, identificabile pentru aproape fiecare Obiectiv de Dezvoltare Durabilă (educație, pace și justiție, agricultură, altele). Există ocupații care includ responsabilități legate de politicile publice, cât și ocupații suport, similare cu cele din România: manager de proiect, expert fonduri structurale, expert achiziții publice.⁵ În Republica Cehă există așadar ocupații/coduri ocupaționale care includ referința la dezvoltarea durabilă, prin prisma impactului pe care programele, politicile, finanțările le au la nivel economic, social, de mediu. Ocupațiile grupate generic de specialiști, analiști, responsabili cu metodologiile, metodologi în domeniul politicii companiei și al administrației publice (CZ-ISCO 2422) sunt promovate prin prezentarea nivelului salarial al acestor ocupații⁶.

² https://www.mzv.cz/file/2680262/CZE_VNR_to_HLPF_2017_National_Report.pdf

³ <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/volume-2-2019-education-and-training-monitor-country-analysis.pdf>

⁴ <https://www.nsp.cz/> _ <https://nsp.cz/jednotka-prace/specialista-zivotniho-pro>

⁵ <https://nsp.cz/isco/specialiste>

⁶ <https://www.ispv.cz/cz/Metodicke-centrum-CZ-ISCO.aspx>

Exemplu de bună practică

Prezentăm responsabilitățile ocupației „Specialist în administrarea educației pentru tineret și hobby”. Specialistul este descris ca posibil angajat al „unității administrativ-teritoriale pentru educația și activitățile pentru tineret”, atribuțiile cheie fiind cele de coordonare a dezvoltării în domeniul menționat prin evaluarea și analiza posibilităților de utilizare a fondurilor din fondurile structurale și din programele UE pentru domeniul tineret, cât și de execuție prin crearea de metodologii, analize sau programe/proiecte în acest domeniu. Din ocupațiile analizate din grupa 2422, comune sunt și activitățile generale ale ocupațiilor: pregătirea de documente cheie pentru dezvoltarea domeniului respectiv, la nivel de concepție; evaluează și analizează posibilitățile de utilizare a fondurilor (din fondurile structurale și din programele UE) pentru domeniul respectiv, creează proceduri și metodologii pentru acordarea sprijinului financiar, selectarea solicitanților de sprijin, inclusiv evaluarea proiectelor în domeniul respectiv. Alte activități generale sunt subsumate activităților de consultanță, consiliere și control în domeniul educației pentru tineret. Nivelul tuturor ocupațiilor din grupa 2422 este nivelul 7, singura excepție o face ocupația legată de prevenirea criminalității, parte a corpului de specialiști în educație- care are nivelul de acces în ocupație 6 din EQF/CEC.

Domeniul formării pentru dezvoltare durabilă a administrației publice; programe speciale de pregătire pe toată durata vieții în Republica Cehă

Sectorul public reprezintă aproximativ 32,80% din totalul forței de muncă ocupate la nivel național și însumează aproximativ 935.000 angajați, pe toate palierele.

Institutul de Administrație Publică Praga este cel care coordonează formarea angajaților administrației publice centrale și asigură însușirea de competențe specifice sectorului public. Institutul este activ în Programul European de Formare Reciprocă (ERT), oferă programe educaționale, inclusiv în format online, și organizează și evenimente tematice (de ex, protecția mediului).⁷

Planul de acțiune pentru 2019-2021 aferent Programului de stat pentru educație, creștere și conștientizare a mediului și consultanță de mediu pentru anii 2016-2025 oferă principalele direcții în ceea ce privește strategia de formare a resurselor umane.

Programe de formare dedicate cu componente de dezvoltare durabilă pentru reprezentanții ONG și companiilor, dezvoltate în parteneriat cu administrația publică

Programele de formare ale unor organizații, precum NaZemi⁸, People in Need⁹, ARPOK¹⁰, le permit studenților să se familiarizeze cu problemele globale socio-economice și de mediu din perspectiva dezvoltării durabile, cu accent pe tema sărăciei. De asemenea, educația pentru dezvoltare durabilă este abordată pe mai multe dimensiuni, în special din perspectiva protecției mediului.

Ar mai fi de menționat faptul că există inițiative la nivel regional, la care participă toate părțile interesate, care au ca scop identificarea problemelor de mediu din regiunea respectivă. În acest sens, reprezentantul regional al Guvernului este implicat în educarea și pregătirea primarilor în domeniul managementului deșeurilor.

⁷ <https://www.institutpraha.cz/en/about-institute/training/types-of-qualification-proliferation/>

⁸ https://www.institutpraha.cz/obj/files/5/sys_media_3779.pdf

⁹ <https://www.nazemi.cz/en/global-education>

¹⁰ <https://www.clovekvtisni.cz/en/who-we-are/about-us>

¹⁰ <https://arpok.cz/home/about-us/>

Exemple de bună practică din sectorul privat

În raportul de sustenabilitate 2017-2018, se menționează colaborarea dintre ŠKODA AUTO cu reprezentanții orașului Praga și cu Universitatea Tehnică Cehă, privind promovarea electromobilității și a serviciilor de mobilitate urbană. ŠKODA AUTO și ŠKODA AUTO DigiLab au oferit finanțare și mentori pentru dezvoltarea platformei Unique și au promovat-o prin activități de marketing. Din 2018, serviciul de *car sharing* a devenit disponibil pentru studenți și profesori de la Universitatea Tehnică Cehă, Universitatea de Economie și Universitatea Cehă de Științe ale Vieții¹¹.

Educația pentru dezvoltare durabilă în învățământul superior

Cehia are un sistem de educație pentru mediu de bună calitate la aproape toate nivelurile de educație, inclusiv cu teme emergente precum schimbările climatice. În ceea ce privește pregătirea profesională, raportul național al Cehiei de implementare al Strategiei UNECE de educație pentru dezvoltare durabilă (2008-2015)¹² subliniază necesitatea dezvoltării competențelor (cunoștințe, abilități și atitudini) pentru luarea deciziilor, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile.

Dintre bunele practici educaționale ar fi de menționat următoarele:

Centrul de Mediu din cadrul *Universității Caroline din Praga*, prin Departamentul pentru indicatori de dezvoltare durabilă este activ în zona de cercetare și dezvoltare. Prin activitatea sa, oferă informații privind procesele de luare a deciziilor sociale la diferite niveluri, care permit evaluarea stării și tendințelor mediului și ale dezvoltării durabile în Republica Cehă. În acest sens, prin programele sale, Centrul oferă competențele și abilitățile necesare realizării politicii naționale de mediu și de evaluare a documentelor strategice. În acest sens, Centrul pune la dispoziția celor interesați un program doctoral de ecologie socială.¹³

National Network for Environmental Protection are în vedere inițiative clare în domeniul educației formale de la cele mai mici vârste și până la învățământul terțiar, având ca rezultat concret creșterea numărului de organizații neguvernamentale și a instituțiilor publice implicate în acest program național. Aceste acțiuni sunt destinate mai degrabă creșterii gradului de conștientizare decât formării de specialiști în domeniul dezvoltării durabile;

Portalul *Infoabsolvent* este conceput ca un mecanism de auto-asistență disponibil pentru studenții de la toate nivelurile de educație și adulți, pentru domenii precum educație, formare, luarea deciziilor referitoare la carieră, precum și sprijinirea cadrelor didactice cu informații¹⁴. Tematicile se referă la aspectele de integrare între schimbări climatice, sustenabilitate și inginerie de mediu (chimie și tehnologie), dezvoltare regională și guvernare (economie și administrație), dezvoltare rurală durabilă în zone tropicale și subtropice (agricultură tropicală), în cadrul programelor de studii de licență și master.

Universitatea Palacký, prin Departamentul de studii de dezvoltare și mediu oferă un program de master pentru specializarea ”dezvoltare și previziune”, care include în programă și aspecte legate de dezvoltarea durabilă. Printre competențele avute în vedere se numără: cunoștințe teoretice legate de principii, valori umane compatibile cu dezvoltarea durabilă, instrumente economice ale dezvoltării durabile, tehnologii pentru dezvoltare durabilă, aspecte

¹¹ <https://az749841.vo.msecnd.net/sitescom/alv1/46097d2c-5cee-4b81-865f-a828bb86a5a2/skoda-sustainability-report-2018.2f7c77d5570521e4a512ed6d2fa64a1b.pdf>

¹² <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/Implementation/NAP/CzechStrategyESD.Czech.pdf>

¹³ <https://www.czp.cuni.cz/czp/index.php/en/about-us/dpt-of-env-indicators>

¹⁴ <https://www.infoabsolvent.cz/>

politice și instituționale ale dezvoltării durabile, aspecte sectoriale ale dezvoltării durabile, indicatori ai dezvoltării durabile, strategii pentru dezvoltare durabilă și actorii dezvoltării durabile.¹⁵

Asociația Municipală *”Orașele sănătoase din Republica Cehă”* reunește peste 130 de orașe / regiuni și este activă în domeniul dezvoltării durabile, al calității vieții și al sănătății. Prin activitatea sa, sprijină administrația locală, în ceea ce privește dezvoltarea durabilă (de ex., dispune de o bază de date de bune practici și un sistem de baze de date la nivel național cu strategii naționale / regionale / locale). Asociația colaborează cu experți universitari, pentru a dezvolta un portal cu indicatori de dezvoltare durabilă, standarde și metodologii. Asociația are un program educațional acreditat de Ministerul de Interne pentru coordonatorii orașelor sănatoase (MA21). Printre subiectele abordate se numără: procedurile de realizare a unui oraș sănătos, implicarea cetățenilor, dezvoltarea durabilă, managementul strategic.¹⁶

Concluzii

- Competențele asociate domeniului de dezvoltare durabilă sunt în plin proces de integrare și configurare, atât în zona educației formale, cât și în cea non-formală. Un bun sistem educațional inovator poate face diferența pentru crearea societăți durabile și a unui sistem ocupațional adaptabil cerințelor viitoare ale pieței muncii. Acest model este predominant în domeniul educației pentru dezvoltare durabilă, asociată protecției mediului;
- Există o bună monitorizare a gradului de implementare a ODD;
- Interesul în creștere la nivel local pentru dezvoltarea de inițiative pentru implementarea și monitorizarea dezvoltării durabile;
- Există inițiative educaționale pentru dezvoltare durabilă susținute financiar, la nivel local, regional, național.
- Cehia este în curs de a îmbunătăți sistemul de formare, de susținere publică a inițiativelor de instruire / pregătire / educare a specialiștilor dezvoltării durabile: necesitatea modernizării, dezvoltării și finalizării infrastructurii existente, în ceea ce privește calificările pentru mediu, inclusiv în cazul celor vocaționale;
- Referitor la finanțarea programelor de formare adresate personalului implicat în dezvoltarea durabilă, există proiecte de dezvoltare a capacității instituțiilor pentru coordonarea politicilor. La nivelul instituțiilor statului se creează posturi/locuri de muncă în care să fie angajați noii specialiști, care să coordoneze activitatea între ministere și interdepartamental.

¹⁵ <http://studydevelopment.cz/admission/curriculum/>

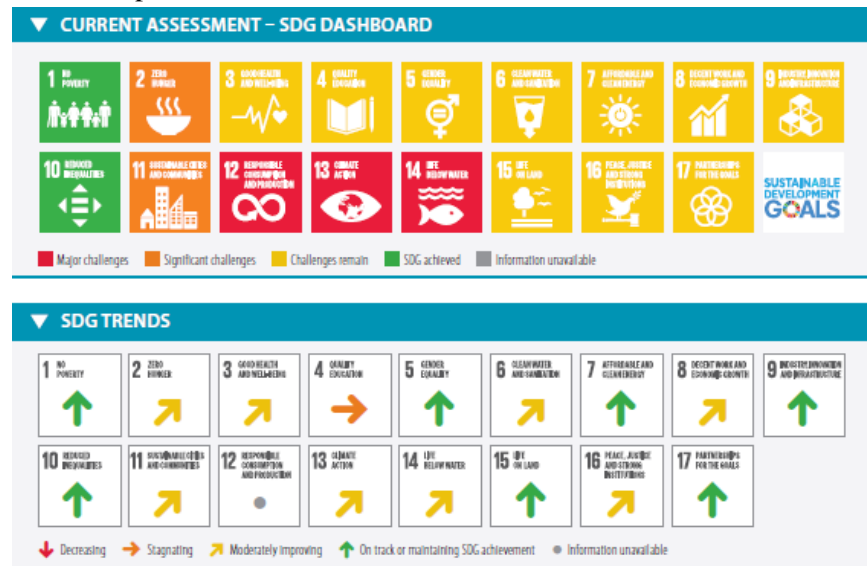
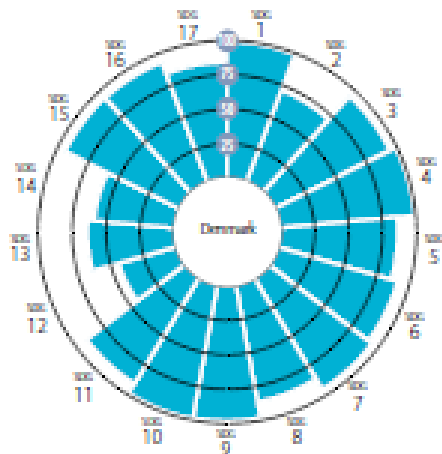
¹⁶ <https://www.healthycities.cz/en/service-for-members>

Regatul Danemarcei

Statusul privind dezvoltarea durabilă - context național

În ceea ce privește atingerea celor 17 obiective ale dezvoltării durabile, *Sustainable Development Index* include Regatul Danemarcei pe poziția 2, cu un scor de 84.6, nivel obținut la subindicatorii din zona ODD1, ODD3, ODD4, ODD9, ODD10 sau ODD15.

Danemarca are Spillover Index Score de 66.4, ocupând locul 141 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

Danemarca este una dintre țările fruntașe în promovarea dezvoltării durabile. Procesul de implementare a dezvoltării durabile este planificat multidimensional, respectiv la nivel local, regional și internațional. În acest sens, se acordă o mare atenție realizării ODD la nivelul regiunii nordice, prin implicarea sa activă în cadrul Consiliului Nordic de Miniștri, precum și în cadrul regiunii baltice.

Pași concreți au fost făcuți prin Planul de acțiune pentru implementarea Agendei 2030, adoptat în 2017. Principalele zone de acțiune se concentrează pe cei 5 P ai Agendei 2030: *prosperitate, oameni, planetă, pace și parteneriate (prosperity, people, planet, peace and partnerships)*.

La nivel național, Guvernul prezintă Parlamentului un raport anual de progres privind gradul de implementare a planului de acțiune asociat celor 17 de obiective. Biroul de statistică danez realizează un raport statistic anual pentru a fi trimis ONU. Procesul de coordonare a implementării obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) este realizat de Ministerul Finanțelor, împreună cu ministerele de resort, precum și participarea societății civile. Membrii platformelor societății civile, cum ar fi Grupul Danez¹⁷ și Global Focus¹⁸, se implică activ în procesul de integrare a ODD în strategiile și planurile de lucru naționale.

¹⁷ <https://www.92grp.dk/about-the-danish-92-group.html>

¹⁸ <https://www.globalfokus.dk/om-os/organisationen>

În ceea ce privește sistemul de educație și instruire, Ministerul Danez al Educației a lansat *Strategia pentru educație pentru dezvoltare durabilă*¹⁹ ca parte a Decadei Națiunilor pentru Educație pentru Dezvoltare Durabilă 2005-2014. Acest demers are în vedere creșterea gradului de conștientizare asupra dezvoltării durabile la nivelul copiilor, tinerilor și adulților. Scopul principal al strategiei a fost de a introduce dezvoltarea durabilă în programele curriculare utilizate în educația de bază a tinerilor și a profesorilor, în special în ceea ce privește aspectele legate de știință, tehnologie, sănătate, schimbări climatice. În 2014, Guvernul a implementat în școli așa numita reformă *Folkeskole*, care își propune să îmbunătățească competențele profesorilor. În acest sens, dezvoltarea durabilă a fost încorporată în programa ciclului primar și gimnazial pentru disciplinele de biologie, fizică, geografie naturală și științe sociale. Pe de altă parte, la nivelul învățământului superior, nu există un standard comun privind modalitățile practice de includere a dezvoltării durabile în cadrul programelor de licență, masterat sau doctorat.

La demersurile menționate anterior ar mai fi de adăugat cel din 2008, atunci când a fost adoptat *Acordul tripartit privind formarea adulților și formarea continuă (VEU)*²⁰, ca parte a eforturilor de consolidare a învățării pe tot parcursul vieții. Această inițiativă este susținută și promovată prin acțiuni și inițiative la nivelul forței de muncă, al educației liberale a adulților, precum și în activități de asociere și culturale.

Standarde naționale - coduri ocupaționale cu referire la dezvoltarea durabilă

În ceea ce privește clasificările ocupaționale naționale, din anul 1996 se aplică sistemul de cod DISCO-88 care sunt în acord cu clasificarea UE a ocupațiilor ISCO-88, în conformitate cu reglementările Organizației Internaționale a Muncii.²¹ Este de remarcat efortul Institutului de Statistică din Danemarca de a transpune la contextul național cele 17 ODD, în perspectiva anului 2030. Ca urmare a acestui demers, Regatul Danemarcei transmite că a devenit prima țară din lume care a propus 197 de indicatori de dezvoltare durabilă naționali sau ”unități de măsură naționale”.²²

Exemple de bună practică în domeniul formării pentru dezvoltare durabilă

În cazul modelului danez de administrație publică, un rol important l-a avut reforma structurală din 2007, care configurat 13 guverne locale și 5 guverne regionale, astfel încât noile administrații locale au devenit mult mai puternice și mai apropiate de cetățeni. Sectorul public reprezintă aproximativ 32.10 %²³ din totalul forței de muncă ocupate la nivel național și are aproximativ 173.172 angajați la nivel central, 119.951 funcționari la nivel regional și 418.501 funcționari la nivel local.

În general, activitatea de instruire are loc pe toate palierele guvernamentale (guvernul central, regional și cel local) și este coordonată de Ministerul Finanțelor, iar departamentele sau agențiile sunt responsabile de furnizarea de formare specifică în propriile domenii și specialități.

¹⁹ https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/planipolis/files/ressources/denmark_unsd_strategy.pdf

²⁰ https://uil.unesco.org/fileadmin/multimedia/uil/confintea/pdf/National_Reports/Europe%20-%20North%20America/Denmark.pdf

²¹ <https://www.dst.dk/en/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/disco-08?id=ec4f3246-ea1a-4e8b-b229-f03c0dc680c6>

²² <https://www.dst.dk/da/presse/Pressemeddelelser/2020/2020-09-01-fns-verdensmaal-bliwer-danske>

²³ European Commission, Public administration characteristics and performance in EU28: Denmark, 2018, ISBN: 978-92-79-90445-5

Programe de formare dedicate sau cu componente de dezvoltare durabilă pentru reprezentanții ONG și pentru companii, dezvoltate în parteneriat cu administrația publică

În cadrul proiectului “Project Green Generation for Astra” derulat de Departamentul de Științe ale Educației din cadrul Universității din Copenhaga, în perioada octombrie 2013 - aprilie 2017, doi coordonatori din fiecare dintre cele 10 municipalități, au dezvoltat o strategie de promovare a educației pentru dezvoltare durabilă pe o perioadă de trei ani. Proiectul a fost sprijinit de Velux Foundation and Villum Foundation.²⁴

Educația pentru dezvoltare durabilă în învățământul superior

Ministerul Educației are în directă sa responsabilitate învățământul primar, secundar și liceal și a adoptat o Strategie de educație pentru dezvoltare durabilă. Aceasta servește ca bază de inspirație pentru învățământul superior, acolo unde există orientări privind promovarea educației pentru dezvoltare durabilă.

În Danemarca, educația superioară pentru dezvoltare durabilă promovează ideea de echipe interdisciplinare, din perspectiva cooperării puternice care există între mediul universitar și cel privat, în special în cazul facultăților cu profil de inginerie. Scopul general este de a dezvolta o generație de profesioniști, specialiști care pot lucra cu succes în echipe multidisciplinare, pentru a rezolva provocările de sustenabilitate cu care se confruntă societatea și mediul de afaceri. Alte tematici în cadrul programelor de studii de licență și master se referă la mediu și managementul resurselor, situații de urgență, abordarea gândirii sistemice în legătură cu sustenabilitatea, bazată pe studii de caz din domeniul administrării afacerilor, inginerie și știință, orașe durabile, finanțe durabile/ sustenabile etc.

Website-uri centrale gestionate de departamente guvernamentale furnizează servicii pentru educatorii dezvoltării durabile, care să asigure suport pentru implementarea programei școlare stabilite de Ministerul Educației. În acest sens, Ministerul Educației gestionează site-ul www.emu.dk. Danemarca are o politică de tip “open access” în ceea ce privește materialele pentru educația pentru dezvoltare durabilă, descriind o piața liberă a materialelor de predare, ca parte a întregii piețe educaționale.

Cu titlu de bună practică, ar fi de menționat abordarea deschisă a Green Roskilde University Centre (GRUC) de implicare a studenților în ceea ce privește dezvoltarea durabilă, bazată pe interdisciplinaritate și cooperare intersectorială. În cadrul universității, a fost realizat un centru de cercetare interdisciplinar denumit CIRCLES, care are în vedere zona economiei circulare și a dezvoltării durabile. Prin intermediul acestuia, se derulează o serie de proiecte de cercetare care sunt direct sau indirect legate de ODD. Unul dintre acesta este cel intitulat “*Rethinking Sustainability: Progressive Models and the ONU Sustainable Development Goals*”, care investighează modalitatea în care ODD pot fi utilizate ca instrument de management, pentru a crea modele de afaceri noi și asupra modului în care companiile private, sectorul public și ONG pot fi implicate .

Un alt exemplu de cooperare este *Parteneriatul dintre UNESCO și Universitatea Aalborg, privind Sustenabilitatea și învățarea bazată pe probleme (2012-2025)*, ca parte practică a educației pentru dezvoltare durabilă. Astfel, au fost organizate o serie de programe de formare pentru personalul universitar de la Facultatea de Inginerie și Știință a Universității Aalborg. Obiectivul acestor inițiative este de a integra principiile sustenabilității în toate programele de studiu de la facultate, oferind suport didactic, seminarii și creând un grup de lucru academic în domeniul educației

²⁴ <https://www.ind.ku.dk/english/projects/greengeneration/>
<https://www.ind.ku.dk/projekter/grongeneration/>
<https://astra.dk/grongeneration>

pentru dezvoltare durabilă. Promovarea educației pentru dezvoltare durabilă se face și prin intermediul „United Nations of the Danish Regional Centre of Expertise”- RCE Denmark, care reprezintă o rețea profesională de cercetători, funcționari publici, ONG, educatori și mulți alții.

Un exemplu de master îl oferă Universitatea Aalborg prin specializarea Managementul mediului și știința sustenabilității („Environmental Management and Sustainable Science”). Prin intermediul acestuia, absolvenții vor dezvolta competențe în zona definirii și rezolvării problemelor legate de mediu existente în lumea afacerilor, precum și în organizațiile publice și în societate²⁵. De asemenea, Universitatea Aalborg are în oferta educațională un program de master care leagă aspectele de sustenabilitate de zona urbană - Orașe durabile (Sustainable Cities) - având în curriculum discipline precum: dezvoltare durabilă, energie durabilă, științele mediului / ingineria mediului²⁶.

Centrul multidisciplinar al Universității de Afaceri din Copenhaga (CBS Sustainability) este dedicat studiului practicilor și dezvoltărilor durabile în organizații, piețe și la nivelul societății. Dintre zonele de cercetare ar fi de menționat: relația dintre mediul privat și politicile publice (de exemplu, în lanțurile de aprovizionare), rolurile consumatorilor și cetățenilor (consum și producție durabile; sănătate și bunăstare; schimbări climatice), finanțare pentru durabilitate și finanțare durabilă (de exemplu, pentru infrastructură urbană durabilă), oportunități de afaceri durabile și modele de afaceri durabile, educație pentru antreprenoriat durabil, sectoare industriale (de exemplu, modă, întreprinderi sociale, comerț echitabil), economie circulară etc.

Centrul este activ și în domeniul responsabilității sociale corporative (CSR), ca partener fondator al Academiei de Afaceri în Societate (EABIS, Europa). De asemenea, activează și în cadrul Academiei de Management și al Grupului European pentru Studii Organizaționale (EGOS). Centrul a sponsorizat mai multe sub-teme în cadrul EGOS și a contribuit cu coordonatori în cadrul Grupului de lucru permanent „Afaceri și societate”²⁷.

Învățământul non-formal

Conceptul de „educație non-formală pentru adulți” a fost promovat de N. F. S. Grundtvig²⁸ (1783–1872), părintele educației occidentale pentru adulți, fiind una dintre caracteristicile speciale ale sistemului de învățământ danez.

Activitățile de învățare non-formală se bazează frecvent pe inițiative private ale unor organizații neguvernamentale (ONG-uri) și are în vedere:

- activitate educațională non-formală independentă: școli de seară și activitate voluntară în Asociații;
- cursuri de extensie universitară;
- licee populare de zi;
- școli private, internate independente (licee populare, școli de economie la domiciliu, arte și școli de meserii și școli de continuare).

Ar mai fi de precizat că nu sunt necesare calificări școlare sau profesionale pentru participarea în cadrul acestui tip de instruire.

²⁵ <https://www.en.aau.dk/education/master/urban-energy-and-environmental-planning/specialisations/environmental-management>

²⁶ <https://www.en.aau.dk/education/master/sustainable-cities>

²⁷ <https://www.cbs.dk/en/research/departments-and-centres/department-of-management-society-and-communication/cbs-sustainability/about>

²⁸ <http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/grundtve.pdf>

Ca exemplu de implicare în domeniul educației non-formare este *Asociația Daneză pentru Educația Adulților*. Aceasta a avut o serie de inițiative în domeniul dezvoltării durabile realizate în colaborare cu diverși parteneri: studiul privind aspectele de sustenabilitate legate de iluminatul public, o serie de prelegeri despre viitorul durabil cu cercetători de la Universitatea Aarhus etc.²⁹

Concluzii

Modelul danez al dezvoltării durabile are la bază o serie de elemente specific, dintre care menționăm:

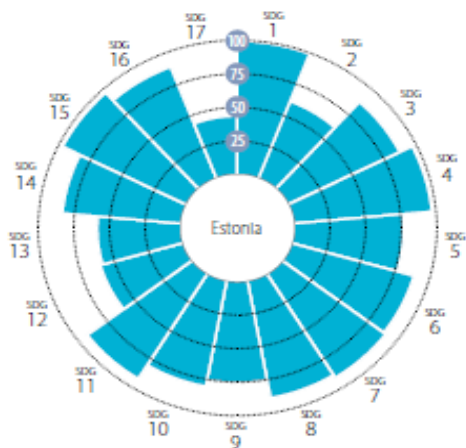
- Regatul Danemarcei face parte din modelul de guvernare al grupului nordic / scandinav, în care autoritățile locale au un rol important în realizarea politicii publice naționale și implicarea cetățenilor în aceste acțiuni.
- Danemarca înregistrează progrese în dezvoltarea competențelor asociate domeniului de dezvoltare durabilă, care sunt bine integrate la nivelul ciclului primar și gimnazial, precum și în cadrul programelor universitare, în special în cazul universităților cu profil de inginerie. Cu toate acestea, nu există modele standard de integrare a sustenabilității în cursurile universitare/ de masterat/ doctorat sau în formarea de noi abilități pentru profesorii din învățământul superior.
- În ceea ce privește instruirea administrației publice, aceasta se bazează pe un sistem de merite și competențe. Procesul general de instruire este coordonat de Ministerul Finanțelor, iar în cazul aspectelor cu specific sectorial, activitatea este realizată la nivelul fiecărei instituții/ autorități în parte.

²⁹ <https://www.dfs.dk/nyheder/nyheder/folkeoplysningen-er-i-fuld-gang-med-baeredygtighed/>

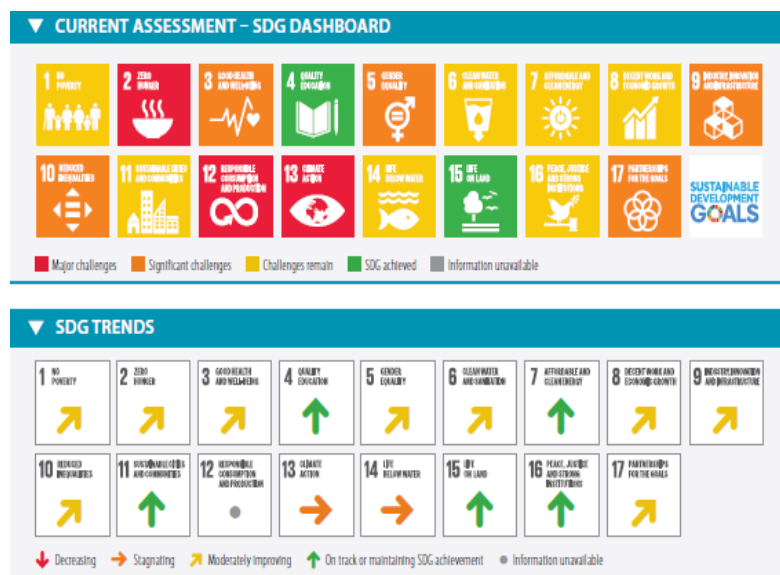
Republica Estonia

Statusul privind dezvoltarea durabilă - context național

În ceea ce privește atingerea celor 17 obiective ale dezvoltării durabile, *Sustainable Development Index* include Republica Estonia pe poziția 10 (cu un scor de 80.1). O analiză simplă ne sugerează că Estonia a parcurs 80.1% din drumul de îndeplinit în ceea ce privește ODD, nivel obținut din subindicatori foarte buni din zona ODD1, ODD4 sau ODD15. Republica Estonia are un Spillover Index Score de 69.4, ocupând locul 130 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

Estonia este o prezență activă pe scena dezvoltării durabile. La nivel național, subiectul dezvoltării durabile este gestionat de către Biroul guvernamental, în cooperare cu Grupul de lucru interministerial pentru dezvoltare durabilă, Comisia pentru dezvoltare durabilă și mai multe organizații neguvernamentale.

Pași concreți au fost făcuți începând din 1995, când a fost adoptat *Sustainable Development Act*, iar în 2005 a fost făcut încă un pas important atunci când Parlamentul a adoptat Strategia estoniană de dezvoltare durabilă „*Estonia durabilă 21*”³⁰, care oferă cadrul legislativ, strategic și instituțional, pentru coordonarea acestui proces la nivel național.

Estonia a inclus obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) în cadrul strategiei sale „*Estonia 2035*”, acestea fiind implementate prin planurilor de dezvoltare la nivel guvernamental, respectiv printr-un mecanism bazat pe indicatori de dezvoltare durabilă naționali. Datele sunt compilate de *Statistics Estonia*, în cooperare cu guvernul și cu ministerele de resort. Toți indicatorii guvernamentali centrali sunt disponibili în „*Arborele adevărului*”³¹ o bază de date online, care este asociată sectoarelor de activitate relevante pentru dezvoltarea durabilă.

³⁰ https://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/se21_eng_web.pdf

³¹ <https://tamm.stat.ee/>

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

În octombrie 2018, ministrul educației și cercetării și ministrul mediului au semnat un Plan de Acțiune 2019-2022³² pentru implementarea educației și a conștientizării protecției mediului (cu referințe inclusiv la partea de educație pentru dezvoltare durabilă).

În prezent, este în pregătire un nou *Plan de Dezvoltare a Educației pentru 2021–2035*³³, care reprezintă un document strategic, în acord cu actuala *Strategie de învățare pe tot parcursul vieții 2020*.

Instruirea vocațională are cadrul reglementat prin *Strategia de învățare pe toată durata vieții - 2020*³⁴, care își propune conectarea oportunităților de învățare continuă cu nevoile pieței muncii. Printre principiile avute în vedere în dezvoltarea sistemului de învățare continuă se numără și aspectele legate de dezvoltare durabilă, cooperare și învățare reciprocă, egalitatea de gen etc.

Standarde naționale - coduri ocupaționale care includ componenta dezvoltării durabile

În ceea ce privește clasificările ocupaționale naționale, se aplică sistemul de codare național al ocupațiilor ISCO-08, în conformitate cu reglementările Organizației Internaționale a Muncii. Autorii acestui raport nu au putut identifica existența unor ocupații dedicate în special dezvoltării durabile.³⁵

Programe speciale de pregătire pe toată durata vieții

Sectorul public estonian reprezintă aproximativ 22.90% din totalul forței de muncă ocupate la nivel național, respectiv 118.253³⁶ de persoane, care sunt distribuite în mod aproximativ egal între sectorul guvernamental (47%) și sectorul administrației locale (53%).

Modelul de guvernare este unul foarte centralizat, începând 1993, are un singur nivel de guvernare locală și fără regiuni autonome. La nivel administrativ, Republica Estonia este împărțită în județe, municipalități rurale și orașe, iar autoritățile locale se bucură de autonomia autorității publice. În ultimii ani, guvernul central al Estoniei a redus implicarea autorităților locale în procesul politic la nivel național. În prezent, participarea acestora se face prin intermediul asociațiilor naționale ale administrației locale.

Sistemul funcției publice a fost înființat în 1995, iar prin *Legea serviciului public toți angajații agențiilor guvernamentale centrale și locale au primit în mod automat statutul de funcționari publici*. După reforma din 2012, a intrat în vigoare noua lege a funcției publice.

Conform particularităților administrativ-teritoriale, activitatea de instruire și dezvoltarea profesională a angajaților din sistemul public intră în responsabilitatea fiecărei instituții publice. La nivel central, acest tip de activitate este împărțită distinctiv din punct de vedere al responsabilităților, după cum urmează:

- La nivel guvernamental există *Centrul de excelență în serviciul public*, care pune accent pe realizarea de competențele de *leadership*, necesare în funcțiile publice de conducere³⁷ și care este responsabil cu recrutarea, selecția și dezvoltarea profesională a decidenților din serviciul public.

³² https://www.envir.ee/sites/default/files/keskkonnahariduse_teadlikkuse_tegevuskava_2019-2022.pdf

³³ <https://www.hm.ee/en/activities/strategic-planning-2021-2035>

³⁴ https://www.hm.ee/sites/default/files/estonian_lifelong_strategy.pdf

³⁵ <http://metaweb.stat.ee/?siteLanguage=ee>

http://metaweb.stat.ee/view_xml.htm?id=3005499&siteLanguage=ee

³⁶ European Commission, Public administration characteristics and performance in EU28: Estonia, 2018, ISBN: 978-92-79-90453-0

³⁷ <https://www.riigikantslei.ee/en/top-civil-service-excellence-centre>;

- Ministerul Finanțelor este responsabil pentru dezvoltarea generală a administrației publice, dezvoltarea personalului și politica de formare profesională, dezvoltarea politicii de remunerare în serviciul public, planificarea și implementarea formării și dezvoltării serviciilor civile, dezvoltarea administrației regionale și locale.

Programe de formare dedicate sau cu componente de dezvoltare durabilă pentru reprezentanții ONG și companii, dezvoltate în parteneriat cu administrația publică

La sfârșitul anului 2017, la inițiativa Asociației estoniene pentru activități în sectorul apei (EVEL), s-a lansat programul de formare profesională a operatorilor de tratare a apei la Centrul de educație profesională din județul Järva. O altă inițiativă națională a EVEL a fost elaborarea *Strategiei privind instruirea operatorilor competenți de tratare a apei pentru anii 2012–2016*, document care subliniază necesitatea de a asigura competențele necesare pentru persoanele care se ocupă de întreținerea corectă a echipamentelor costisitoare de apă și canalizare. Acest tip de activitate depinde de manipularea adecvată a echipamentelor pentru care trebuie să existe forță de muncă calificată.

De asemenea, organizația se implică, alături de companii din mediul privat, în elaborarea documentului strategic *Dezvoltarea strategiilor către un sector durabil al apei*, inclusiv al unui plan de acțiune. Asociația este sprijinită de un grup de experți pentru dezvoltarea de activități de instruire.³⁸

Exemple de bună practică în sectorul privat

“*Good Deed Education Fund*” în cooperare cu Departamentul de Educație din Tallinn, a lansat un program de practică pentru liderii educaționali, care oferă conducătorilor de școli posibilitatea de a efectua stagii în companii, pentru a învăța din experiența de management a acestora, astfel încât să poată aplica cunoștințele dobândite. În acest scop, au fost dezvoltate următoarele acțiuni: Inițiativa “Profesor supleant” (ASÕP) și Programul “Tineret la școală”.³⁹

Educația pentru dezvoltare durabilă în învățământul superior

Promovarea dezvoltării durabile se face prin intermediul programelor de învățare formală, non-formală și informală și promovarea dezvoltării programelor școlare. Aspectele de educație pentru dezvoltare durabilă se regăsesc în curricula școlară integrată cros-sectorial, în relație cu alte discipline de studii (de ex. științele naturii, sustenabilitate în antreprenariat, ecologie umană, cultură și globalizare, dezvoltarea comunității și a așezărilor umane). Universitatea din Tallinn sprijină activ “*Inițiativa Gaia Education*”⁴⁰ a comunităților și instituțiilor de învățământ din Estonia, care desfășoară o serie de activități de educație formală și non-formală pentru dezvoltarea și certificarea unui curriculum și program de licență privind aspectele de integrare între științe naturale și dezvoltare durabilă.

Cu titlu de bună practică, ar fi de menționat „*Inițiativa de Dezvoltare a Educației de Mediu din Estonia*”, ca parte a programului din Fondul Social European 2007-2013, implementat de Centrul de Investiții în Mediu în 2010. Obiectivele au fost promovarea educației care vine în sprijinul dezvoltării durabile, pentru a crește nivelul general de conștientizare a populației privind protecția mediului și a conservării naturii. În acest scop, au fost implicați

³⁸ <http://evel.ee/development-of-strategies-towards-a-sustainable-water-sector/?lang=en> <http://evel.ee/working-groups/?lang=en>

³⁹ <https://www.heategu.ee/> <https://www.heategu.ee/educationfund>

⁴⁰ <https://www.gaiaeducation.org/face-to-face/estonia-the-unintentional-testbed-of-gaia-education-in-europe/>

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

reprezentanți ai Ministerului Mediului și ai instituțiilor din subordine, au avut loc activități extracurriculare cu studenți și programe de instruire pentru protecția mediului adresate adulților (profesori, specialiști din autoritățile locale și proprietarii de terenuri din zonele rezervațiilor naturale⁴¹).

Proiectele *Tuulik* („Moară de vânt”) au fost inițiate de Ministerul Afacerilor Externe al Țărilor de Jos, Ministerul Mediului din Estonia și Ministerul Educației din Estonia. Au început prin implicarea școlilor generale și a liceelor, cu sprijinul guvernamental și al sectorului de ONG pentru dezvoltarea unor planuri de învățământ care să integreze ODD în planurile școlare, pentru creșterea gradului de conștientizare a celor trei dimensiuni ale dezvoltării durabile. Rezultatele concrete ale acestor proiecte au fost dezvoltarea și implementarea curriculumului în câteva școli pilot, extinderea acestuia spre un plan cadru, stabilirea unor rețele de școli în jurul școlilor pilot, schimburi de experiență între instituțiile implicate în aceste proiecte.⁴²

În 2010, Ministerul Eston al Mediului⁴³ a adoptat Programul de dezvoltare a educației pentru mediu și a educației ecologice, componente esențiale ale dezvoltării durabile. Obiectivul a fost acela de a dezvolta programe formale de formare continuă pentru profesori, profesori universitari și specialiști în domeniul educației ecologice pentru a dezvolta materiale didactice pentru elevi și un set de instrumente pentru profesori.

Educația pentru dezvoltare durabilă este bine reprezentată în școli în relație cu educația pentru protecția mediului, dar și ca activități extracurriculare, programe de mediu (de ex. GLOBE⁴⁴, The Baltic Sea Project⁴⁵), eco-școli, centre de hobby, centre de educație pentru protecția mediului etc. Toate unitățile școlare urmează o programă școlară aprobată la nivel național și integrează concepte din domeniul dezvoltării durabile în modul de funcționare de zi cu zi al fiecărei școli. Curriculumul este îndeajuns de flexibil încât să includă /aplice diferențele locale. Cursurile din fiecare școală pot fi predate prin implicarea colaborativă a instituțiilor locale și asociațiilor civice. Investiții substanțiale au fost direcționate pentru dezvoltarea unor centre educaționale care oferă activități extracurriculare pentru elevi și oportunități de educație nonformală, activități de dezvoltare personală pentru adulți. În plus, dezvoltarea profesională a profesorilor este o prioritate în Estonia. În 2013, guvernul a inițiat un program care oferea cadrelor didactice cursuri pentru obținerea competențelor de a implementa metode active și a integra teme transdisciplinare de mediu și dezvoltare durabilă în activitatea de predare de zi cu zi.

Un exemplu de master care își propune să integreze aspectele dezvoltării durabile este cel oferit de către Universitatea Tehnologică din Tallinn, prin specializarea *Ingineria mediului și tehnologie*. Prin intermediul acestuia, absolvenții vor dezvolta competențe în zona abordărilor interdisciplinare prin aplicații de tehnologii și instrumente de management de mediu, bazate pe principiile dezvoltării durabile și durabilității mediului. Acest curriculum vizează, de asemenea, aprofundarea cunoașterii și înțelegerii tendințelor majore în tehnologiile de mediu, ale protecției mediului și producției durabile, prin corelarea problemele de mediu cu cele de inginerie și economie⁴⁶.

⁴¹ https://ec.europa.eu/employment_social/esf/docs/sf_sustainable%20development_en.pdf

⁴²

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/GoodPractices/Submissions/Countries/Estonia/Ministry%20of%20Environment%20and%20Ministry%20of%20Education/Ministry%20of%20Environment%20and%20Ministry%20of%20Education_e.pdf

⁴³https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/01_Typo3site/LearningFromEachOther.pdf

⁴⁴<https://www.globe.gov/web/estonia>

⁴⁵ <https://www.globe.gov/web/estonia>

⁴⁶ <http://www.b-s-p.org/home/>

⁴⁶ https://old.taltech.ee/studying/tut_admission/programmes-in-taltech/masters/environmental-engineering-and-management/#specialty-15

Învățământul non-formal

Fundația Innove se implică activ în procesul de coordonare pe tot parcursul vieții a activităților de dezvoltare și de implementare a programelor și proiectelor relevante pentru acest sector. Astfel, aceasta vine în sprijinirea liderilor și specialiștilor din cadrul instituțiilor de învățământ, în ceea ce privește procesul de planificare și implementare a inovațiilor în cadrul programelor de formare. În acest sens, directorilor de școli din învățământul general și din instituțiile de învățământ profesional li se oferă un program de dezvoltare intitulat „*Inovație educațională - Master Class*”, cu durata de șase luni⁴⁷.

Un eveniment foarte interesant de educație nonformală, considerăm noi, este Matsalu International Nature Film Festival, cu o primă ediție în anul 2003 (Lihula, 3 – 5 Octombrie 2003, 23 filme, 7 țări participante, 2500 persoane care au participat la acest festival. Deoarece festivalul a avut o reacție de răspuns extrem de bună, fondatorii au decis să facă din acest festival un eveniment anual. Ministerul Mediului din Republica Estonia este partener și sponsor în organizarea acestui festival. Obiectivul proiectului este promovarea filmelor despre natură și a producătorilor acestor filme; acest festival promovează respectul pentru modul de viață tradițional, orientat spre natură și este o reuniune a producătorilor de film care sunt implicați în păstrarea diversității naturii / biodiversității. Evenimentul este un loc în care se pune preț pe comunicarea interculturală între producătorii de film autohtoni și străini. Am putea spune că este o școală de lecții „vizuale” despre dezvoltarea durabilă, evenimentul având totodată și un caracter competițional⁴⁸.

Concluzii

Modelul estonian al dezvoltării durabile are la bază o serie de elemente specifice:

- Strategia estoniană de dezvoltare durabilă „Estonia durabilă 21” menționează că sistemul educațional și formarea profesională sunt baza dezvoltării economice. În acest sens, accesul populației la educație este o strategie de țară, care se reflectă în reforma educației, în procesul de recalificare, învățare continuă etc.
- În tranziția de la viziune la strategie, Estonia se numără printre statele UE care raportează integrarea educației sub umbrela ODD, educația fiind componentă a Strategiei naționale de dezvoltare durabilă.
- Estonia a făcut pași importanți în dezvoltarea de competențele asociate domeniului de dezvoltare durabilă, care sunt bine integrate la nivelul ciclului primar și gimnazial, precum și în cadrul programelor universitare cu profil tehnic. Nu există modele standard de integrare a sustenabilității în cursurile universitare/ de masterat. Modelul estonian de educație vocațională adultă are inclus principiul dezvoltării durabile ca linie de acțiune și este promovat de instituții de training sau de către mediul ONG.

⁴⁷ <https://www.innove.ee/en/>

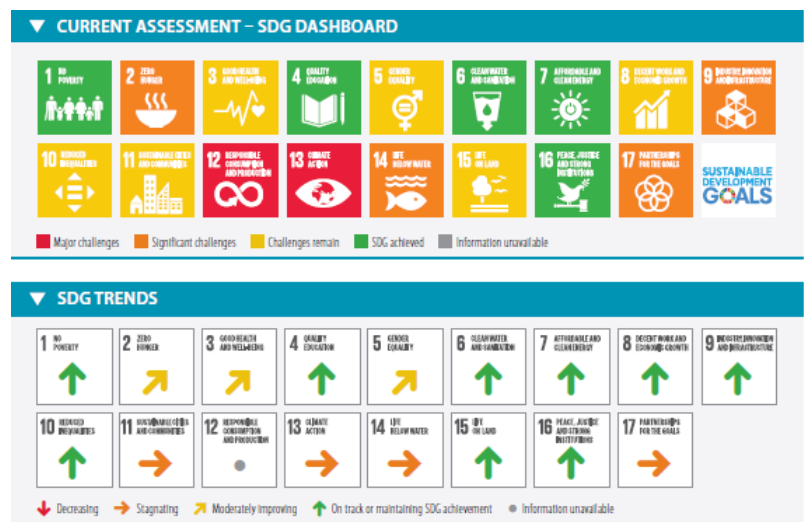
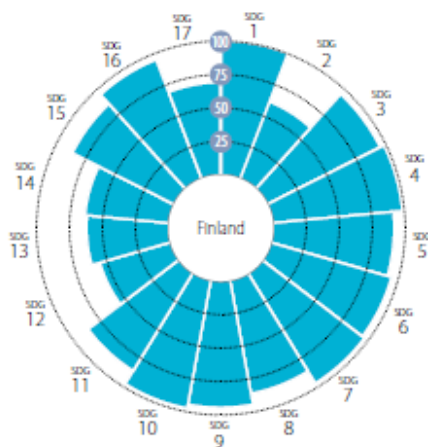
⁴⁸ <https://www.matsalufilm.ee/en/>

Republica Finlanda

Statusul privind dezvoltarea durabilă - context național

Republica Finlanda acordă o importanță deosebită dezvoltării durabile. Pași concreți au fost făcuți prin Foaia de parcurs națională a Agendei 2030, care se vrea adoptată în 2021, și care propune transformarea Finlandei într-o societate durabilă până în 2030. Finlanda este una dintre țările fruntașe în promovarea dezvoltării durabile fiind aproape de realizarea acelor ODD legate de aspectele sociale și de mediu. Ca mod de lucru, optează pentru o abordare participativă la nivelul întregii societăți, respectiv al sectorului public, al mediului privat, al societății civile și al persoanelor private.

Finlanda are un scor de 83.8 fiind pe poziția 3 în clasamentul sustenabilității. Finlanda are Spillover Index Score de 66.6, ocupând locul 140 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

Tematica dezvoltării durabile este coordonată la nivel central de către biroul Prim-ministrului prin intermediul *Comisiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă*⁴⁹. La rândul lor, Guvernul și Parlamentul se angajează într-un dialog constant cu privire la punerea în aplicare a Agendei 2030. Pentru o mai bună monitorizare a acestui proces, Biroul Național de Audit a integrat aspectele legate de implementarea Agendei 2030 în cadrul programelor sale de audit.

În prezent, Comisia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a pregătit strategia națională “*Finlanda pe care o dorim până în 2050 - Angajamentul societății pentru dezvoltare durabilă*”⁵⁰.

În ceea ce privește sistemul de educație și instruire, aceasta joacă un rol important la nivelul societății, iar procesul de instruire se axează pe dezvoltarea abilităților de responsabilitate față de mediu și bunăstarea umană. Începând din 1990, aria educației de mediu a fost extinsă la toate dimensiunile dezvoltării durabile prin Strategia Națională pentru Educația Mediului (1992), ca document strategic pentru promovarea protecției mediului.

⁴⁹ <https://vnk.fi/en/sustainable-development>; <https://kestavakeitys.fi/en/frontpage>

⁵⁰ <https://kestavakeitys.fi/en/commitment2050>

Ar mai fi de menționat că dezvoltarea durabilă a fost încorporată în sistemul educațional finlandez ca parte a *Programului Baltic 21E*⁵¹ în cadrul strategiilor și principiilor educaționale, a cunoștințelor necesare personalului didactic, în cadrul educației pe toată durata vieții, precum și prin consolidarea colaborării dintre institutele de cercetare și sistemul de educație.

Standarde naționale - coduri ocupaționale care includ referința la dezvoltarea durabilă

În ceea ce privește clasificările ocupaționale naționale, au fost introduse în 1997 și revizuite în 2001 pornind de la clasificarea UE a ocupațiilor ISCO-88 în conformitate cu reglementările Organizației Internaționale a Muncii. *Centrul de Stat al Serviciilor Financiare și de Resurse Umane* coordonează un sistem generic al codurilor ocupaționale denumite *Taht*, prin intermediul cărora au fost identificate clasificări asociate domeniului dezvoltării durabile, după cum urmează:

- 69891 manager de dezvoltare durabilă (kestävän kehityksen päällikkö);
- 69892 responsabil pentru mișcări durabile (kestävän liikkumisen vastaava⁵²).

Programe speciale de pregătire pe toată durata vieții

Finlanda este împărțită în 19 regiuni, 70 de subregiuni și 311 de municipalități. Sectorul public reprezintă aproximativ 24.80%⁵³ din totalul forței de muncă ocupate la nivel național, însumând aproximativ 496.000 angajați (din care 74.000 funcționari la nivel central și 422.000 funcționari la nivelul municipalităților). Modelul de guvernare este unul descentralizat, în care se pune mare accent pe nivelul local, cel care este cel mai aproape de cetățeni.

În general, activitatea de instruire este descentralizată la nivelul agențiilor. O atenție deosebită se acordă înalților funcționari publici și procesului de pregătire pentru utilizarea noilor concepte și instrumente digitale. În prezent, procesul de instruire în cadrul administrației publice este derulat prin intermediul *companiei de stat HAUS Finnish Institute of Public Management*, care raportează rezultatele obținute Ministerului de Finanțe. În conformitate cu statutul său legal, compania are un rol specific *ca partener strategic al Guvernului în planificarea și implementarea politicii de personal de stat, a reformelor administrației publice, în formarea funcționarilor publici, managementul resurselor umane, dezvoltarea organizațională a ministerelor și a altor agenții de stat*.

Principalele servicii oferite sunt programe, cursuri, inclusiv în format e-learning, dar și servicii de coaching, consultanță și dezvoltare a carierei pentru ministere și alte agenții de stat. În total compania, organizează peste 300 de evenimente pe an, cu un total de 10.000 de participanți. Principalele programe au în vedere formarea de competențe în zonele de drept administrativ, managementul schimbării, comunicare, leadership etc. Multe dintre cursurile clasice au disponibile resurse suplimentare de formare pe platforma electronică *eOppiva*, care a fost creată pentru a veni și mai mult în sprijinul administrației de stat finlandeze⁵⁴.

⁵¹ <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80148/tr07.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁵² https://www.palkeet.fi/media/tahti/nimikekoodisto_20200416.pdf

<https://www.palkeet.fi/palvelut/tahti-tyonantajan-henkilostotieto/tahti-koodistot-ja-nimikkeet.html>

⁵³ European Commission, Public administration characteristics and performance in EU28: Finland, 2018, ISBN: 978-92-79-90896-5

⁵⁴ <https://haus.fi/en/introduction/> <https://www.eoppiva.fi/>

Programe de formare dedicate cu componente de dezvoltare durabilă pentru reprezentanții ONG și pentru companii, dezvoltate în parteneriat cu administrația publică

Există numeroase exemple de acțiuni colaborative de promovare a dezvoltării durabile de către ONG-urilor în relație cu autoritățile publice sau alți factori interesați. Dintre acestea, amintim activitățile *Asociației Autorităților Locale și Regionale Finlandeze* care joacă un rol important în ceea ce privește promovarea dezvoltării durabile la nivel local. În cadrul strategiei curente⁵⁵, Asociația militează pentru integrarea sustenabilității pe mai multe paliere la nivelul autorităților locale, cum ar fi:

- Sustenabilitate socială: lansarea unui set de acțiuni orientate pe tema autorităților locale sustenabile social.
- Sustenabilitate economică: elaborarea unui program pentru finanțe municipale durabile, care să includă măsuri concrete legate de mentenanța, finanțarea infrastructurii și capacitatea de a investi;
- Sustenabilitate ecologică: promovarea de autorități și comunități durabile locale, care să fie pregătite pentru reducerea și atenuarea schimbărilor climatice etc.
- Sustenabilitate tehnologică: sprijinirea dezvoltării de competențe digitale la nivelul autorităților locale.

La nivel național, există două rețele de municipalități, active în domeniul schimbărilor climatice și al dezvoltării durabile. *Rețeaua pentru municipalități neutre de carbon (Hinku)* include diverși factori interesați: municipalități, întreprinderi, cetățeni și experți, reuniți pentru a crea soluții pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Rețeaua este coordonată de Institutul Finlandez de Mediu (SYKE), care apreciază lunar acțiunile de reducere a emisiilor ale municipiilor din rețeaua Hinku⁵⁶. *Comunitățile sustenabile finlandeze (FISU)* include 11 municipalități, care s-au angajat activ să devină neutre din punct de vedere al emisiilor de carbon și fără deșeuri și pentru a reduce consumul excesiv până în 2050. Această rețea este coordonată tot de Institutul Finlandez de Mediu (SYKE)⁵⁷.

Exemple de bună practică în sectorul privat

Inițiativa de parteneriat public – privat realizată între *Institutul de Resurse Naturale din Finlanda (Luke)* și companiile private are în vedere reducerea emisiilor de gaze din lanțul de lactate (Arla Finland, Hankkija și Mootral SA). Scopul proiectului este de realiza alimente într-un mod sustenabil⁵⁸.

Educația pentru dezvoltare durabilă în învățământul superior

Educația, cercetarea și inovarea joacă un rol central și participă la promovarea dezvoltării durabile, fiind o parte integrantă a obiectivelor politicii educaționale a Finlandei, inclusiv în ceea ce privește învățământul superior. În cadrul raportului național pe educație pentru dezvoltare durabilă (2017–2019)⁵⁹ realizat pentru UNECE, se precizează că acest tip de educație include „competențele transversale” definite în programele de studiu pentru educația generală, cât și învățământul secundar general. De asemenea, cerințele de calificare pentru învățământul

⁵⁵https://www.localfinland.fi/sites/default/files/media/file/The%20Strategy%20of%20the%20Association%20of%20Finnish%20Local%20and%20Regional%20Authorities_0.pdf

⁵⁶ <https://hiilineutraalisuomi.fi/en-US/Hinku>

⁵⁷ https://www.fisunetwork.fi/en-US/About_Fisu

⁵⁸ <https://www.luke.fi/en/news/natural-resources-institute-finland-luke-and-private-companies-join-forces-to-cut-emissions-from-the-dairy-chain/>

⁵⁹ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/Implementation/NIR_2018/Finland_NIR_2018.pdf

profesional/ vocațional superior includ dezvoltarea durabilă ca una dintre competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

În ceea ce privește instituțiile pentru învățământul superior (de tipul politehnicii⁶⁰ – “AMK” și universități), acestea se bucură de autonomie în privința programelor și activităților de cercetare. O dată la patru ani, se negociază un acord cu Ministerul Educației și Culturii, care include obiectivele operaționale și calitative, inclusiv componenta de dezvoltarea durabilă, pe baza cărora se acordă resurse financiare.

În general, se observă necesitatea de a încorpora aspectele de dezvoltare durabilă pe toate palierele de activitate, la nivelul instituțiilor de învățământ superior (de ex. educație, cercetare, impact social etc.).

Ca inițiativă de bună practică este de menționat *Fundația OKKA*, care este responsabilă de *certificarea națională a dezvoltării durabile a unităților de învățământ*. Astfel, sistemul de certificare este aplicabil școlilor cu profil general, instituțiilor profesionale/ vocaționale și educației liberale pentru adulți. Până în prezent, fundația a acordat certificatul de dezvoltare durabilă pentru 100 de instituții de învățământ.

Acest sistem de certificare dispune de o finanțare mixtă, alcătuită dintr-o finanțare permanentă acordată de Ministerul Educației, o parte din cheltuielile operaționale sunt finanțate de Fundația OKKA, iar pentru cheltuielile de dezvoltare a sistemului se bazează pe alte surse de finanțare a proiectului. Fundația dispune de o mare rețea de cooperare și participă la proiectele naționale și internaționale de dezvoltare durabilă în educație⁶¹.

Criteriile de acordare a certificării au în vedere evaluarea sustenabilității ecologice și economice, precum și a sustenabilității sociale și culturale⁶².

Tematicile preferate, în Republica Finlanda se referă la protecția mediului, schimbări climatice, procese și materiale durabile (chimie), schimbări de mediu și sustenabilitate globală în relație cu partea de agricultură și silvicultură etc. (în cadrul programelor de studii de licență și master).

Curriculumul actual (în vigoare din 2014) își propune să dezvolte cunoștințe și abilități, valori, atitudini atât la nivel teoretic, cât și în practică. Una dintre cele șapte competențe transversale ale educației pentru dezvoltare durabilă apare sub titulatura de „Participare, influență și construirea unui viitor durabil” în scopul de a dezvolta cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile necesare unor cetățeni responsabili, la nivel individual, local și global.

Educația pentru dezvoltare durabilă este foarte bine reprezentată și integrată la nivelul școlilor. Aspectele climatice sunt abordate din perspectiva dezvoltării durabile ca parte a unui program universitar destinat cadrelor didactice.

Programe de master care vizează formarea în domeniul dezvoltării durabile

Fiecare instituție de învățământ superior este autonomă și își stabilește domeniile sale de cercetare. Universitățile oferă programe educaționale privind schimbările climatice⁶³, inclusiv studii de mediu, tehnologii de mediu, chimie, tehnologie chimică și tehnologie energetică. Unele universități oferă, de asemenea, studii postuniversitare în domeniul schimbărilor climatice și programe de formare continuă și formare profesională în domeniul schimbărilor climatice și probleme conexe acestora (de ex. eficiența energetică și tehnologia mediului), pentru persoane fizice și companii.

⁶⁰ Politehnica oferă pregătire pentru experți în următoarele domenii: resurse naționale, tehnologie și comunicare, afaceri și administrație, turism, catering și management instituțional, asistență medicală și servicii sociale, etc.

⁶¹ <http://koulujaymparisto.fi/in-english/>

⁶² https://koulujaymparisto.fi/wp-content/uploads/SD_CRITERIA_Vocational_ed.pdf

⁶³ <http://www.stat.fi/tup/khkinv/luku9.pdf>

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Universitatea din Helsinki are un program de *Masterat în schimbări de mediu și sustenabilitate globală (ECGS)*, care are în vedere dobândirea abilităților interdisciplinare, legate de problemele de mediu și dezvoltare durabilă, rezolvarea problemelor de sustenabilitate socio-ecologică, în cooperare cu diverși actori sociali. Programul în sine are trei niveluri de pregătire (*Master of Social Sciences, Master of Science sau Master of Science - Agricultură și Silvicultură*). De asemenea, acest program poate fi completat cu studii la nivel de doctorat și, ulterior, cu potențial de implicare în cercetare, pe teme legate de mediu⁶⁴.

Universitatea Turku are un program de studii de dezvoltare durabilă, axate de două module, fiecare cu competențe diferite: KEKO 1- Implementarea principiilor dezvoltării durabile, (aspecte conceptuale, de analiză din perspectiva sustenabilității ecologice, sociale, economice și culturale, interdependențele dintre diferite dimensiuni ale sustenabilității, etc) și KEKO 2- include peste 20 de cursuri opționale⁶⁵.

Universitatea din Tampere furnizează un program de master în managementul afacerilor durabile (Leadership for Change. Sustainable Business Management⁶⁶). Programul dezvoltă competențe și abilități necesare analizei proceselor de transformare durabilă. Studenții sunt pregătiți pentru a înțelege modul în care schimbările sociale și tehnologice redefinesc limitele și caracteristicile unor afaceri durabile, cu efect benefic asupra tuturor categoriilor de factori interesați, dar și a societății în ansamblul ei. Accentul este pus pe înțelegerea provocărilor și oportunităților pe care soluțiile inovative și durabile le oferă pentru viitoarele afaceri.

Universitatea din Lut are în oferta educațională un program de master în științele durabilității (Sustainability Science and Solutions). Curriculumul acestui program de master cuprinde discipline în domeniul științelor durabilității precum: analiza ciclului de viață, eficiență energetică, afaceri și durabilitate, tehnologii pentru energia regenerabilă, dar și discipline de specialitate precum: controlul poluării aerului, utilizarea durabilă a resurselor de apă, managementul deșeurilor, economie circulară⁶⁷.

Învățământul non-formal

Legea privind educația și formarea profesională, adoptată în 2017, stabilește pentru învățarea pe tot parcursul vieții o serie de competențe cheie, cum ar fi: cele digitale și tehnologice; matematică și știință; comunicare și interacțiune; dezvoltare durabilă; competențe culturale; sociale și cetățenești; competențe antreprenoriale. Conform raportului European Centre for the Development of Vocational Training, *Vocational education and training in Short description Finland* (2019) aproximativ 70% dintre furnizorii de training non-formal sunt companii private și 24% sunt deținute de autorități municipale.

ENO Environment Online este un portal denumit ”Școală pentru dezvoltarea durabilă”. ENO⁶⁸ este o rețea activă de școli, înființată încă din anul 2000 și administrată de orașul Joensuu, Finlanda. Sunt implicate în această rețea 300 de școli din 90 de țări, în jur de 30.000 de cursanți și 2.000 de profesori fiind beneficiarii acestui amplu proiect. Ca parteneri în acest proiect menționăm: UNEP, UNESCO, Universitatea Joensuu, Comitetul Național pentru Educație,

⁶⁴ <https://www.helsinki.fi/en/admissions/degree-programmes/environmental-change-and-global-sustainability-masters-programme/studying>
<https://www.helsinki.fi/en/research/doctoral-education/doctoral-schools-and-programmes/doctoral-school-in-environmental-food-and-biological-sciences/doctoral-programme-in-interdisciplinary-environmental-sciences>

⁶⁵ <https://www.utu.fi/en/university/sustainable-development-studies>
<https://www.utu.fi/sites/default/files/public%3A//media/file/KEKO-kurssilista-2020-2021.pdf>

⁶⁶ <https://www.tuni.fi/en/study-with-us/leadership-change-sustainable-business-management>

⁶⁷ <https://www.lut.fi/web/en/admissions/masters-studies/msc-in-technology/environmental-engineering/sustainability-science-and-solutions/degree-structure-and-studies>

⁶⁸ <https://www.enoprogramme.org/>

numeroase școli și rețele internaționale de mediu. Se pot studia în cadrul acestei școli patru aspecte ale dezvoltării durabile: socială, ecologică, culturală și consum durabil. ENO încurajează cursanții să devină cetățeni activi. Obiectivele acestui proiect de educație nonformală pentru dezvoltare durabilă sunt: să includă tematici de mediu și dezvoltare durabilă în educație; să abordeze mediul nu numai sub aspect ecologic, dar și din perspectiva dimensiunilor socială, economică și culturală; să coopteze școli din țările în curs de dezvoltare ca parte activă a ENO; să unească indivizi din medii culturale și națiuni diferite într-un scop comun: un viitor durabil. ENO pleacă de la principiul ”acțiune locală - gândire globală”. Învățarea este centrată pe elev, la sfârșitul fiecărei tematici există o săptămână de campanie în care elevii își împărtășesc rezultatele și le anunță în comunitățile locale de care aparțin. Ei devin astfel ambasadori pentru mediu ai comunităților locale respective.

Concluzii

Modelul finlandez al dezvoltării durabile are la bază o serie de elemente specifice:

- Finlanda face parte din modelul de guvernare al grupului nordic/ scandinav, în care autoritățile locale au un rol important pentru realizarea politicii publice naționale și implicarea cetățenilor în aceste acțiuni. Conceptul cunoscut la nivel național *angajamentul societății pentru durabilitate (Society's Commitment to Sustainability)* este o promisiune publică a guvernului/ administrației centrale în colaborare cu actorii sociali interesați de a promova principiile dezvoltării durabile în toate domeniile de activitate.
- Finlanda are o experiență vastă și îndelungată a educației pentru protecția mediului și a făcut pași importanți în dezvoltarea de competențe asociate domeniului de dezvoltare durabilă, care sunt bine integrate la nivelul școlilor.
- Finlanda are un sistem educațional inovator care poate face diferența pentru crearea unei societăți durabile și a unui sistem ocupațional adaptabil cerințelor viitoare ale pieței muncii. De asemenea, au fost identificate clasificări asociate domeniului dezvoltării durabile, (respectiv 69891 manager de dezvoltare durabilă și 69892 responsabil pentru mișcări durabile.
- În ceea ce privește instruirea administrației publice, este de apreciat profilul intersectorial al cursurilor propuse, precum și platforma electronică de formare.
- Modelul finlandez este predominant de zona educației pentru dezvoltare durabilă, cu un mare interes la nivel local pentru dezvoltarea de inițiative pentru implementarea și monitorizarea dezvoltării durabile, iar abordarea este cross-disciplinară.
- În rapoartele voluntare de implementare, Finlanda declară că a inclus planuri referitoare la educația pentru dezvoltare durabilă în strategiile naționale, iar autoritățile publice asigură școlilor modele, exemple și suport practic pentru schițarea și dezvoltarea planurilor de dezvoltare durabilă, plecând de la două principii simple: 1) *Nimeni nu e lăsat în urmă/Leaving no one behind* și 2) *O educație bună nu este un cost, este o investiție pentru un viitor durabil*. Mai mult, cooperarea strânsă între sectorul educației vocaționale și mediul de afaceri este un factor de succes, deoarece mediul de afaceri cere din ce în ce mai multe cunoștințe despre dezvoltarea durabilă⁶⁹.

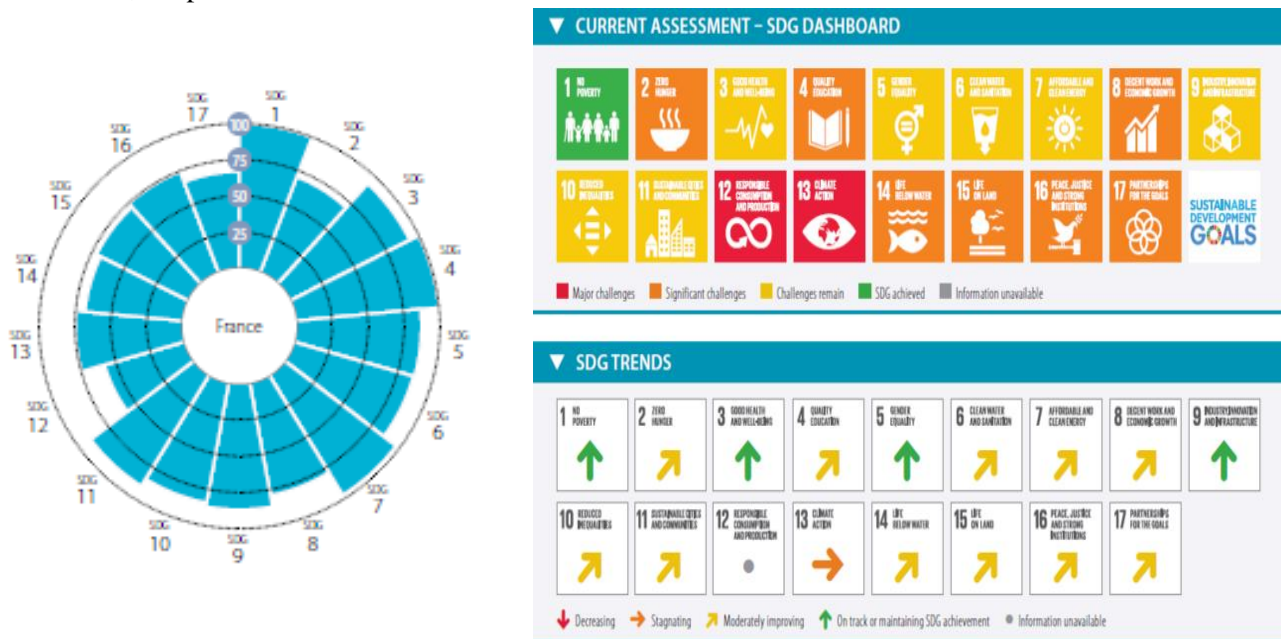
⁶⁹ https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26261VNR_Report_Finland_2020.pdf

Republica Franceză

Statusul privind dezvoltarea durabilă - context național

În ceea ce privește dezvoltarea durabilă, Franța este o susținătoare activă a Agendei 2030, atât în cadrul politicilor naționale, cât și al celor internaționale: este promotoarea Acordului de la Paris în domeniul schimbărilor climatice, sprijină activ țările în curs de dezvoltare, fiind al cincilea donator global⁷⁰, ca parte a politicii sale de asistență pentru dezvoltare, se implică în protejarea drepturilor omului și a mediului etc.

Franța are un scor de 81,1 fiind pe poziția 4 în clasamentul www.sdgindex.org. O analiză simplă ne sugerează că Franța a parcurs 81,1% din drumul de îndeplinit în ceea ce privește ODD. Republica Franceză are Spillover Index Score de 51.1, ocupând locul 158 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul făcut în ceea ce privește fiecare ODD

Modelul francez de dezvoltare durabilă are particularități unice, axate pe măsuri menite să asigure îmbunătățirea transparenței, a formalităților administrative, cu o atenție deosebită acordată consultării factorilor interesați, utilizării mijloacelor digitale, repectiv promovării educației pentru dezvoltare durabilă etc.

La nivel național, putem vorbi de o cultură a dezbaterilor publice, care debutează în 1968 și se continuă cu succes până în prezent. Din anul 2007, dezbaterile încep să aibă loc într-un format participativ oficial cunoscut sub titulatura de "Grenelle de l'environnement 1" (procesul Grenelle). Scopul principal este acela de a reuni factori interesați pentru a defini liniile de acțiune ale politicii de mediu și ale dezvoltării durabile, pentru o perioadă de cinci ani. Următorul pas a fost făcut pe 12 iulie 2010, atunci când a fost promulgată Legea privind angajamentul național față de mediu, cunoscută sub numele de „Grenelle 2”. Acest act normativ permite implementarea orientărilor incluse în „Grenelle 1” (incluse în legea din 2009 privind implementarea Grenelle de l'Environnement).

⁷⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/10726Report%20SDGs%20France.pdf>

Un moment de reper îl reprezintă anul 2015, atunci când este adoptată legea tranziției energetice pentru creșterea ecologică, care își propune să aducă în prim plan un nou model social, care combină progresul economic, ecologic și uman. Pe 26 aprilie 2018, a fost lansată foaia de parcurs pentru realizarea ODD⁷¹, fiind un proiect ambițios de implicare a întregii societăți. Fiecare factor interesat a putut participa într-un grup de lucru, respectiv din mai multe subgrupuri, în funcție de necesități.

Coordonarea întregului proces de implementare a dezvoltării durabile este realizată la nivel central de către prim-ministru, iar consultarea societății civile ocupă un rol important în implementarea ODD. Întregul proces este coordonat de către delegatul interministerial pentru dezvoltare durabilă. În acest sens, a fost înființat un *Comitet de Coordonare Interministerială și al factorilor interesați (Comité de pilotage interministériel et multi-acteurs)*. Scopul acestuia a fost de a coordona dezbaterile și implicarea factorilor interesați pentru realizarea foii de parcurs privind punerea în aplicare a ODD. Mecanismul participativ a pornit de la consultări naționale și la nivel regional, consultări cu societatea civilă, prin intermediul structurilor deja existente (Consiliul Național pentru Tranziția Ecologică, Consiliului Național pentru Dezvoltare și Solidaritate Internațională). În prezent, ca parte a acestui proces, a fost realizată platforma digitală (www.agenda-2030.fr), accesibilă tuturor factorilor interesați, pentru a permite diseminarea facilă de bune practici, recomandări, de informații privind monitorizarea progresului în implementarea dezvoltării durabile.

Standarde naționale - coduri ocupaționale care includ referința la dezvoltarea durabilă

Ministerul Transformării și Serviciului Public (*Ministre de la Transformation et de la Fonction publiques*) deține o bază de date interactivă⁷² cu toate clasificările ocupaționale recunoscute la nivel național.

Competențele asociate domeniului de dezvoltare durabilă sunt integrate ca cerințe suplimentare în acele ocupații care fac parte din “domeniul teritorial și dezvoltare durabilă”. Pe de altă parte, competențele de cheie sunt legate de reglementări, politici publice, analize etc. depinzând de specificul și complexitatea tehnică a ocupației. În acest sens, menționăm ca referință următoarele ocupații și competențele cerute pentru acestea:

Responsabil de prevenirea riscurilor de mediu (chargee /charge de prevention des risques environnementaux, cod FP2TDD05, domeniul- teritorial și dezvoltare durabilă). Pentru această ocupație, competențele cerute sunt următoarele: aspecte legislative și reglementări privind amenajarea teritorială, instrumente de cartografiere computerizată, tehnica analizei riscurilor. Ca impact de referință asupra muncii sunt identificate o serie de cerințe cheie suplimentare: rigurozitate, abilități pedagogice, respectiv de integrare a politicii de prevenire a riscurilor în problematica de dezvoltare durabilă⁷³.

Șef al programului local de planificare durabilă a teritoriului (cheffe /chef d’un programme local d’aménagement durable du territoire- cod FP2TDD01, domeniul- teritorial și dezvoltare durabilă). Pentru această ocupație, competențele cerute sunt următoarele: cunoașterea aspectelor de planificare teritorială, a actorilor și a problemelor, a instrumentelor de reprezentare grafică, a reglementărilor, politicilor publice, aspecte tehnice legate de energiile regenerabile, evaluare, prospectări⁷⁴.

Inspector de mediu (chargee/charge de la police de l’environnement- cod FP2TDD03, domeniul- teritorial și dezvoltare durabilă). Pentru acest tip de job competențele cerute sunt următoarele: analiza și gestionarea bazelor de

⁷¹ <https://www.agenda-2030.fr/feuille-de-route-de-la-France-pour-l-Agenda-2030>

⁷² <https://www.fonction-publique.gouv.fr/biep/repertoire-interministeriel-des-metiers-de-letat>

⁷³ <https://www.fonction-publique.gouv.fr/chargee-charge-de-prevention-des-risques-environnementaux>

⁷⁴ <https://www.fonction-publique.gouv.fr/cheffe-chef-dun-programme-local-damenagement-durable-territoire>

date, a sistemelor de informații geografice (GIS), cunoașterea organismelor tehnice și a partenerilor, a reglementărilor, politicilor publice și a problemelor în domeniul apei și biodiversității, a structurilor și actorilor publici, a aspectelor tehnice specifice⁷⁵.

Pentru funcțiile publice din sectorul medical, pentru funcția de consilier de mediu și dezvoltare durabilă, se cer competențele: definirea și orientarea implementării politicilor și acțiunilor legate de protecția mediului și îmbunătățirea calității vieții (eliminarea și reciclarea deșeurilor, calitatea aerului și a apei, controlul zgomotului, riscuri etc.⁷⁶).

Înalții funcționari pentru dezvoltare durabilă (*les hauts fonctionnaires au développement durable*) sunt persoanele responsabile la nivelul fiecărui minister de resort pentru coordonarea și evaluarea politicilor publice în ceea ce privește dezvoltarea durabilă. Acest tip de funcție publică a fost instituită prin decretul din 21 februarie 2003 și apoi inclusă în Codul mediului (art. D134-11). Înalții funcționari pentru dezvoltare durabilă se constituie într-un comitet, prezidat de delegatul interministerial pentru dezvoltare durabilă, care conduce și coordonează, în numele șefului guvernului, acțiunile din zona dezvoltării durabile. Printre atribuțiile acestora se numără și implementarea la nivel național a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030, precum și de reprezentare a ministerelor în cadrul Consiliului Național pentru Tranziția Ecologică, un forum de dialog cu părțile interesate.

Corpul inginerilor din sectoarele de poduri, ape și păduri (Corps des Ponts, des Eaux et des Forêts) - acest nou corp al statului cu caracter tehnic și interministerial lucrează în comun cu Ministerul Tranziției Ecologice și Incluzive și Ministerul Agriculturii și Alimentației. Misiunea acestora este de a participa la proiectarea, dezvoltarea, implementarea și evaluarea politicilor publice, în special în domeniile schimbărilor climatice, energiei, planificării și dezvoltarea durabilă a regiunilor, locuințelor și orașului, transport, dezvoltare agricolă și forestieră, gestionarea și conservarea spațiilor terestre și maritime și a resurselor naturale, precum și a alimentelor și industria agroalimentară. Este de remarcat faptul că acest corp tehnic exercită funcții de conducere, supraveghere, control, inspecție, studiu, expertiză, evaluare a politicilor publice, de cercetare, inclusiv în organizații internaționale. În ceea ce privește ciclul de formare, se are în vedere pregătirea pe parcursul a 2 ani a studenților ingineri, a viitorilor înalți oficiali cu informații științifice și tehnice, pentru sfera publică (stat, autorități administrative independente, autorități locale, instituții publice, întreprinderi publice):

- în funcții de management și manager de proiect, sau în funcții de cercetare sau expertiză cu o responsabilitate semnificativă din prima poziție;
- în zona publică pentru dezvoltare durabilă;
- în ceea ce privește problemele care implică mai mulți actori (locali, naționali sau internaționali) și din mai multe domenii/discipline (ingineria matematică, ingineria construcțiilor, științele vieții, economia, științele sociale și politice).

Programe speciale de pregătire pe toată durata vieții

În ceea ce privește activitatea de pregătire și instruire a persoanelor din serviciul public, aceasta este realizată pe mai multe paliere, pentru dezvoltarea de competențe cheie pentru fiecare nivel al administrației publice.

Formarea pentru serviciul public central, inclusiv pentru înalții funcționari publici, este asigurată de către *École Nationale d'Administration (ENA)*. Această instituție este recunoscută la nivel internațional datorită unicității

⁷⁵ <https://www.fonction-publique.gouv.fr/chargecharge-de-la-police-de-lenvironnement>

⁷⁶ <http://www.metiers-fonctionpubliquehospitaliere.sante.gouv.fr/spip.php?page=fiche-sousfamille&idsubfam=31>

metodei sale de predare a aspectelor complexe legate de planificarea, implementarea și evaluarea politicilor publice, precum și în dobândirea de competențe în zona administrației și managementului public, al afacerilor europene și relațiilor internaționale. În prezent, instituția deține o rețea de peste 7.500 de funcționari publici francezi și străini activi în conducerea superioară în peste 130 de țări. Ca parte a programelor sale, ENA oferă un modul dedicat realizării transformării publice (*Cycle Dirigeants "Piloter la transformation publique"*), care are în vedere implementarea de noi practici de gestionare a competențelor de analiză și de interacțiune, respectiv de învățare colaborativă⁷⁷.

Pentru serviciul public regional, în cazul funcțiilor de conducere de nivel mediu, această activitate este asigurată de către *Institute Regional d'administration (IRA)*. Aceste unități administrative publice se află sub supravegherea primului ministru. De asemenea, IRA se află sub autoritatea Direcției Generale de Administrație și Serviciu Public, care deține un sistem informațional destinat instruirii interministeriale regionale, cu diverse tipuri de cursuri (de ex., protecția mediului). De asemenea, institutul oferă o formare specifică de două zile privind viziunea dezvoltării durabile: implementare dintr-o perspectivă teritorială. Printre competențele dobândite se află capacitatea de a înțelege, identifica diferitele scopuri ale previziunii, de a adapta sau construi scenarii, de a realiza o foaie de parcurs, de a folosi mijloacele de informare etc.⁷⁸

Pentru autoritățile teritoriale, formarea este asigurată de *Institut national des études territoriales (INET)*. Printre activitățile de formare, se remarcă un ciclul de management general al comunităților cu peste 40.000 de locuitori, care abordează aspecte legate de dezvoltarea teritorială, implementarea orientărilor de politici publice de către autoritățile teritoriale, monitorizarea planului strategic, medierea dintre mediul instituțional, economic și social în cazul politicilor publice etc. Aspectele legate de dezvoltarea durabilă sunt parte a preocupărilor INET, care publică un raport special în acest sens. Institutul oferă un stagiu de două zile dedicat planificării și politicii de dezvoltare durabilă: experiența autorității locale germane. Printre competențele dobândite se numără aspectele teoretice și practice rezultate în urma schimbului de experiență între comunități privind problemele dezvoltării durabile⁷⁹.

În cazul directorilor de spitale, această activitate este gestionată de către *École des hautes études en santé publique (EHESP)*. În acest sens, institutul oferă un program de administrare a sănătății mediului, care se derulează pe un an de zile. Printre competențele dezvoltate se numără: aplicarea aspectelor tehnice legate de monitorizarea sănătății mediului, supravegherea tehnică a normelor de igienă, încorporarea obiectivelor de sănătate în politicile de planificare și infrastructură și gestionarea și controlul accidentelor grave de mediu, gestionarea riscurilor asupra sănătății mediului⁸⁰.

Programe de formare dezvoltate în parteneriat cu administrația publică

Guvernul francez, împreună cu sectorul privat, și-au asumat rolul de a porni pe un drum „verde și durabil”. În 2016, spre exemplu, Ministerul francez al Mediului, Energiei și Mării a lansat GreenTech, un incubator care să asiste / să

⁷⁷ <https://www.ena.fr/eng/Formation-continue-Second-semester-2020/Career-mobility/cspa>

<https://www.ena.fr/eng/Formation-initiale/Cursus-a-l-ENA/Evaluation-diversifiee-des-competences>

<https://www.ena.fr/eng/Formation-continue-Second-semester-2020/International-cycles/cil>

⁷⁸ <https://www.safire.fonction-publique.gouv.fr>

https://grand-est.safire.fonction-publique.gouv.fr/files/public/formations/v-EJgg_AFN%20prospective%20NANCY.pdf

⁷⁹ <https://inet.cnfpt.fr/se-former/tout-savoir-formation/cycles-formation-professionnelle-inet/cycle-direction-generale-collectivites-40-000-hab> <https://inet.cnfpt.fr/outils-offre-formation-developpement-durable> [https://inet.cnfpt.fr/trouver-formation/detail-stage?mots_cles=durable&perimetre=I&etablisements\[\]=49&id=191679&rang=2&provenance=liste](https://inet.cnfpt.fr/trouver-formation/detail-stage?mots_cles=durable&perimetre=I&etablisements[]=49&id=191679&rang=2&provenance=liste)

⁸⁰ <https://www.ehesp.fr/en/programs/civil-service-executive-degree-programs/environmental-health-administration-program/>

ofere consultanță pentru 50 de firme start-up care să dezvolte servicii și aplicații în domeniul dezvoltării durabile. Clusterele de competitivitate includ proiecte ca Axelera în Auvergne-Rhône-Alpes, Pôle Avenir în Nouvelle-Aquitaine sau Pôle Mer în Provence-Alpes-Côte d'Azur, toate aducând contribuții importante la ceea ce ne-am obișnuit să numim economia „post carbon” prin utilizarea și dezvoltarea ecotehnologiilor.

Agencia Regională pentru Biodiversitate și Mediul a Provinciei Alpes-Côte d'Azur a dezvoltat Observatorul Educației pentru Mediu și Dezvoltare Durabilă, pentru a avea o imagine integrată, care să fie un instrument pentru sprijinirea deciziilor, cunoașterea și evaluarea atât la nivel strategic, cât și la nivel operațional⁸¹.

Exemple de bună practică în sectorul privat

În Franța, Nestlé Waters a realizat un manual intitulat Mineralix, în colaborare cu autoritățile publice, care abordează aspecte legate de gestionarea resurselor de apă, în relație cu diferite concepte din matematică, fizică, chimie, geografie și biologie, pentru elevii cu vârste cuprinse între 11 și 12 ani⁸².

Educația pentru dezvoltare durabilă în învățământul superior

Educația pentru mediu și pentru dezvoltare durabilă este parte integrantă din Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a Republicii Franceze reprezentând cadrul de referință și orientare pentru toți actorii publici și privați. Problemele și temele dezvoltării durabile se regăsesc incluse în programa curriculară din școala primară, colegiu și liceu.

La nivelul instituțiilor de învățământ superior este recunoscută necesitatea integrării problemelor de mediu și de dezvoltare durabilă. În acest sens, *Legea Grenelle 1* (art 55 din 3 august 2009) impune tuturor instituțiilor de învățământ superior să implementeze dezvoltare durabilă printr-un „Plan verde”⁸³, pe o serie de direcții:

- 1) *Crearea de formare special dedicată dezvoltării durabile;*
- 2) *Abordări practice pe dezvoltare durabilă: o pedagogie a acțiunii;*
- 3) *Sensibilizarea sau diseminarea informațiilor privind dezvoltarea durabilă;*
- 4) *Planul verde care reunește și promovează toate aceste căi pentru integrarea dezvoltării durabile în învățământul superior.*

La inițiativa Conferinței Președinților de Universități, Conferința de Grandes Ecoles și Rețeaua Studentească Franceză Pentru Dezvoltare Durabilă au realizat un „Plan verde” (2010). Acest cadru oferă șase pârgii de acțiune și indicatori pentru integrarea dezvoltării durabile în procesul educațional:

- crearea unui centru de instruire specializat sau a unei școli doctorale pe probleme de dezvoltare durabilă;
- adaptarea predării cursurilor tradiționale pentru a integra problemele de dezvoltare durabilă;
- sprijin pentru inițiativele studenților (în interiorul și în afara formării) în realizarea proiectelor de dezvoltare durabilă - responsabilitate socială corporatistă (CSR);

⁸¹ <http://observatoire-eedd.org/>

⁸² https://www.nestle.com/sites/default/files/asset-library/documents/reports/csv%20reports/water/sustainability_protection_stewardship_french.pdf

⁸³ <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/Implementation/NIRs2010/34%20France.pdf>

- încurajarea și sprijinul pentru profesori pentru a promova integrarea dezvoltării durabile și transversalitatea predării;
- deschiderea internațională, în special față de țările în curs de dezvoltare, în ceea ce privește studenții și formarea în scopul dezvoltării comune;
- integrarea dezvoltării durabile în educația continuă.

Un rol important în promovarea educației pentru dezvoltare durabilă îl are și *Colectivul pentru integrarea responsabilității sociale și a dezvoltării durabile în învățământul superior (CIRES)*, care realizează seminarii, editează publicații și asigură instruirea membrilor săi privind obținerea **Acreditării de dezvoltare durabilă a unităților de învățământ superior**. Această acreditare este rezultatul implicării a peste zece universități și școli (Conférence des Grandes Ecoles, Conferința Președinților de Universități, ministerul responsabil cu dezvoltarea durabilă, ministerul responsabil cu educația învățământul superior și Rețeaua studentescă franceză pentru dezvoltare durabilă).

Principiile de acordare a acestui tip de etichetă sunt următoarele:

- Calitatea abordării implementate de instituția candidată pentru a face față provocărilor dezvoltării durabile și a responsabilității sociale pentru învățământul superior și cerința privind realizarea obiectivelor strategice și de reglementare naționale.
- Flexibilitate în ceea ce privește capacitatea instituției solicitante de a aplica cu strictețe regulile extinse pentru utilizarea standardului, în schimbul unor explicații compatibile cu contextul instituției: „respectați” sau „explicați”⁸⁴.

O altă inițiativă interesantă, este cea a *Rețelei Franceze a Studenților pentru Dezvoltare Durabilă (REFEDD)* care derulează un sondaj în rândul elevilor și liceenilor pe diferite subiecte legate de dezvoltarea durabilă, mediul și percepția lor asupra vieții de zi cu zi. Acest proces de consultare este derulat în parteneriat cu Ministerul Învățământului Superior, Cercetării și Inovării, CROUS, CPU, CGE și Ministerul Tranzicției Ecologice și Incluzive.⁸⁵

Temele predilecte se referă la aspectele de integrare în aspectele de schimbări climatice, politica alimentară și agricolă europeană, economia politică a resurselor naturale, protecția mediului, materiale durabile, dezvoltare durabilă și managementul calității, antreprenoriat și design durabil, managementul energiei și dezvoltării durabile, managementul energiei și dezvoltării durabile, ecotehnologiile pentru durabilitate și managementul mediului, etc. (în cadrul programelor de studii de licență și master).

Programe de master care vizează formarea în domeniul dezvoltării durabile

În ceea ce privește pregătirea profesională, raportul național al Franței de implementare a Strategiei UNECE de educație pentru dezvoltare durabilă (2010)⁸⁶ precizează faptul că aspectele legate de dezvoltarea durabilă au început să fie incluse în cursurile de formare și în specializările din diverse sectoare de activitate (de ex. sectorul construcțiilor, al produselor chimice, energiei, reciclării, apelor, electrotehnicii).

⁸⁴ <https://www.cirses.fr/>

<https://www.label-ddrs.org/>

⁸⁵ <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid146077/le-refedd-lance-sa-nouvelle-consultation-nationale-etudiante.html>

⁸⁶ <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/Implementation/NIRs2010/34%20France.pdf>

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

În ansamblu, se remarcă un proces de tranziție de la educația pentru dezvoltare durabilă asociată protecției mediului, la aspectele mai specifice ale dezvoltării durabile. Astfel că necesitatea integrării problemelor de mediu și de dezvoltare durabilă în instituțiile de învățământ superior este o acțiune avută în vedere de majoritatea universităților.

Franța are un portal dedicat educației pentru dezvoltare durabilă: <http://www.education-developpement-durable.fr>

Dintre bunele practici educaționale la nivel universitar ar fi de menționat următoarele:

- Master în administrarea afacerilor în dezvoltare durabilă, care își propune să dezvolte competențe privind: managementul dezvoltării durabile, probleme de mediu, instrumente și tehnici de management, managementul riscurilor (standarde de siguranță, calitate), comunicarea de criză, aspect legislative, strategii și dezvoltare durabilă, antreprenariat social⁸⁷.
- Master în specializarea dezvoltare durabilă, care are în vedere dezvoltarea competențelor legate de politica energetică din mai multe perspective (economie internațională, negociere, tipologia actorilor de mediu, marketing responsabil, turism sustenabil, economia climei, lanțul de aprovizionare și achizițiile durabile, comunicare responsabilă, dreptul mediului, planurile teritoriale de energie și climă, amprenta de carbon, managementul deșeurilor industriale etc.)⁸⁸

Învățământul non-formal

Asociația studentescă REFEDD oferă cursurilor deschise și gratuite studenților, pentru măsurarea „amprente de carbon în campusuri”, cu ajutorul experților specializați pe aceste probleme, astfel încât studenții să-și poată realiza ei înșiși amprenta de carbon din campusul lor⁸⁹.

Concluzii

Modelul francez al dezvoltării durabile are la bază o serie de elemente specifice:

- Cultura franceză a dezbaterilor publice și a colaborării dintre administrația publică și factorii interesați se regăsește și în guvernarea dezvoltării durabile;
- Promovarea educației pentru dezvoltare durabilă la scară largă:
 - Un rol important îl are *Colectivul pentru integrarea responsabilității sociale și a dezvoltării durabile în învățământul superior (CIRES)*, care a realizat standardul etichetei de dezvoltare durabilă a unităților de învățământ superior.
 - Tranziție de la educația pentru dezvoltare durabilă asociată protecției mediului către un tip de perfecționare specifică dezvoltării durabile;
 - bună integrare a problemelor de mediu și de dezvoltare durabilă la nivelul instituțiilor de învățământ superior, ca urmare a legii *Grenelle 1*, care impune implementarea dezvoltării durabile printr-un „Plan verde”;

⁸⁷ https://diplomeo.com/mba-developpement_durable

⁸⁸ https://diplomeo.com/mastere_specialise-developpement_durable

⁸⁹ <http://refedd.org/sedd/>

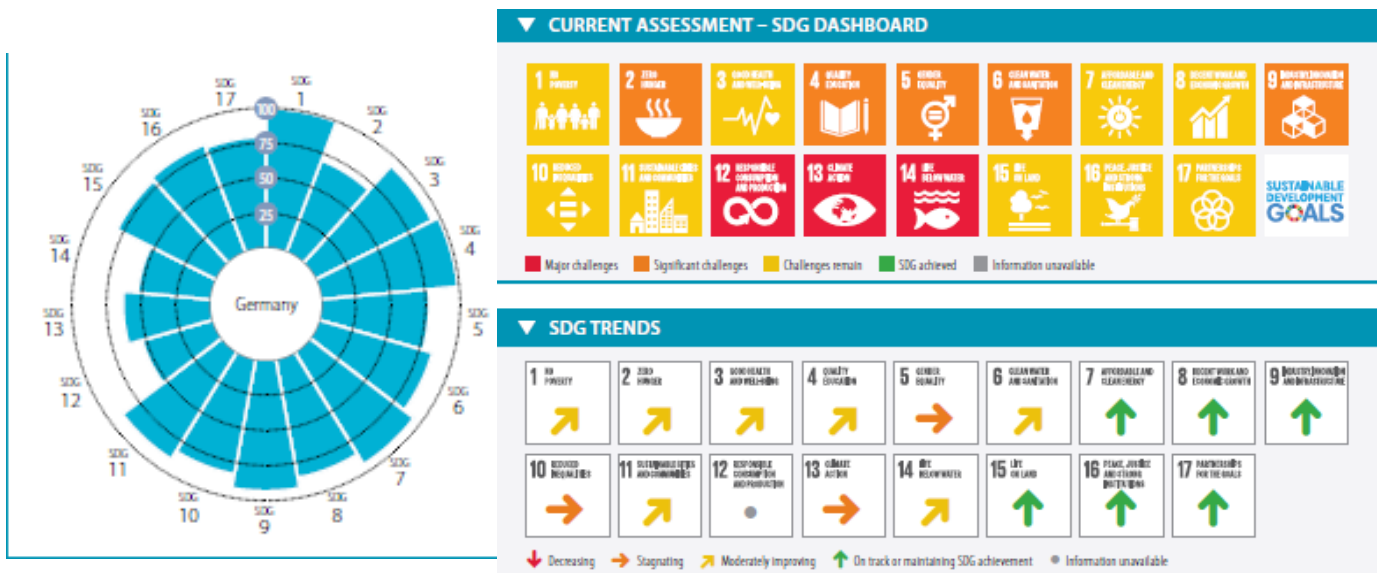
- Competențele asociate domeniului de dezvoltare durabilă sunt integrate ca cerințe suplimentare în acele ocupații care fac parte din “domeniul teritorial și de dezvoltare durabilă”;
- Acces facil la informații prin intermediul platformei naționale dedicate educației pentru dezvoltare durabilă;
- Interesul în creștere la nivel local pentru dezvoltarea de inițiative pentru implementarea și monitorizarea dezvoltării durabile.

Republica Federală Germania

Statusul privind dezvoltarea durabilă - context național

Republica Federală Germania are un scor de 80,8 fiind pe poziția 5 în acest clasament în care Regatul Suediei ocupă poziția de lider, având un scor de 84,7. O analiză simplă ne sugerează că Germania a parcurs 80,8% din drumul de îndeplinit în ceea ce privește ODD (www.sdgindex.org), cu subscoruri foarte bune care vin din zona ODD1, ODD3, ODD4 sau ODD7.

Republica Federală Germania are Spillover Index Score de 57, ocupând locul 153 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

Promovarea dezvoltării durabile a fost și este un obiectiv fundamental al guvernului german, în toate acțiunile și în indicatorii de măsurare a performanței. Încă din 2002, guvernul german își prezenta prima *Strategie Națională de Dezvoltare Durabilă*. De atunci, raportează la fiecare patru ani stadiul implementării strategiei și inovațiile aduse conținutului acesteia. Pregătirea rapoartelor de progres a fost întotdeauna acompaniată de dialog și consultare amplă cu societatea civilă.

În ceea ce privește situația sistemului educațional, *Monitorul educației și formării în UE* remarcă o creștere a ratei educației terțiare. În 2018, proporția absolvenților de educație terțiară cu vârste de 30-34 de ani a fost de 34,9% (media UE: 40,7%).

Pentru următorii zece ani, Germania a anunțat investiții importante în digitalizarea învățământului terțiar și cercetare dar și pentru învățământul secundar și primar. De asemenea, Germania pregătește modificări fundamentale privind aptitudinile necesare forței de muncă prin dezvoltarea unor inițiative digitale și prin reorientarea sistemului de învățare la adulți. Forța de muncă din învățământ îmbătrânește și țara se confruntă cu o mare provocare privind înlocuirea unui număr mare de profesori într-un timp relativ scurt. Părăsirea timpurie a școlii a rămas relativ stabilă din 2015 la aproximativ 10,3%. Tinerii care provin din medii socio-economice dezavantajate sau imigranții continuă să înregistreze rămăneri în urmă în ceea ce privește educația.

Responsabilități privind politica națională de dezvoltare durabilă

Comitetul Secretarilor de Stat pentru Dezvoltarea Durabilă ghidează implementarea strategiei și monitorizează modificările aduse conținutului. Acest comitet reunește reprezentanți din toate ministerele federale și este condus de șeful Cancelariei Federale (mandatat chiar de Cancelarul în funcție). Comitetul aduce în discuție diverse demersuri strategice pentru atingerea obiectivelor și acționează ca un forum pentru diferite structuri guvernamentale, unde acestea pot să împărtășească cu demnitarii de rang înalt activitățile pe care le întreprind sau pe care doresc să le întreprindă.

Principiile ce ghidează politica națională de sustenabilitate sunt: echitatea socială multi-generațională, calitatea vieții, coeziunea socială și responsabilitatea pe plan internațional. Datorită semnificației politice încărcate a acestor principii și a consensului actorilor sociali asupra lor, Cancelaria Federală conduce demersurile legate de Strategia pentru dezvoltare durabilă. Prin urmare, toți miniștrii au responsabilitatea de a aduce contribuții la implementarea strategiei și a Agendei 2030, în domeniile lor de activitate. Implementarea Agendei 2030 se desfășoară în cadrul bugetar fiscal stabilit de guvern.

Consiliul Parlamentar Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă monitorizează Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă propusă de guvern și susține implementarea ei în activitatea parlamentară. Consiliul Parlamentar Consultativ evaluează, de asemenea, impactul sustenabilității ce îi este prezentat de Guvernul Federal. În ecuație există și un consiliu consultativ independent, Consiliul German pentru Dezvoltare Durabilă. Consiliul este format din 15 personalități publice, nominalizate de Căpitanul de Stat pentru un mandat de 3 ani, în virtutea carierei sau experienței lor. Consiliul susține guvernul în redactarea și implementarea strategiei încă din 2001 și promovează dezbateri la nivel de societate asupra dezvoltării durabile. Rezultatele activității sale sunt, de exemplu, *Codul german al sustenabilității*, declarații privind politica națională și internațională de sustenabilitate, precum și documente de poziție și proiecte pe teme precum digitalizarea, clima, materiile prime, materialele plastice, agricultura etc.

Educația pentru dezvoltare durabilă

Planul Național de Educație pentru dezvoltare durabilă (EDD), adoptat de Comitetul Național, este documentul ce stă la baza implementării EDD în Germania. A fost redactat printr-o rezoluție unanimă a Parlamentului German în 2004. Mai mult de atât, 13 din 16 landuri au formulat propriul plan de acțiune pentru a face EDD o realitate.

În 2004, Comisia Germană pentru UNESCO a constituit Comitetul Național care are ca scop consultarea cu Ministerul Federal al Educației și Cercetării. Acest comitet reprezintă mai multe organisme: miniștrii (ai mediului și cooperării economice), Parlamentul, ONG-uri, organizații media, sectorul privat și comunitatea științifică. Toate cele 16 landuri sunt reprezentate la Masa Rotundă pentru EDD. Aceasta are în total 130 de membri, reprezentând toate părțile interesate. La finele lui 2014, conferința statutară a miniștrilor educației din Germania a decis predarea unei noi versiuni a curriculei pentru Dezvoltare Globală ce include standarde, competențe necesare și exemple concrete ale importanței conceptului, în legătură cu aproape toate materiile: de la limbi străine, până la arte și la sport.

Educația formală în învățământul superior (Nivel ISCED 5 - 8 studii superioare)

Ghidul *“Studii și Cercetare despre Sustenabilitate”*⁹⁰ publicat de Ministerul Federal al Educației și Cercetării prezintă cel puțin 300 de cursuri ce pot fi urmate în domeniul Dezvoltării Durabile. Sunt oferite detalii nu doar despre ceea ce conțin cursurile, dar și despre viitoare oportunități profesionale, dar și detalii de contact și criteriile pentru admiterea la respectivele cursuri. Ghidul oferă o listă de 130 de universități și 60 de instituții de cercetare non-universitare ce se axează pe modele de dezvoltare sustenabilă. Există facilități pentru cei ce aleg domeniul, precum oportunitățile de integrare profesională în instituții publice sau acces la programele de internship. Ghidul se adresează celor ce caută o universitate la care să învețe, un loc de muncă, dar și consilierilor și cercetătorilor. Ghidul împarte cursurile care implică sustenabilitatea în următoarele grupuri:

- 1) Cursuri care se ocupă în mod expres de sustenabilitate: cursuri care acoperă în mod expres și cuprinzător domeniul dezvoltării sustenabile în profilul lor, sau care tratează aspecte cheie ale sustenabilității.
- 2) Cursuri axate pe sustenabilitate: în acest caz, aspecte ale dezvoltării durabile sunt acoperite de opțiuni, concentrare tematică a cursurilor, oportunități de specializare, module etc.
- 3) Grupe individuale care se ocupă de sustenabilitate, în care doar anumite cursuri se referă la dezvoltarea durabilă.

Exemple de cursuri universitare:

- M.A. “Educație pentru Dezvoltare Durabilă/Geografie” - Katholischen Universität Eichstätt – Ingolstadt
- M.A. “Managementul rețelelor în domeniul studiilor EDD” - Fachhochschule Erfurt (Erfurt University of Applied Sciences)
- Master în Educație pentru a predă la clasele primare și gimnaziu: studii sociale și generale (Universität Osnabrück)
- Master în Educație pentru a predă la clasele primare, gimnaziu și școli moderne: Geografie (Universität Vechta)
- Master în Educație pentru a predă la clasele primare, gimnaziu și școli moderne: Biologie (cu accent pe dezvoltarea durabilă) – Albert-Ludwigs-Universität Freiburg

Universitatea pentru Dezvoltare Durabilă din Eberswalde (Hochschule für nachhaltige Entwicklung, HNEE) propune două programe de master: ”Managementul turismului sustenabil” și ”Dezvoltare și conservare regională”.

Educația non-formală

În Germania există numeroase inițiative și proiecte de educație non-formală privind dezvoltarea durabilă, la care participă școli, ONG-uri, firme, comunități etc. Multe dintre proiecte se desfășoară în parteneriat cu alte instituții din Europa sau din afară.

⁹⁰ http://www.leitfaden-nachhaltigkeit.de/info_studienangebote_en.html

Proiectul „Înverziți-vă Viitorul”⁹¹: din 2016, a avut loc o expoziție itinerantă ce a poposit în 19 locații din Republica Federală Germania, cu scopul de a oferi tinerilor sfaturi pentru carieră și de a-i încuraja să găsească locuri de muncă verzi și durabile.

Expoziția folosește realitatea augmentată și poveștile virtuale, comunicate prin intermediul rețelelor sociale, pentru a informa tinerii despre problemele economiei verzi și pentru a înțelege aspectul ecologic al diverselor profiluri ocupaționale, ca parte a posibilei lor cariere. Tinerii descoperă cum pot deveni parte a unui viitor durabil.

Un alt program este UE4SD – University Educators for Sustainable Development⁹². Consorțiul UE4SD a fost format din 52 de parteneri din 33 de țări din Europa care au încercat să reorienteze programa de învățământ superior pentru a aborda dezvoltarea durabilă. Proiectul s-a concentrat pe pregătirea profesorilor din învățământul superior, pentru a le permite să pregătească studenții, indiferent de cursurile sau specializarea lor, în domeniul durabilității. Proiectul include planuri pentru ca personalul universității să dezvolte competențe profesionale și capacitățile de conducere academică legate de educația pentru dezvoltare durabilă.

UE4SD a dezvoltat un grup de experți de notorietate în domeniul educației pentru dezvoltare durabilă pentru învățământul superior din Europa și a creat o platformă care să combine și să împărtășească expertiza partenerilor din rețea, astfel încât aceștia să poată influența politicile și practicile educaționale. Activitățile sale sunt strâns asociate cu Alianța COPERNICUS⁹³ - Rețeaua europeană de învățământ superior pentru dezvoltare durabilă.

Un exemplu de bună practică prezentat în cadrul proiectului este cel al Leuphana University of Lüneburg - *Sprrijinirea lectorilor pentru crearea unei culturi colaborative de predare și învățare*.⁹⁴ Un workshop al Universității Leuphana din Lüneburg vizează profesorii din modulul „Responsabilitate și durabilitate”, curs introductiv de dezvoltare durabilă pentru studenții de licență în semestrul I. Lectorii sunt sprijiniți în combinarea EDD cu cercetarea universitară și dezvoltarea unei culturi colaborative de predare și învățare. Pe durata celor 3 zile de workshop, profesorii din modulul de licență „Responsabilitate și durabilitate” primesc sfaturi ale experților, schimbă opinii și își dezvoltă conceptele de seminar pentru învățarea bazată pe proiecte.

Cu sprijinul Guvernului Federal, ONU a înființat în 2016, la Bonn, „Centrul de cunoaștere pentru dezvoltare durabilă”⁹⁵. Centrul furnizează ONU și partenerilor săi cunoștințe, abilități și comportamente în scopul punerii în aplicare a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, precum și Acordului de la Paris, în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice.

În ceea ce privește formarea experților pentru dezvoltare durabilă, având în vedere evoluția cererii pe piața forței de muncă bancară, înregistrează creșteri ofertele de formare a specialiștilor în finanțare durabilă, dintre care menționăm cursul oferit de Frankfurt School of Finance & Management și pe cel organizat de VÖB-Service.

Concluzii

Germania are un sistem consolidat de guvernare pentru dezvoltarea durabilă.

⁹¹ <https://green-up-your-future.de>

⁹² <https://www.ue4sd.eu/project/project-about>

⁹³ <https://www.copernicus-alliance.org/>

⁹⁴ https://www.platform.ue4sd.eu/practice_view.php?id=9

⁹⁵ <https://www.unssc.org/featured-themes/unssc-knowledge-centre-sustainable-development>

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă un proces de lungă durată care implică toți factorii interesați și toate instituțiile responsabile, atât la nivel central, cât și teritorial. Astfel, 13 din cele 16 landuri și-au dezvoltat propriul Plan de acțiune privind Educația pentru Dezvoltare Durabilă.

Guvernul Republicii Federale Germania alocă fonduri pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă, atât la nivel național, cât și în plan internațional, pentru proiecte în țările în curs de dezvoltare.

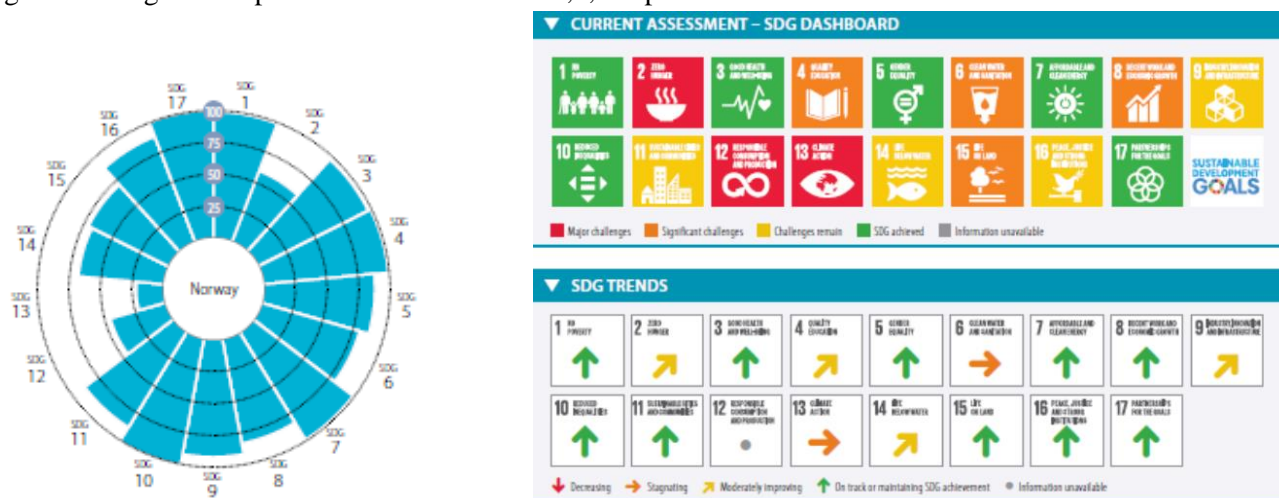
Germania a derulat și continuă să deruleze numeroase proiecte ce vizează EDD, cu accent deosebit pus pe educarea cadrelor didactice, atât din învățământul primar, gimnazial, cât și din învățământul universitar, care la rândul lor transmit mai departe cunoștințele elevilor și studenților. Astfel, sunt peste 130 de universități și 60 de instituții de cercetare non-universitare ce se axează pe modele de dezvoltare sustenabilă, oferind aproximativ 300 de cursuri legate de dezvoltarea durabilă. Cursurile pentru dezvoltare durabilă le oferă absolvenților posibilitatea angajării în instituțiile publice, centre de cercetare, universități, companii, ONG-uri etc.

Regatul Norvegiei

Statusul privind dezvoltarea durabilă - context național

Toate acțiunile majore întreprinse de Norvegia în vederea asigurării dezvoltării durabile sunt coerent și permanent subsumate celor 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015.

Regatul Norvegiei are Spillover Index Score de 54,1, ocupând locul 156 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

Conform unui raport OECD, sistemul educațional din Norvegia este unul dintre cele mai bine puse la punct sisteme dintre toate țările OECD.

Ponderea tinerilor între 25 și 34 de ani care au absolvit învățământul superior este mai mare de 48%, comparativ cu o medie de 44,5% în toate țările OCDE. Regatul Norvegiei se situează printre primele trei țări OECD în ceea ce privește participarea adulților la educație. Țara este un lider printre țările OECD în ceea ce privește cheltuielile cu educația pentru învățământul primar, secundar și post-secundar (non-terțiar), cu accent pe cercetare și dezvoltare, iar cheltuielile pentru învățământul superior sunt peste media OECD.

În ceea ce privește asigurarea dezvoltării durabile, toate acțiunile majore întreprinse în Norvegia sunt coerent și permanent subsumate celor 17 obiective de dezvoltare durabilă.

Din perspectivă strategică, măsurile privind dezvoltarea durabilă a societății au o puternică dimensiune internațională, cu accent prioritar pe dezvoltarea acelor politici și strategii care să conducă la acțiuni coordonate de diplomație economică, în special pentru promovarea intereselor norvegiene din domeniul energetic, al schimbărilor climatice și protejarea mediului înconjurător. Astfel, un Departament pentru Dezvoltare Durabilă (Department for Sustainable Development) funcționează în cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

Din perspectivă instituțională, după adoptarea în 2015 a Agendei 2030, guvernul norvegian a elaborat un plan pentru îndeplinirea acestor obiective la nivel național, plan care se află în strânsă legătură cu politica bugetară a statului. Astfel, responsabilitatea pentru implementarea fiecăruia dintre cele 17 ODD este dată câte unui ministru cu atribuții

în respectivele domenii. Fiecare ministru are obligația de a raporta cu privire la stadiul de implementare al respectivului ODD, prin propunerea de buget pe care o înaintează Ministrului Finanțelor Publice. Acesta din urmă integrează toate propunerile formulate de fiecare ministru și le prezintă Parlamentului norvegian, asigurând astfel, anual, raportarea cu privire la stadiul de implementare al tuturor ODD.

Din perspectiva colaborării cu factorii de interes la nivelul societății, dialogul constant cu reprezentanții autorităților locale și regionale, cu reprezentanții societății civile, ai mediului privat și universitar este o trăsătură esențială a procesului de adoptare a politicilor publice, inclusiv cele care privesc punerea în aplicare a celor 17 ODD.

Din perspectiva formării profesionale, atât la nivelul preuniversitar, cât și la nivel universitar, educația cu privire la dezvoltarea durabilă este bine dezvoltată, atât prin includerea de către Ministerul Educației a obiectivelor de dezvoltare durabilă în curricula școlară, cât și prin dezvoltarea unor programe universitare care pun accentul pe aspecte care sunt direct legate de dezvoltarea durabilă.

Chiar dacă în codul ocupațiilor din Regatul Norvegiei nu există un standard ocupațional de expert în dezvoltare durabilă, o atenție sporită este acordată educației cu privire la dezvoltarea durabilă, care pune accentul pe competențe specifice necesare pentru înțelegerea și implementarea celor 17 ODD.

Educația cu privire la dezvoltarea durabilă în învățământul preuniversitar

Curricula școlară facilitează educația cu privire la trei domenii interdisciplinare: sănătate și viață, democrație și cetățenie, respectiv dezvoltare durabilă. Aceste trei domenii interdisciplinare vizează schimbări societale majore, care presupun angajamente și eforturi conjugate pentru individ și comunitățile locale, la nivel național și global. Competențele pe care trebuie să le dezvolte elevii vizează identificarea de soluții prin cunoaștere și colaborare, respectiv înțelegerea raportului dintre acțiuni și consecințe.

Dezvoltarea durabilă ca subiect interdisciplinar are menirea să deprindă elevii cu înțelegerea principalelor dileme și direcții de dezvoltare ale societății și cu modul în care trebuie să se comporte individul prin raportare la respectivele dileme și direcții de dezvoltare. Concret, dezvoltarea durabilă are ca obiectiv înțelegerea faptului că elementele sociale, economice și de mediu sunt interconectate și că stilul de viață și tiparele de consum individuale au consecințe locale, regionale și globale. Astfel, prin educarea elevilor de la cele mai fragede vârste cu privire la dezvoltarea durabilă, se urmărește ca aceștia să dobândească abilități și competențe în vederea luării unor decizii responsabile, astfel încât să acționeze în mod etic și cu luarea în considerare a consecințelor asupra mediului înconjurător.

Teme de studiu predilecte pentru dezvoltarea durabilă sunt: clima și mediul înconjurător, egalitate, demografie și educație. Un accent major se pune pe impactul noilor tehnologii asupra mediului înconjurător și societății în ansamblul său. Ca atare, una dintre competențele pe care trebuie să le deprindă elevii se bazează pe înțelegerea raportului dintre tehnologie și aspectele sociale, economice și de mediu ale dezvoltării durabile.

În 2006, Ministerul Mediului și Ministerul Educației și Cercetării au prezentat *Strategia pentru Educație cu privire la Dezvoltarea Durabilă a Norvegiei*. Această strategie a stabilit un număr de măsuri cheie pentru promovarea educației pentru dezvoltare durabilă în rândul elevilor norvegieni, dintre care amintim site-ul interactiv www.sustain.no, proiectat în vederea realizării unei rețele care să faciliteze cooperarea dintre școli, autoritățile de mediu, institutele de cercetare și ONG-uri din toată lumea pentru promovarea temelor de mediu. Rețeaua are în prezent membrii în peste 50 de țări. Pentru școlile din Norvegia, rețeaua are un site dedicat (www.miljolare.no), conectat cu site-ul State of the Environment Norway (www.miljostatus.no). De asemenea, această rețea beneficiază

de suportul Ministerului Mediului, Ministerului Egalității, Ministerul Agriculturii, autoritatea pentru protecția consumatorilor, precum și o serie de bănci și ONG-uri organizate în Norwegian Biodiversity Network (SABIMA). Aproximativ 3.600 de școli norvegiene sunt înregistrate în această rețea.

Bune practici în învățământul superior

O multitudine de universități și colegii oferă cursuri care vizează dezvoltarea durabilă. Dincolo de abordarea aspectelor esențiale care țin de cele 17 obiective de dezvoltare durabilă, Norvegia urmărește să modifice paradigma epistemologică a educației despre dezvoltarea durabilă. Premisa de la care pleacă educația universitară pentru sustenabilitate este că studenții au nevoie de un spațiu de discuții discuta pentru subiecte globale, ca egalitatea în educație, drepturile studenților și îndeplinirea celor 17 ODD.

Competențele care pot fi dobândite prin parcurgerea unor programe de educație superioară pentru dezvoltare durabilă sunt următoarele:

- Gândirea sistemică: abilitatea de a recunoaște și de a înțelege relații, de a analiza sisteme complexe, de a gestiona incertitudinea în luarea unei decizii,
- Anticiparea: abilitatea de a înțelege și de a evalua posibilități multiple și probabile, de a crea propria viziune despre viitor, de a aplica principiul precauției în luarea deciziei, de a evalua corect consecințele unei acțiuni,
- Competențe normative: abilitatea de a înțelege și de a analiza norme și valori care stau la baza acțiunilor proprii, de a negocia valori, principii, obiective și indicatori care vizează sustenabilitatea unei decizii, în contextul în care există un conflict de interese, schimburi negociate, incertitudine cu privire la cunoașterea situației de fapt și contradicții,
- Competențe strategice: abilitatea de a dezvolta activități în mod colectiv sau de a implementa activități inovatoare și de a promova principiul sustenabilității la nivel local,
- Colaborarea transdisciplinară: abilitatea de a învăța de la alții și de a transcende granițele tradiționale ale profesiei proprii, de a înțelege și de a respecta nevoile, perspectivele și acțiunile celorlalți (empatie), de a înțelege, de a relaționa și de a fi sensibili la nevoile altora, de a gestiona conflicte în cadrul unui grup,
- Gândirea critică: abilitatea de a chestiona și de a reflecta asupra normelor sociale, practicilor, opiniilor și de stabili linii de gândire teoretice, propriile valori morale, perspective și acțiuni, de a lua poziție prin discurs public cu privire la aspecte care țin de obiectivele de dezvoltarea durabilă,
- Creativitatea: abilitatea de a gândi inovativ soluții pentru probleme complexe,
- Autoconștientizarea: abilitatea de a reflecta cu privire la propriul rol în cadrul unei colectivități locale și la nivel global, de a evalua în mod continuu și de a putea justifica propriile acțiuni, de a putea înțelege propriile dorințe și sentimente,
- Soluționarea integrată a problemelor: abilitatea de a construi matricea de soluționare a problemelor complexe care vizează dezvoltarea durabilă și de a dezvolta soluții viabile, cuprinzătoare și echitabile pentru a promova obiectivele de dezvoltare durabilă și de a integra toate competențele descrise mai sus.

Ca urmare a inițiativei Universității din Bergen, Comitetul Național pentru Agenda 2030 la nivelul învățământului superior a propus dezvoltarea unei platforme pentru a împărtăși idei și bune practici cu privire la realizarea scopurilor și obiectivelor dezvoltării durabile, așa cum au fost adoptate la nivelul ONU. În cadrul acestei inițiative,

rectorii unor importante universități norvegiene au stabilit ca obiectiv comun consolidarea contribuției academice la Agenda 2030 și facilitarea colaborării interdisciplinare și transdisciplinare în cadrul cercetării, consolidarea competențelor cheie pentru dezvoltarea durabilă în învățământul superior, cartografierea, sistematizarea și diseminarea cunoștințelor despre interacțiunile dintre obiectivele de sustenabilitate.

Concluzii

- Norvegia este un exemplu de bune practici cu privire la abordarea holistică, la modul în care pune în aplicare cele 17 obiective pentru dezvoltare durabilă adoptate la nivel internațional.
- Norvegia propune o nouă paradigmă a educației pentru dezvoltare durabilă. Educația pentru dezvoltare durabilă este prezentă atât în învățământul preuniversitar, cât și în învățământul universitar. Nu numai că securizează o cunoaștere profundă și complexă a obiectivelor de dezvoltare durabilă în diverse domenii de studiu distincte sau în diverse profesii, dar dezvoltă competențe cheie cu privire la comportamentul economic, social și în raporturile cu mediul înconjurător pentru cetățenii norvegieni, prin formare continuă la nivelul tuturor ciclurilor de studii.

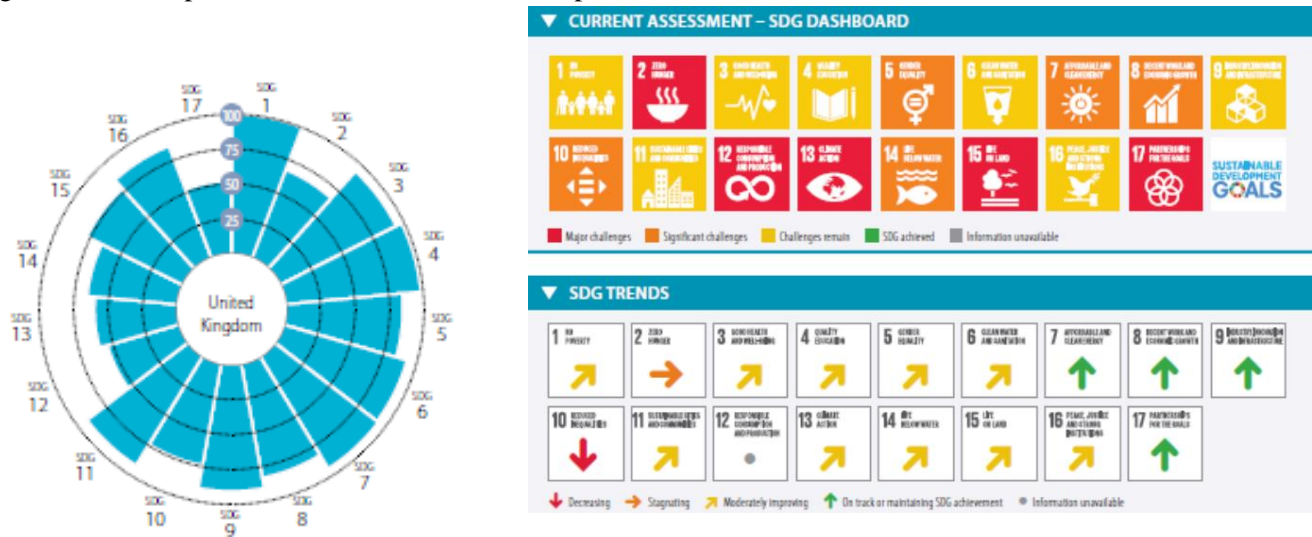
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord

Statusul privind dezvoltarea durabilă

Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (Regatul Unit) s-a angajat să implementeze Obiectivele și Agenda 2030 acasă și în întreaga lume.

Regatul Unit are un scor de 79,8 fiind pe poziția 6, imediat după Germania. O analiză simplă ne sugerează că Regatul Unit a parcurs 79,8% din drumul de îndeplinit în ceea ce privește ODD (www.sdindex.org), cu subindicatori cu valori foarte bune care vin din zona ODD1, ODD3, ODD4, ODD6, ODD7, ODD9, ODD11.

Regatul Unit are Spillover Index Score de 52.1, ocupând locul 157 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

În Regatul Unit, cadrul național include, recunoaște și respectă prioritățile din Scoția, Țara Galilor și Irlanda de Nord. Fiecare stat este responsabil pentru implementarea propriilor politici în domenii de competență descentralizată, rezultând abordări care răspund nevoilor naționale și locale. Datele din Regatul Unit pentru indicatorii globali sunt raportate Organizației Națiunilor Unite de către Oficiul Național pentru Statistică (ONS), agenția națională de statistică a Regatului Unit. Aceste date sunt deschise, transparente și accesibile prin intermediul Platformei Naționale de Raportare a ONS⁹⁶. Platforma stabilește indicatorii globali pentru care sunt disponibile date, sursa, dezagregarea, acolo unde sunt disponibile și orice alte informații relevante.

Progresele înregistrate de Regatul Unit în implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă se regăsesc în *UK Voluntary National Review 2019*⁹⁷

În ceea ce privește situația sistemului educațional, în cazul Marii Britanii, *Monitorul Educației și Formării în UE* remarcă o creștere accelerată a ratei educației terțiare, chiar peste media Uniunii Europene. În 2018, proporția absolvenților de educație terțiară cu vârste de 30-34 de ani a fost de 48,8% (media UE: 40,7%). Părăsirea timpurie a școlii s-a diminuat considerabil față de 2009, fiind de 10,7%, la o medie UE de 10,6%.

⁹⁶ <https://www.ons.gov.uk/aboutus/whatwedo/programmesandprojects/sustainabledevelopmentgoals>

⁹⁷ <https://www.gov.uk/government/news/what-is-the-voluntary-national-review>

Regatul Unit se confruntă cu exodul profesorilor, de aceea se fac eforturi pentru acoperirea necesarului de cadre didactice. În Regatul Unit, crește numărul de universități, dar multe se confruntă cu dificultăți financiare. Consecințele Brexitului pentru învățământul superior din Regatul Unit sunt neclare, dar răspunsurile politice privind pierderile potențialelor finanțării UE pentru cercetare, precum și a fluxurilor de studenți se lasă încă așteptate. Anglia va introduce noi calificări, ca parte a reformelor în curs de desfășurare a învățământului vocațional.

Cadrul instituțional

Planul departamental unic al fiecărui departament guvernamental prezintă modul în care activitatea planificată va sprijini îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Aceste planuri sunt publicate anual. Fiecare departament lucrează, de asemenea, cu partenerii și părțile interesate pentru a realiza aceste priorități. Progresul activității care sprijină obiectivele este raportat public în rapoartele anuale și contorizările departamentale, permițând verificarea de către Parlament și public.

Secretarul de stat pentru dezvoltare internațională conduce și supraveghează realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, Ministrul pentru Implementare jucând un rol important în asigurarea unei abordări coordonate interguvernamentale, pentru îndeplinirea ODD. Funcționarii din cadrul Departamentului pentru Dezvoltare Internațională (DFID) al guvernului britanic și Biroul Cabinetului sunt co-președinți ai unui grup interguvernamental, care se reunește în mod regulat și oferă o platformă pentru coordonarea implementării și integrării ODD în activitatea departamentală și a monitorizării progreselor în direcția atingerii obiectivelor.

Repartizarea obiectivelor pe departamente este următoarea⁹⁸:

- Obiectivul 1: Fără sărăcie - Departamentul pentru muncă și pensii
- Obiectivul 2: Foamete zero - Departamentul pentru mediu, alimentație și afaceri rurale
- Obiectivul 3: Sănătate și bunăstare - Departamentul pentru sănătate și asistența socială
- Obiectivul 4: Educație de calitate - Departamentul pentru educație
- Obiectivul 5: Egalitatea de gen - Oficiul guvernamental pentru egalitate
- Obiectivul 6: Apă curată și sanitație - Departamentul pentru mediu, alimentație și afaceri rurale
- Obiectivul 7: Energie curată și la prețuri accesibile - Departamentul pentru afaceri, energie și strategie industrială
- Obiectivul 8: Muncă decentă și creștere economică - Trezoreria
- Obiectivul 9: Industrie, inovare și infrastructură - Departamentul pentru afaceri, energie și strategie industrială
- Obiectivul 10: Reducerea inegalităților - Oficiul guvernamental pentru egalitate
- Obiectivul 11: Orașe și comunități durabile - Ministerul Locuințelor, Comunităților și administrației locale
- Obiectivul 12: Consum și producție responsabilă - Departamentul pentru mediu, alimentație și afaceri rurale
- Obiectivul 13: Acțiune climatică - Departamentul pentru afaceri, energie și strategie industrială

⁹⁸ <https://www.gov.uk/government/news/what-is-the-voluntary-national-review>

- Obiectivul 14: Viață acvatică - Departamentul pentru mediu, alimentație și afaceri rurale
- Obiectivul 15: Viață terestră - Departamentul pentru mediu, alimentație și afaceri rurale
- Obiectivul 16: Pace, Justiție și Instituții Eficiente - Home Office
- Obiectivul 17: Parteneriatele pentru realizarea obiectivelor - Departamentul pentru Dezvoltare Internațională

Agenda 2030 nu este doar *pentru* și *despre* inițiativele guvernamentale; implică multe părți interesate, inclusiv sectorul privat, societatea civilă, comunitățile locale și cetățeni. De exemplu, Parlamentul Regatului Unit a efectuat o serie de anchete cu privire la Obiective și îndeplinirea acestora, inclusiv împreună cu Comitetul Internațional pentru Dezvoltare, Comitetul de audit de mediu și Comitetul pentru femei și egalități. Grupul parlamentar privind obiectivele globale ale ONU pentru dezvoltare durabilă (APPG), cu reprezentanți din toate partidele, reunește regulat parlamentarii pentru a discuta și promova obiectivele.

Educația pentru dezvoltare durabilă

Fiecare țară din Regatul Unit poate adăuga amendamente specifice la politicile UK privind dezvoltarea durabilă .

În consecință, există diferite accente politice asupra educației și progrese diferite în implementarea politicilor privind EDD în cele patru țări și jurisdicții politice.

Educația pentru dezvoltare durabilă - Anglia

Anglia nu are o administrație separată și este guvernată prin Parlamentul britanic. Actuala misiune politică pentru școlile din Anglia este deținută de Departamentul pentru Educație (DfE), care afirmă că este „angajat în dezvoltarea durabilă” și consideră că este important să pregătească tinerii pentru viitor. Abordarea DfE se bazează pe convingerea că școlile au performanțe mai bune atunci când își asumă responsabilitatea pentru propria lor activitate și dorește ca școlile să își facă propriile planuri cu privire la modul în care dezvoltarea sustenabilă ar trebui să se reflecte în etosul lor.

O evaluare a eficienței educației pentru dezvoltare durabilă enumeră următoarele proiecte care au avut un impact pozitiv deosebit:

- *strategie pentru educația de mediu în Anglia în secolul 21*, document elaborat de Departamentul pentru Educație și Abilități (DfEE) și Departamentul pentru Energie (DoE);
- Curriculumul școlar și evaluarea autorității de evaluare a problemelor de mediu prin curriculumul național au furnizat exemple de muncă școlară și de teren, 1996;
- Înființarea grupului de educație pentru dezvoltare durabilă (SDEP), 1998;
- Raport SDEP către DfEE / Autoritățile pentru calificări și curriculum (QCA) privind educația pentru dezvoltarea durabilă în sectorul școlilor, 1998;
- În proiectul de curriculum 2000, a fost adăugată EDD la obiectivele Curriculumului Național (fără a indica ce ar trebui să facă școlile sau a specifica rezultatele învățării), 1999;
- Explicarea în opt din cele 12 broșuri tematice ale curriculumului național, a modului cum ar putea fi promovată EDD, cu specificitate în geografie, știință și cetățenie, 1999;
- Furnizarea de asistență online de către Autoritatea pentru calificări și curriculum pentru profesori / școli în legătură cu EDD, 2001;

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

- Departamentul pentru Educație și Abilități (DfES) Dezvoltarea unei dimensiuni globale în programa școlară oferind îndrumări pentru profesori, guvernatori și autorități locale, 2001;”(Scott, Reid, and Gough 2002)

Educația pentru dezvoltare durabilă - Scoția

Schimbările climatice au fost un factor important în relevanța percepută a EDD, iar guvernul scoțian a făcut din această problemă o prioritate prin *Legea privind schimbările climatice* din 2009 și sprijinirea strategiilor pentru reducerea deșeurilor și creșterea producției de energie regenerabilă. Actul a fost catalogat drept cea mai ambițioasă legislație de acest gen din lume.

Strategia economică a guvernelor a inclus și implementarea programului „*Tranziția la o economie cu emisii scăzute de carbon*” ca una dintre cele șase priorități și subliniază ambiția conform căreia toată cererea Scoției de energie electrică ar trebui să fie satisfăcută de surse regenerabile până în 2020 și că o economie mai ecologică ar putea sprijini 130.000 de noi locuri de muncă. Pregătirea publicului larg și a forței de muncă pentru această tranziție oferă o atenție specifică rolului EDD în toate sectoarele educației, EDD devenind o parte permanentă a programei școlare.

Educația pentru dezvoltare durabilă - Țara Galilor

Dezvoltarea Durabilă a fost consacrată drept principiul central de organizare al Guvernului Adunării Galeze (WAG), când a avut loc în 1999 descentralizarea de competențe, care includea responsabilitatea pentru educație. Acest angajament față de DD a fost reafirmat la intervale regulate în documentele de politică, inclusiv One Wales: One Planet (WAG, 2009). În 2013, guvernul galez redenumit a prezentat o legislație pentru a-și consolida angajamentul față de DD în „*Proiectul de lege privind generațiile viitoare*”.

Încă din 2002, Autoritatea pentru calificări, curriculum și evaluare pentru Țara Galilor (cunoscută sub acronimul ACCAC) a publicat un document despre EDD care enumera nouă concepte cheie. În 2004, exista deja un grup EDD în Țara Galilor. Mai exista, de asemenea, un grup separat de Cetățenie Globală (GC). Ambele grupuri au fost conștiente de aspectele comune în munca lor și au convenit să formeze un grup comun ESDGC (Educație pentru Dezvoltare Durabilă și pentru Cetățenie Globală) format din reprezentanți din Guvernul Adunării Galeze, din sectoarele formale ale educației și din ONG-uri. Grupul ESDGC a acoperit, de-a lungul anilor, cinci sectoare ale educației: școli, tineri, educație continuă și învățare bazată pe muncă, învățământ superior și educație pentru adulți și comunitate.

Pentru a înțelege ce înseamnă o Educație pentru Dezvoltare Durabilă și Cetățenie Globală de calitate, ne putem uita la practicile laudate de responsabilii WAG pentru inspectarea acestui tip de educație: depunerea de eforturi din partea școlilor pentru a acționa într-un mod durabil; elevi monitorizând în mod regulat consumul de energie și apă, implicați în reciclare, compostare și scheme de minimizare a deșeurilor. Contează și angajamentul școlii față de comerț echitabil și o înțelegere clară a elevilor că acțiunile oamenilor dintr-o țară pot avea un impact direct și benefic asupra vieții celor din alte țări.

Educația pentru dezvoltare durabilă - Irlanda de Nord

Responsabilitatea pentru politica Dezvoltării Durabile în Irlanda de Nord se află în prezent în cadrul Biroului Primului Ministru, care are rol de coordonare a strategiei.

Un forum de Dezvoltare Sustenabilă a fost înființat de ONG-uri, mediul universitar, fundații și actori privați. Forumul oferă oportunități valoroase de networking, evenimente de instruire și comunicare regulată pentru toți cei implicați. Școlile din Marea Britanie și școlile din Irlanda de Nord sunt încurajate să adopte o abordare a EDD care să aibă mai mult decât un accent curricular. Clădirile școlilor și reglementările de construcție, gestionarea resurselor școlare, gestionarea deșeurilor și transportul durabil, de exemplu, ar trebui să completeze cadrul educației pentru dezvoltarea durabilă, alături de stabilirea unor legături puternice cu comunitatea locală, cu alte școli, cu afacerile locale și sectorul comunitar și voluntar.

O consecință directă a eforturilor societății de a schimba mentalitatea sistemului este că acum educația pentru mediu este puternic încorporată în întreaga cultură și etosul școlii, cu promisiuni făcute de elevi, evenimente și competiții, toate dedicate promovării, conștientizării și acțiunilor de protecție a mediului.

Standarde naționale - coduri ocupaționale cu referință la dezvoltarea durabilă

Regatul Unit folosește sistemul de codificare al calificărilor ISCO – 08. În cadrul acestui sistem, a fost identificat codul 2422 – Policy Administration Professionals – echivalent al codului SOC 2429. Descrierea pentru cei care sunt angajați în această grupă de calificări – 2429 este următoarea: *”Participă la formularea și implementarea de politici în sectorul public și privat, dezvoltă și implementează afaceri substanțiale, sisteme statistice și administrative și îndeplinește o varietate de funcții care nu sunt clasificate în altă parte în Grupa Minoră 242 – Profesioniști în afaceri, cercetare și administrație.”*

O altă grupă de calificări, interesantă din punct de vedere al dezvoltării durabile, este grupa SOC 2463 – Profesionist în sănătatea mediului, echivalent al ISCO 08 - 2263 cu următoarea descriere⁹⁹: *”Utilizează abilități și cunoștințe tehnice de specialitate pentru a proteja oamenii de riscurile pentru sănătate asociate mediului în care trăiesc și lucrează. Aceștia mențin și protejează standardele, inclusiv luarea de măsuri legale pentru aplicarea legislației relevante privind politica de sănătate publică.”*

Exemple de bună practică în învățământul universitar

Educație pentru Dezvoltare Durabilă – Ghid pentru furnizorii de învățământ universitar din UK¹⁰⁰

Ghidul fost pregătit de reprezentanți ai comunității din învățământul superior, cu expertiză în educație pentru dezvoltare durabilă. Acesta a fost produs în colaborare cu Agenția de asigurare a calității în învățământul superior și Academia de Educație (HEA).

Materialul este destinat furnizorilor din învățământul superior care încurajează studenții să își dezvolte cunoștințele, înțelegerea și abilitățile în domeniul dezvoltării durabile. Ghidul oferă o bază de plecare în proiectarea curriculumului și îndrumări generale privind abordările didactice, învățare și evaluare.

Ghidul este relevant pentru toți profesorii care doresc să includă învățarea despre dezvoltarea durabilă în programa de curs.

⁹⁹ <https://cascofweb.warwick.ac.uk/#/classification/soc2020>

¹⁰⁰ <https://www.advance-he.ac.uk/knowledge-hub/education-sustainable-development-guidance-uk-higher-education-providers>

Parteneriatul pentru Sustenabilitate în Învățământul Superior (HEPS)¹⁰¹

”Forumul pentru viitor” a sprijinit 18 instituții de învățământ superior din Regatul Unit, care lucrează în parteneriat, pentru a dezvolta și implementa propriile strategii de dezvoltare durabilă. Unitățile de învățământ au fost selectate luând în considerare nu numai locația, ci și tipul de instituție, pentru a obține un amestec de vechi, nou, urban, rural, dimeniuni mari și mici etc. Acest parteneriat a demonstrat că dezvoltarea durabilă este compatibilă cu alte obiective strategice și a creat un set de instrumente practice, dovedind în același timp factorilor de decizie că politicile de dezvoltare durabilă pot fi integrate cu succes în operațiunile învățământului universitar. Peste 500 de cadre didactice universitare au participat la acest program. Parteneri în acest proiect au fost: Cardiff University, City University, College of St Mark & St John, Heriot-Watt University, Liverpool John Moores University, Loughborough University, Middlesex University, Queen’s University Belfast, Sheffield Hallam University, Surrey Institute of Art & Design, University of Aberdeen, University of Birmingham, University of Brighton, University of Cambridge, University of Newcastle, University of Salford, University of St Andrews, University of Stirling.

Exemplu de bună practică oferit de WWF

WWF UK împreună cu WWF Scoția au dezvoltat în cadrul unui proiect, un raport denumit *Cadrul de dezvoltare profesională de învățare pentru sustenabilitate*¹⁰². Raportul poate reprezenta baza unui program de dezvoltare continuă pentru profesorii care sunt implicați în educația pentru dezvoltare durabilă.

Construirea cadrului a pornit de la revizuirea a 32 programe de învățare pentru sustenabilitate, dintre care majoritatea conțin module dedicate dezvoltării durabile, iar unele conțin standarde generale de predare din cele patru guverne britanice. Cadrul de dezvoltare profesională este prezentat pe patru grupuri de competențe, interconectate, astfel:

- Valorile viziunii învățării pentru sustenabilitate,
- Atitudini personale și profesionale,
- Abilități pentru practica profesională,
- Cunoștințe de bază și înțelegere.

Training privind Dezvoltarea Durabilă pentru sistemul de Sănătate Publică din Regatul Unit¹⁰³

Rețeaua de Dezvoltare Durabilă din Sistemul de Sănătate Publică (SDN) s-a format încă din 2011, impunându-se ca mijloc de instruire și dezvoltare profesională și advocacy, privind schimbările climatice și mediul înconjurător. Rețeaua urmărește îndeplinirea următoarelor 5 obiective:

- Organizează pentru personalul din domeniul sănătății publice activități de networking și activități privind dezvoltarea durabilă.
- Sprijină politicile și procedurile de instruire durabilă în regiuni, prin activități de training în sănătate publică ale UK.
- Oferă oportunități de dezvoltare profesională în domeniul dezvoltării durabile.
- Dezvoltă campanii de advocacy privind dezvoltarea durabilă.
- Dezvoltă legături și lucrează în parteneriat cu alte organizații.

¹⁰¹ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/GoodPractices/Submissions/Countries/United%20Kingdom/Forum%20for%20the%20Future%20Priority%201/Forum%20for%20the%20Future%20Priority%201_e.pdf

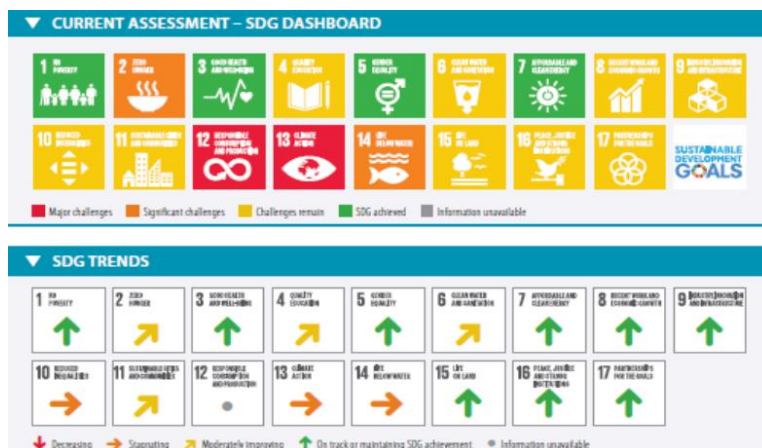
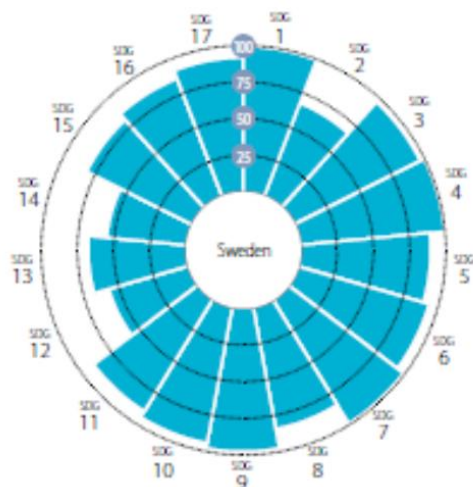
¹⁰² https://www.platform.ue4sd.eu/downloads/WWF_PD_Framework_Teacher_Compences_2012.pdf

¹⁰³ <https://www.fph.org.uk/media/2268/sdn-report-final-2017-2018-nov1-1.pdf>

Regatul Suediei

Statusul privind dezvoltarea durabilă - context național

Regatul Suediei ocupă poziția de lider în SDG Index, având un scor de 84.7. Conform acestei clasificări, Suedia a parcurs 84,7% din drumul către îndeplinirea ODD (www.sdgindex.org), cu subindicatori cu valori foarte bune pentru ODD1, ODD3, ODD4, ODD7, ODD9, ODD10. Țara înregistrează un Spillover Index Score de 67,4, ocupând locul 137 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul făcut în ceea ce privește fiecare ODD

Suedia dorește să devină un lider global în implementarea Agendei 2030. Urmărirea implementării Agendei 2030 este demonstrată prin decizii și măsuri în activitățile de zi cu zi și în procesele de guvernare existente.¹⁰⁴

În 2010, guvernul a desemnat *Comitetul multipartit pentru obiective de mediu*, cu mandat până în 2020, însărcinat cu prezentarea de propuneri cu privire cum pot fi atinse obiectivele Suediei de calitate a mediului și obiectivul generațional. Acesta din urmă indică tipul de schimbări din societate care trebuie să aibă loc în cadrul unei generații pentru a crea un mediu curat și sănătos. În martie 2016, guvernul a numit un comitet însărcinat cu sprijinirea activităților de implementare a Agendei 2030, la nivel național și internațional. Comitetul a prezentat la 1 iunie 2017 o propunere pentru un plan de acțiune pentru Agenda 2030. Comitetul desfășoară un dialog amplu cu privire la dezvoltarea durabilă, cu agențiile guvernamentale, consiliile județene și municipalitățile, partenerii sociali, sectorul de afaceri, societatea civilă și comunitatea științifică.¹⁰⁵

În ceea ce privește educația, *Monitorul educației și formării în UE* remarcă o creștere accelerată a ratei educației terțiare, peste media Uniunii Europene. În 2018, proporția absolvenților de educație terțiară cu vârste de 30-34 de ani a fost de 52 % (media UE: 40,7 %). Rata de părăsire timpurie a școlii este de 9,3% față de de 10,6%, media UE.

Dintre principalele caracteristici ale învățământului suedez menționăm:

- Nivelul celor cu studii terțiare și ratele de ocupare ale absolvenților sunt ridicate.

¹⁰⁴ <https://sustainabledevelopment.un.org/memberstates/sweden>

¹⁰⁵ <https://sustainabledevelopment.un.org/memberstates/sweden>

- Competențele digitale ale populației sunt printre cele mai bune din UE.
- Se constată o creștere a preocupărilor pentru combaterea segregării școlare și a inegalităților în domeniul educației.

Cadrul instituțional

Guvernul este responsabil de implementarea Agendei 2030¹⁰⁶. Problemele specifice sunt gestionate de ministerele de resort, în funcție de domeniul de responsabilitate al fiecărei instituții. Doi miniștri au o responsabilitate generală specială: Ministrul Administrației Publice este responsabil pentru coordonarea și promovarea implementării Agendei la nivel național în Regatul Suediei. Ministrul cooperării internaționale pentru dezvoltare și climă conduce lucrările cu contribuțiile Suediei la implementarea internațională prin politica pentru dezvoltare globală și cooperarea pentru dezvoltare.

Imediat în ordine ierarhică, după miniștri, există un grup de consultare pentru Agenda 2030 care adună secretari de stat din Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Mediului și Energiei și Ministerul Întreprinderilor și Inovării. Există un grup de lucru interministerial pentru Agenda 2030, la care participă toate ministerele.

Multe dintre autoritățile guvernului suedez efectuează operațiuni uzuale, care au o influență directă asupra implementării Agendei 2030. Municipality și consiliile județene sunt responsabile pentru mai multe funcții vitale ale societății, la nivel local și regional, care influențează condițiile de viață și sănătatea populației și asigură condițiile de echitate socială. Unele dintre aceste funcții sunt reglementate de legislație și sunt obligatorii, în timp ce altele sunt voluntare. În mare măsură, deciziile politice de la nivelul municipalității și al consiliilor județene au o influență asupra unor părți importante ale Agendei 2030. Municipality joacă, de asemenea, un rol semnificativ în și pentru colaborarea cu comunitatea locală de afaceri și cu organizațiile societății civile.

Deciziile Parlamentului (Riksdag) în diferite domenii sunt decisive pentru oportunitățile de implementare a Agendei 2030. În Riksdag, Comisia pentru afaceri externe și Comisia pentru finanțe sunt cele care se ocupă în principal, de problemele Agendei 2030 la un nivel mai general.

Consiliul științific pentru dezvoltare durabilă

În iulie 2015, Guvernul a decis înființarea Consiliului științific pentru dezvoltare durabilă. Consiliul include un grup de cercetători proeminenți care reprezintă diferite abordări multidisciplinare și intersectoriale. Consiliul și-a propus să fie o arenă pentru dialog între guvern și comunitatea științifică și să contribuie la furnizarea unei politici de dezvoltare durabilă, cu o cât mai solidă bază științifică.

Educația pentru dezvoltare durabilă

Ministerul Mediului consideră că dezvoltarea durabilă trebuie să fie încorporată în toate planurile de învățământ și de educație a cadrelor didactice, deoarece valorile și perspectiva asupra vieții sunt legate de viziunea privind dezvoltarea durabilă. Agenția Națională Suedeză pentru Educație a afirmat că „predarea ar trebui să clarifice modul în care funcțiile societății și modul nostru de viață și de lucru pot să fie adaptate mai bine pentru a crea

¹⁰⁶ Sweden and the 2030 Agenda – Report to the UN High Level Political Forum 2017 on Sustainable Development - <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/16033Sweden.pdf>

condițiile favorabile dezvoltării durabile.” În plus, a fost implementată o varietate de stimulente, precum: burse, diplome și premii. Astfel, sunt încurajate instituțiile de învățământ, de la învățământul preșcolar, până la educația adulților. Dintre aceste instituții, menționăm SWEDESD (*Swedish International Centrul de educație pentru dezvoltare durabilă*), centrele RCE (*Centrul regional de expertiză*) din Skåne și Vestul Suediei și CEMUS (*Centrul Uppsala pentru Dezvoltare Durabilă*) etc.

În prezent, cadrul suedez al educației pentru dezvoltare durabilă, este construit pe o abordare multipartită în care agențiile guvernamentale, municipalitățile și ONG-urile lucrează împreună pentru a dezvolta și sprijini inițiative care susțin principiile dezvoltării durabile¹⁰⁷. Astfel „întregul sistem de educație formal este obligat să integreze problemele și temele legate de dezvoltarea durabilă în activități principale.”

Educația formală în învățământul superior (ISCED 5 - 8)

Legea învățământului superior prevede că instituțiile de învățământ superior promovează dezvoltarea durabilă, care să asigure generațiilor prezente și viitoare un mediu sănătos și bun, bunăstare economică și socială și justiție. Educația pentru dezvoltare durabilă este inclusă în diferite programe și cursuri, în funcție de decizia universităților.

De exemplu, la Chalmers University of Technology, dezvoltarea durabilă este inclusă în toate programele de masterat. La Universitatea Uppsala și la Universitatea Suedeză de Științe Agricole (SLU) există un program de masterat interdisciplinar specific în dezvoltare durabilă, iar la Stockholm Resilience Center (SRC) există un program de masterat în reziliență social-ecologică pentru dezvoltare durabilă.

Calificări

Suedia a adoptat încă din 2012 Standardul Internațional de Clasificare a Ocupațiilor ISCO-08. Sub acest standard regăsim codul 2470 – Profesioniști în administrație publică (Public service administrative professionals)¹⁰⁸.

Institutul Suedez pentru Administrație Publică¹⁰⁹ a luat ființă în 1979 ca agenție guvernamentală care să ofere instruire și consultanță instituțiilor publice din Regatul Suediei, iar în 1992 a fost privatizat. Acesta continuă să ofere același tip de servicii instituțiilor publice.

Programe de educație non-formală pentru dezvoltare durabilă

Suedia deține centre regionale de expertiză în domeniul educației pentru dezvoltare durabilă (RCE). Programul Universității Baltice, coordonat de Universitatea Uppsala, este o rețea de peste 200 de universități și alte institute de învățământ superior din toată regiunea Mării Baltice. Programul se concentrează pe probleme de dezvoltare durabilă, protecția mediului și democrație în regiune și este parțial finanțat de guvernul suedez. Scopul este de a sprijini rolul cheie pe care îl joacă universitățile într-o societate democratică, pașnică și durabilă. Acest lucru se realizează prin dezvoltarea cursurilor universitare și prin participarea la proiecte în cooperare cu autoritățile, municipalitățile și alți factori interesați.

¹⁰⁷ https://www.edu.su.se/polopoly_fs/1.404854.1538748211!/menu/standard/file/James_Evans_Master_Thesis_2015_.pdf

¹⁰⁸ <https://studylib.net/doc/7747298/swedish-standard-classification-of-occupations--ssyk--in->

¹⁰⁹ <https://sipu.se/sipu/utbildning/>

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

150 de licee publice suedeze și-au propus ca misiune comună promovarea cooperării internaționale și dezvoltarea durabilă. Rețeaua este organizată prin FOLAC (Folkbildning-Learning for Active Citizenship). ICAE (Consiliul Internațional pentru Educația Adulților) și EAEA (Asociația Europeană pentru Educația Adulților) sunt parteneri importanți.

WWF Suedia a dezvoltat un set de instrumente adresat universităților și instituțiilor de învățământ superior, numit „*Agera för en framtid på en planet*” (*Acțiune pentru viitor pe o singură planetă*). De asemenea, organizația oferă o mulțime de materiale în limba suedeză destinate școlilor primare și secundare.

Concluzii

- Modelul suedez de educație pentru obiectivele de dezvoltare durabilă are la bază educația pentru mediu, care se realizează încă de la începutul anilor '70, în toate unitățile de învățământ, începând de la cele mai fragede vârste.
- Implementarea dezvoltării durabile se face prin responsabilitate colectivă la nivelul guvernului și în strânsă legătură cu factorii interesați.
- Pentru promovarea educației pentru dezvoltare durabilă, guvernul a inițiat o listă de stimulente (precum diplome, premii etc.) pentru instituțiile de învățământ care cuprind în programa școlară module de dezvoltare durabilă. De asemenea, sunt alocate și fonduri pentru dezvoltarea de programe specifice pentru dezvoltare durabilă și parteneriate cu alte universități din alte țări.
- Există numeroase programe de master și doctorale care vizează dezvoltarea durabilă, precum și numeroase analize de evaluare a efectelor produse de educația pentru dezvoltare durabilă la nivelul societății.

Regatul Țărilor de Jos

Statusul privind dezvoltarea durabilă

Regatul Țărilor de Jos a parcurs 80,4% din drumul de îndeplinit în ceea ce privește ODD (www.sdindex.org), cu subindicatori cu valori foarte bune care vin din zona ODD1, ODD3, ODD4, ODD7, ODD10, ODD11. Regatul Țărilor de Jos are Spillover Index Score de 44,9, ocupând locul 159 în acest clasament.

Performanța medie pe fiecare ODD (SDG)

Gradul de îndeplinire a ODD și progresul înregistrat

Conform Statistics Netherlands (Biroul Național de Statistică), conceptul de dezvoltare durabilă este definit și se referă la satisfacerea nevoilor actuale, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. În viziunea olandeză, dezvoltarea durabilă este strâns legată de calitatea vieții și presupune ca indivizii să dobândească abilități pentru a avea o calitate a vieții ridicată, fără a pune presiune pe nevoile generațiilor viitoare sau ale cetățenilor altor state. De asemenea, calitatea vieții se referă, printre altele, la consum, natură, sănătate, încredere, educație și la nivelul propriu de satisfacție.

Cadrul instituțional

Ministerul Afacerilor Externe coordonează implementarea la nivel național a obiectivelor de dezvoltare durabilă adoptate prin Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului O.N.U. pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Departamentul pentru Instituții Multilaterale și Drepturile Omului cuprinde un coordonator național pentru dezvoltare durabilă și o echipă pentru dezvoltare durabilă. Echipa lucrează împreună cu Ministerul Economiei și al Politicii Climatice. Fiecare minister este responsabil de implementarea măsurilor de dezvoltare durabilă, în funcție de aria sa de competență. Guvernul olandez are obligația să raporteze periodic Parlamentului, până în 2030, cu privire la progresele realizate în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă¹¹⁰.

¹¹⁰ <https://www.sd-network.eu/?k=country%20profiles&s=single%20country%20profile&country=The%20Netherlands>

În Țările de Jos este esențială cooperarea dintre instituțiile statului, sectorul privat, societatea civilă, institutele de cercetare, organizațiile de tineret și filantropice, precum și autoritățile locale și provinciale. În acest sens, a fost operaționalizat un portal pentru obiectivele de dezvoltare durabilă (*SDG Gateway* - <https://www.sdgnerland.nl/>), unde toți cei interesați de acțiunile de dezvoltare durabilă se pot înregistra. Este o comunitate extinsă și cuprinde inițiative locale, organizații și comunități care urmăresc să atingă obiectivele de dezvoltare durabilă.

Din perspectiva educației cu privire la dezvoltarea durabilă, în Olanda se pune accentul pe trei tipuri de alfabetizare (*literacy*): în domeniul dezvoltării durabile, în domeniul colectării și analizei datelor, respectiv în domeniul financiar. Alfabetizarea în domeniul dezvoltării durabile se referă la cunoașterea, aptitudinile și valorile necesare pentru promovarea dezvoltării durabile. Astfel, competențele care se dobândesc presupun abilitatea de a înțelege cum interacționează și susțin viața sistemele sociale, economice și de mediu, respectiv de a recunoaște și de a aprecia perspective și viziuni diferite care susțin modalități de a trăi în comunitate, mult mai sustenabile decât cele existente în prezent.

În acest sens, demersurile strategice asumate în vederea asigurării dezvoltării durabile, au fost și sunt corelate celor 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale Agendei 2030.

Țara ocupă locul patru în lista celor mai competitive și inovatoare economii din lume, conform studiului *Global Competitiveness Report 2019*¹¹¹ realizat de Forumul Economic Mondial, având o economie puternică, ce respectă foarte strict statul de drept și manifestă o solidă încredere în instituții, educație și sistemele de sănătate. Conform *Monitorului educației și formării* (2019)¹¹² procentul participării cetățenilor adulți (25-64 ani) în învățarea pe tot parcursul vieții a fost în 2018 de 19,1%, aproape dublu față de media europeană, 11,1%.

ODD reprezintă referențialul pentru politica olandeză de dezvoltare. Acestea promovează drepturile omului, în special drepturile femeilor și fetelor. Investiția în obiective înseamnă investiția în menținerea păcii în regiunile fragile și instabile. Progresul realizat în privința ODD poate elimina riscurile apariției conflictelor și radicalizării, poate contribui la restabilirea contractului social dintre indivizi și stat și, astfel, poate preveni prăbușirea țărilor și societăților.

Temele politicii naționale de dezvoltare sunt strâns legate de ODD: securitate alimentară, apă, sănătate sexuală și reproductivă și drepturi, inclusiv HIV / SIDA, securitate și statul de drept, drepturile femeilor și egalitatea de gen, clima, dezvoltarea sectorului privat, ajutorul umanitar, îmbunătățirea perspectivelor pentru refugiați și migrație. Ceea ce Olanda încearcă să realizeze în aceste domenii se reflectă în rezultatele tematice, care includ indicatori și valori țintă. Acești indicatori sunt strâns legați de obiectivele și indicatorii ODD internaționali.

La 25 septembrie 2017, a fost lansată cea de-a doua aniversare a ODD-urilor, cu scopul de a implica noi membri aleși ai Parlamentului olandez în punerea în aplicare a Obiectivelor de dezvoltare durabilă.

În campanie, membrii Parlamentului (MP) își selectează ODD-urile preferate și, prin intermediul rețelelor sociale, se transmite modul în care echipa campaniei predă ștafeta obiectivelor SDG-urilor selectate către deputați. Cu 24 din 150 de parlamentari (aproape unul din șase) care au adoptat ODD, campania acoperă acum deputații din ambele coalitii partidelor de opoziție și, de asemenea, din diferite comisii permanente din Parlament.

După adoptarea ODD, parlamentarilor li se oferă în permanență informații, expertiză, cercetare și consiliere politică, înainte de dezbaterile parlamentare, de către o coaliție de cca. 40 de organizații ale societății civile, care lucrează la aproape toate problemele sociale, economice și de mediu care sunt abordate în Agenda 2030.

¹¹¹ <https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth>

¹¹² <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/volume-2-2019-education-and-training-monitor-country-analysis.pdf#page=204&zoom=100,0,0>

De ce este acest lucru inspirat: Până în prezent, campania a contribuit în mod vizibil la o mai mare conștientizare a ODD în rândul parlamentarilor olandezi. Unii dintre parlamentari se referă la ODD-urile „lor” în dezbaterile cu miniștrii și secretarii de stat și cer guvernului să propună acțiuni concrete pentru a ajunge la ODD-uri sau să tragă la răspundere guvernul, atunci când acesta nu acționează eficient. Când fac acest lucru, campania transmite mesajele, prin intermediul canalelor de socializare. De asemenea, parlamentarii sunt în relație cu jurnaliștii, ceea ce conduce la o serie de interviuri online despre acțiunea parlamentară față de ODD. Campania este susținută de Partos, asociația olandeză pentru cooperare internațională, și de doi dintre membrii săi, Woord en Daad și Fundația Max van der Stoel (FMS).

Educația cu privire la dezvoltarea durabilă

La nivelul educației preuniversitare, competențe precum alfabetizarea în domeniul dezvoltării durabile sunt relevante pentru materii precum geografia, istoria și societatea civilă și cetățenia. De asemenea, competențe conexe, precum respectul pentru mediul înconjurător și abilitatea de a rezolva probleme complexe sunt relevante pentru tematica de natură etică și morală, tratată în cadrul unor discipline precum economia și afacerile, istoria și geografia.

Ca element esențial al educației pentru dezvoltare durabilă, în Olanda se pune un accent deosebit pe educația despre natură și mediul înconjurător. Sunt foarte multe inițiative ad-hoc de educație despre natură sau despre dezvoltare durabilă la nivelul educației primare, secundare și la nivelul educației vocaționale. Educația despre natură și mediul înconjurător, respectiv educația despre dezvoltarea durabilă pot fi caracterizate drept învățământ mixt (*blended*), întrucât îmbină metode formale și informale de educație și implică factori de interes multipli, precum școala, comunitatea, mediul privat local, organizațiile non-guvernamentale.

În general, la nivelul educației primare, proiectele de educație pentru dezvoltare durabilă și educație pentru mediul înconjurător nu sunt parte componentă a curriculei școlare. Acestea se derulează prin intermediul organizațiilor neguvernamentale și prin centre locale sau regionale de protejare a mediului înconjurător. La nivelul educației secundare, dezvoltarea durabilă este o temă incorporată în diverse discipline, de obicei geografie, biologie. La nivelul școlilor vocaționale, dezvoltarea durabilă se axează în principal pe aspecte practice și pe dezvoltarea de competențe (de ex., utilizarea materialelor prietenoase cu mediul pentru construcția de case).¹¹³

Editura *Codename Future* a oferit școlilor care derulează programe de educație primară și secundară materiale în format digital despre dezvoltarea durabilă (avem în vedere aprox. 300 de școli și 40.000 de copii). Aceste materiale pot fi cu ușurință integrate în curricula standard întrucât sunt construite astfel încât să respecte cerințele standard pentru materiale didactice. În baza acestor materiale, se pot derula programe pilot inovative.

De exemplu, prin *Programul "Bine ai venit la proiectul nostru pentru cartier"*, elevii investighează cartierul din care fac parte și fac fotografii sau filmează zonele care necesită îmbunătățiri. Ulterior, împreună cu părinții și societățile private locale elaborează planuri pentru rezolvarea problemei identificate, planuri pe care le prezintă autorităților locale.

Politica olandeză de dezvoltare sprijină ODD 4: *Asigurarea unei educații de calitate incluzive și echitabile și promovarea oportunităților de învățare continuă pentru toți*. Eforturile olandeze se bazează pe trei principii:

- 1) educația este un drept fundamental al omului,
- 2) educația este o condiție prealabilă pentru realizarea altor ODD (cum ar fi locuri de muncă decente, egalitate de gen și sănătate bună) și

¹¹³ <https://www.sdgnerland.nl/rapporten-documenten/> secțiunea "Reports, investigations and letters to parliament"

3) educația are o serie de beneficii sociale, cum ar fi autonomia sporită, libertatea și coeziunea socială.

Studiile de caz olandeze sunt exemple care pot releva modul în care problemele complexe legate de dezvoltarea durabilă și ODD pot fi abordate atât la nivel universitar, cât și la nivel postuniversitar.

Sistemul de învățământ superior olandez oferă un context bun pentru a evidenția modul în care studenții relativ „privilegiați” dintr-o țară dezvoltată economic pot fi orientați către o preocupare permanentă pentru „dezvoltarea durabilă”. În al doilea rând, tradiția olandeză a EE și EDD deschide posibilitatea construirii pe baza curriculumului existent. În al treilea rând, sălile de clasă internaționale olandeze pot fi văzute ca un microcosmos al unei societăți democratice din ce în ce mai cosmopolite care se confruntă cu paradoxurile dezvoltării durabile.

Coerența politicilor este un element cheie al ODD 17: orice perspectivă de realizare a ODD necesită o politică coerentă. Căutarea durabilității dezvoltării este un aspect al căutării bunăstării, în sensul cel mai larg. Parlamentul olandez a oferit o definiție a bunăstării și a făcut mai multe recomandări. Una dintre acestea este recomandarea de a transforma *Monitorul de durabilitate* al Olandei, publicat în 2009, 2011 și 2014 în așa-numitul *Monitor al bunăstării*.

În conformitate cu scrisoarea din 18 mai 2018 a ministrului comerțului exterior și cooperării pentru dezvoltare, adresată Camerei Reprezentanților din Olanda (lucrări parlamentare, Camera Reprezentanților, 2017/18, 26458, nr. 288), funcționarii publici sunt, acum, îndemnați să arate cum noile politici și inițiativele lor legislative vor afecta realizarea ODD.

Analiza anuală a progresului în implementarea olandeză a ODD-urilor (a se vedea, de exemplu, a doua analiză a progresului, „*Olanda Dezvoltă Durabil*”, anexă la lucrările parlamentare, Camera Reprezentanților, 2017/18, 26485, nr. 288), la fel cu raportul Statisticilor Olandeze privind ODD, analiza arată acest lucru: Olanda se confruntă cu provocări în atingerea ODD 5 - egalitatea de gen - și ODD 12 și 13 - schimbările climatice, în special.

Educația cu privire la dezvoltarea durabilă în învățământul universitar

În Țările de Jos, sunt două tipuri de instituții de învățământ superior: universități și universități de științe aplicate (*Hogescholen*). Universitățile se axează pe cercetare și educație științifică, în timp ce universitățile de științe aplicate se axează pe dobândirea de competențe profesionale. Ca atare, cele din urmă oferă mai multă atenție educației pentru dezvoltare durabilă. În acest sens, o cartă semnată de toate universitățile de științe aplicate din Olanda a statuat că elementul „sustenabilitate” va fi integrat în toate programele de învățământ.

Programul „*Învățare pentru Dezvoltare Durabilă*” pune accentul pe procese de învățare sociale pe tot timpul vieții. Sub cupola acestui program național, s-au dezvoltat mai multe subprograme, care urmăresc să transforme educația pentru dezvoltare durabilă în educație formală, nonformală sau informală. Acest program a apărut în 2004, ca urmare a unui parteneriat între șase ministere, asociațiile autorităților provinciale și asociațiile managementului resurselor de apă. Guvernul național și autoritățile provinciale cheltuiesc în jur de 5 milioane de euro pe an pentru realizarea acestui program. Comitetul de conducere este prezidat de reprezentantul Ministerului Agriculturii și din comitet mai fac parte reprezentanți ai Ministerului Mediului Înconjurător, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Economiei și al Energiei, Ministerului Afacerilor Generale, Ministerului Transporturilor și Ministerului Educației, precum și reprezentanți ai autorităților provinciale și ai autorităților de management al resurselor de apă. Acest program urmărește o serie de obiective care au ca finalitate facilitarea luării deciziilor în mod sustenabil. Aceste obiective sunt:

- Explicarea în termeni simpli a conceptului de dezvoltare durabilă. În acest sens, finanțează publicarea de eseuri cu privire la teme importante precum managementul sustenabilității, învățarea socială sau leadership

sustenabil. Dezvoltă standarde de învățare și instrumente prin care stimulează gândirea și discuția critică, respectiv procesul de luare a unor decizii cu impact asupra dezvoltării sustenabile a societății. Identifică exemple de bune practici în domeniu și gestionează o bază de date cu privire la proiectele pentru dezvoltare durabilă, derulate la nivel local, provincial și național.

- Organizează work-shop-uri, întâlniri, rețele și website-uri pentru schimburi de experiență privind derularea de proiecte pentru promovarea dezvoltării durabile.
- Facilitează sesiuni de training și mentorat despre participarea la procesul de integrare a obiectivelor de dezvoltare durabilă în structura și procesul decizional al diverselor organizații.

În vederea realizării obiectivelor de mai sus, programul implică mai multe tipuri de acțiuni:

- Dezvoltarea învățării la nivelul individului: scopul este ca toți elevii și studenții care finalizează cursurile la toate nivelurile de educație (primar, secundar, superior și vocațional) să poată avea o contribuție activă la dezvoltarea sustenabilă a societății. În acest sens, programul vizează institutele de educație, profesorii, lectorii și administratorii sistemului de educație la toate nivelurile, cu scopul de a determina introducerea educației pentru dezvoltare durabilă în curricula.
- Dezvoltarea învățării la nivelul organizațiilor: scopul este să ajute funcționarii publici și personalul din cadrul administrației publice naționale, provinciale și locale să dobândească competențe, astfel încât să poată lua decizii responsabile cu impact ecologic, social și economic.
- Dezvoltarea învățării la nivelul societății: scopul este să faciliteze participarea reprezentanților mediului de business, ai organizațiilor neguvernamentale și indivizilor la luarea deciziilor de către autoritățile provinciale și locale, cu privire la teme de maxim interes pentru colectivitățile locale: managementul resurselor de apă, gestionarea resurselor energetice, urbanism, fluxuri de producție.

Duurzaam Hoger Onderwijs (DHO) – Organizația pentru Educație Superioară Sustenabilă

DHO este o rețea finanțată de Ministerul Educației (50%), de organizațiile neguvernamentale (30%) și de instituțiile de învățământ superior (20%), fiind conectată la toate universitățile olandeze. La nivelul anului 2007, DHO avea 1.500 de membrii asociați și trei structuri de lucru:

- rețea de profesori, care derulează activități de formare pentru profesori din colegii și școli primare cu privire la dezvoltarea durabilă.
- rețea a sustenabilității în construcții, care susține inițiative de creștere a eficienței energetice, de dezvoltare a materialelor și a energiei sustenabile.
- rețea de dezvoltare a managementului resurselor de apă, prin care se reunesc profesori și studenți cu experți în managementul resurselor de apă.

Programe de masterat în dezvoltare durabilă în Olanda 2020/2021

Master în Antreprenoriat Durabil - durează 12 luni (un an de studiu) și formează experți în toate tipurile de modele de afaceri de succes, de antreprenoriat durabil, proiectarea, implementarea și gestionarea cu succes a unei afaceri, dezvoltarea aspirațiilor durabile în proiectul personal de Leadership.

SUMA - Master în materiale durabile - își propune să instruiască inginerii de resurse de mâine să funcționeze în relații de colaborare într-o lume globală, adunând unele dintre cele mai bune programe educaționale în domeniul ingineriei materialelor durabile din Europa. Scopul este ca tinerii oameni de știință să obțină un fundament solid de cunoștințe în chimie și fizică, cu competențe pentru proiectarea și adaptarea de noi sisteme de materiale pentru

funcții specifice și cu o perspectivă specifică asupra durabilității proceselor și tehnologiilor în domeniul dezvoltării materialelor. SUMA pune un accent deosebit pe inovație, antreprenoriat și leadership și adoptă o abordare holistică a paradigmei materialelor, explorând proiectarea circulară (eco), substituirea materialelor, ingineria ciclului de viață și proiectarea economiei circulare, procesarea și reciclarea materialelor, producția și inovarea.

Activitățile ce se adresează factorilor de decizie din zona sistemului de învățământ formal (învățământul primar și gimnazial, formarea profesională și învățământul universitar), caută să angajeze și să integreze EDD în munca lor. Obiectivul pe termen lung este ca la sfârșitul perioadei școlare, toți elevii să aibă competența de a lua decizii pentru dezvoltarea durabilă în viața de zi cu zi, precum și în profesiile lor viitoare. Activitățile fac parte din programul interguvernamental olandez *Învățare pentru dezvoltare durabilă în perioada 2004 – 2007*. Bugetul disponibil este de 100.000 EUR pe an și este finanțat de Ministerele Agriculturii, Naturii și Calității Alimentelor; Locuințe, Amenajarea Teritoriului și Mediu; Educație, Cultură și Știință; Afaceri Externe; Transporturi, Lucrări Publice și Gospodărirea Apelor; Economic Afaceri, de către Provincia Olandeză și de către Consiliile olandeze de apă, organizațiile partenere SLO. Institutul olandez pentru dezvoltarea curriculumului este partenerul acreditat național pentru învățământul primar și gimnazial. Netwerk Duurzame PABO's, rețeaua olandeză pentru dezvoltare durabilă în formarea profesorilor este partenerul pentru colegii de formare a profesorilor.

DMBO, rețeaua olandeză pentru dezvoltare durabilă în formarea profesională este un partener pentru formare profesională. DHO, rețeaua olandeză pentru dezvoltare durabilă în programele de învățământ superior este partenerul acreditat pentru învățământul superior și universități.

1. **Institutul Olandez pentru Dezvoltarea Curriculumului** concepe proiecte și cursuri care conduc la o implementare ulterioară a ESD în programele noastre școlare naționale.
2. **Institutul olandez pentru examinare** concepe proiecte care vor conduce la examinarea formală a conceptului de dezvoltare durabilă.
3. **Kennisnet, Fundația Kennisnet** este o organizație care creează spațiu virtual pentru procesele de învățare și educație, oferă instrumente și resurse pentru atingerea obiectivelor de învățare în moduri inovatoare, prin programe online pentru învățământul primar, secundar și profesional din Olanda. Kennisnet a creat un portal privind conceptul de dezvoltare durabilă pentru elevii din învățământul secundar, urmând ca învățământul primar să fie abordat în curând.

Pe lângă aceste organizații de susținere a educației formale și a persoanelor responsabile pentru rețelele ESD, există o cooperare fructuoasă cu ONG-urile pe teme majore precum:

- subiectul educației lumii a treia și a cetățeniei globale, cum ar fi partea olandeză a UNESCO și NCDO, Comitetul Național pentru Cooperare Internațională și Dezvoltare Durabilă;
- subiectul responsabilității sociale a întreprinderilor: MVO Nederland;
- subiectul problemelor de mediu și al energiei durabile: MilieuCentraal;
- subiectul naturii și biodiversității: IVN, organizația pentru educație pentru natură și mediu.

Un portal privind dezvoltarea durabilă este disponibil pentru elevii din învățământul primar și secundar și formarea profesională și profesorii lor de pe www.kennisnet.nl. Cele mai importante organizații care stabilesc tendințele în sistemul educațional olandez sunt angajate și active în domeniul învățării pentru dezvoltare durabilă, Olanda are o lungă tradiție în EDD.

Cele mai bune practici, privind dezvoltarea durabilă, sunt disponibile pentru toate nivelurile școlare și pot fi folosite ca exemplu sau ca sursă de inspirație. Există o vastă experiență în cooperarea publică și privată, adică școlile care lucrează împreună cu companii în proiecte pe subiecte ESD, în situații din viața reală, într-un cadru de învățare socială.

Se fac legături între conceptul de dezvoltare durabilă și siguranță, sănătate și cetățenie mondială, ca subiecte care sunt în prezent de mare interes pentru factorii de decizie politică.

Sprijinul agenților centrali ai schimbării în domeniul educației formale pentru integrarea ESD în activitatea lor de bază se potrivește perfect cu activitățile rețelelor ESD pentru profesori, administratori și intermediari pentru învățământul primar și secundar, formarea profesională și învățământul universitar.

Concluzii

- Olanda este un exemplu de bune practici cu privire la modul în care pune în aplicare cele 17 obiective pentru dezvoltare durabilă, adoptate la nivel internațional. Modelul olandez presupune o abordare holistică, determinată de necesitatea promovării la nivel mondial a intereselor economice.
- În Olanda, educația pentru dezvoltare durabilă se bazează pe abordări pluraliste, participative și transformative, precum și pe abordări care pun accentul pe protejarea mediului înconjurător.
- Aceste abordări sunt introduse în curricula școlilor, pentru a genera un tip de educație a transformării (*transformative education*) care pune accent pe învățarea socială reflexivă, precum și pe eliminarea abordărilor relativizante de tipul „orice este posibil”, respectiv pe susținerea protejării mediului înconjurător.
- Educația pentru dezvoltare durabilă este extrem de bine pusă la punct, atât în învățământul preuniversitar, cât și în învățământul universitar. Olanda construiește încet și sigur o nouă paradigmă a educației pentru dezvoltare durabilă. Nu numai că securizează o cunoaștere profundă și complexă a obiectivelor de dezvoltare durabilă în diverse domenii de studiu distincte sau în diverse profesii, dar dezvoltă competențe cheie cu privire la comportamentul economic, social și în raporturile cu mediul înconjurător pentru cetățenii olandezi, prin formare continuă la nivelul tuturor ciclurilor de studii.
- Programul „*Învățare pentru Dezvoltare*” a reușit să poziționeze dezvoltarea durabilă la un nivel crucial în toate discuțiile de la toate nivelurile, despre dezvoltarea strategică a educației, transformând o temă relativ marginală într-o temă principală pentru factorii de decizie la nivel național și local.

Recomandări generale

Sustainable Development Report 2020 evidențiază că țările cu rate mici ale alfabetizării și rate mari ale forței de muncă necalificate au înregistrat cele mai mici progrese în ceea ce privește atingerea ODD. Deci, o forță de muncă „minim educată” reprezintă un factor important pentru atingerea ODD, pe când o societate în care nu se pune accentul pe educație, nu poate depăși pragul sărăciei.

Considerăm necesară reorientarea/adaptarea curriculei educaționale în funcție de nevoile societății. Cu alte cuvinte, un individ trecut de vârsta copilăriei ar trebui să fie mult mai conștient de ceea ce se întâmplă în jurul său – acest lucru poate fi posibil prin metode pedagogice inovatoare, care pun accent pe realizarea unei baze introductive referitoare la principii sănătoase de viață, protecția mediului, etica afacerilor, bugete de familie, perspective optimiste asupra vieții (de ex. bunăstare, fericire, etc.) și alte valori care se pot cultiva în vederea promovării dezvoltării durabile încă din copilărie.

La nivel de țară, se poate remarca faptul că implementarea dezvoltării durabile este în general adaptată contextului politic, social și administrativ specific fiecărui stat analizat, în cadrul standardului ocupațional pentru ocupația „expert în dezvoltare durabilă”. Ca parte a acestui demers, s-a putut remarca faptul că politicile publice, sistemele instituționale, mecanismele de implicare a factorilor interesați în procesul de luare a deciziilor reprezintă piloni importanți în atingerea obiectivului de bunăstare socială.

În cazul României, implementarea *Strategiei pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030* aduce cu sine necesitatea unei abordări pragmatice a provocărilor prezente și viitoare pe mai multe paliere, inclusiv în cazul profesionalizării personalului din administrația publică, eficientizării activității instituțiilor publice, asigurării finanțării pentru sectoarele cu potențial sustenabil, al modelului de dezvoltare viitoare, al pieței muncii din perspectivă competitivă și durabilă, etc.

Toate aceste provocări ale schimbării încep de la realizarea unei educații pentru dezvoltare durabilă timpurie, continuată și la nivelurile superioare de învățământ, inclusiv în cazul celor postuniversitare (programe de master, doctorale, postdoctorale). În multe țări, educația pentru dezvoltare durabilă este de multe ori asociată doar protecției mediului. În acest sens, se remarcă necesitatea unei tranziții spre o abordare educațională integratoare, axată pe toate componentele dezvoltării durabile.

Un alt aspect important, în privința dezvoltării durabile, este reprezentat de un cumul de factori, printre care se numără informarea și conștientizarea publicului larg. În acest sens, mass-media și social media joacă un rol foarte important. Gândindu-ne la faptul că evoluția tehnologiei este deja o normalitate printre indivizii unei societăți, este important ca știrile main-stream și on-line să includă în sfera lor de abordare și probleme care țin de sustenabilitate.

Mai mult decât atât, pentru că educația nu înseamnă doar respectarea planului cadru oferit prin programele naționale, considerăm că abordarea inter-disciplinară a unor subiecte din domeniul dezvoltării durabile este benefică la orice nivel a educației formale. În plus, scopul programelor de învățare pe toată durata vieții (LLL) trebuie să propună o abordare pragmatică în zona dezvoltării de competențe, abilități și motivații, prin intermediul parteneriatelor industrie – universitate – ONG-uri, care să răspundă așteptărilor oamenilor și să-i determine să acționeze, în scopul atingerii bunăstării lor și a generațiilor viitoare.

Ocupația de „expert în dezvoltare durabilă” oferă profilul unui specialist, care depășește competențele tehnice pe protecția mediului, cerințele specifice de politici publice, strategiile organizaționale și de management al resurselor,

interpretarea datelor statistice etc., de aceea va trebui făcută tranziția de la o educație pentru dezvoltare durabilă asociată protecției mediului către o educație holistică pe componentele economice, sociale și de mediu.

Datorită particularităților naționale, dar și datorită specificului administrativ al României, ocupația de expert dezvoltare durabilă se poate plia pe un *model mixt francezo-finlandez* ca deziderat pentru dezvoltarea de competențe asociate domeniului de dezvoltare durabilă.

Similaritatea cu modelul francez, în care coordonarea întregului proces de implementare al dezvoltării durabile este realizată la nivel central de către prim-ministru, precum și activitatea de pregătire și instruire centralizată a serviciului public, poate fi un model de implementare a standardului ocupațional, având în vedere și specificul instituțiilor românești ce ar putea prelua rolul de lideri în formarea funcționarilor publici (ex. Institutul Național de Administrație sau Agenția Națională a Funcționarilor Publici).

Republica Franceză însă are la bază un sistem educațional bine pus la punct, în ceea ce privește dezvoltarea durabilă, ușurând astfel procesul de perfecționare a funcționarilor publici, în acest domeniu.

Din acest punct de vedere, România este deficitară în ceea ce privește educația formală privind dezvoltarea durabilă, ceea ce face ca perfecționarea ca expert pentru dezvoltare durabilă să fie mai laborioasă și mai îndelungată.

Modelul francez centralizat nu ar fi suficient în cazul României, fiind nevoie de o infuzie mare de expertiză pe piața românească. De aceea, se recomandă o variantă mixtă – de sus în jos, pe model francez, în paralel cu o variantă descentralizată, de jos în sus, pe modelul finlandez.

Un astfel de model trebuie să aibă la bază un proces de planificare strategică, axat pe următoarele caracteristici:

- ✓ O abordare centralizată (orizontală) la nivel de politică publică asigurată prin intermediul Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 prin crearea de structuri administrative de implementare și monitorizare a dezvoltării durabile.
- ✓ O abordare verticală asigurată prin politicile sectoriale relevante (ex. educație, cercetare și cercetare, protecția mediului, etc.).
- ✓ O abordare mixtă orizontală și verticală axată pe o mai bună comunicare în spațiul public, care se poate realiza și prin intermediul unei platforme dedicate dezvoltării durabile pentru a îmbunătăți dialogul și gradul de informare al publicului larg.

Acțiuni recomandate

- ✓ Integrarea și configurarea, atât în zona educației formale, cât și în cea non-formală, a competențelor relevante, asociate domeniului de dezvoltare durabilă se poate realiza prin:
 - **Inițiative de educație pentru dezvoltare durabilă la nivel local, regional, național**, pentru pregătirea specialiștilor pentru dezvoltare durabilă, inclusiv prin programe de schimburi de bune practici privind dezvoltarea programelor educaționale/cursurilor universitare/de masterat /de doctorat pentru dezvoltare durabilă, inclusiv pentru corpul funcționarilor publici.
 - **Inițiative de educație pentru dezvoltare durabilă** pentru corpul funcționarilor publici (de ex. prin intermediul Institutului Național de Administrație Publică).
 - **Programe speciale de pregătire pe tot parcursul vieții pentru dezvoltare durabilă.**
 - **Dezvoltarea unui model standard** de integrare a sustenabilității în cursurile universitare/ masterat.

- Proiecte de instruire de tipul **“Train the Trainers”**, pentru dezvoltarea competențelor profesorilor și a altor factori interesați.
- ✓ Implicarea activă a factorilor interesați, la nivel local, pentru inițiative de implementare și monitorizare a dezvoltării durabile, inclusiv prin dezvoltarea unei culturi a dezbaterilor publice și a colaborării dintre administrația publică și factorii interesați. În acest sens, dezvoltarea unei platforme dedicate dezvoltării durabile, poate îmbunătăți dialogul la nivelul publicului larg;
- ✓ Sprijinirea implementării valorilor de dezvoltare durabilă, atât la nivel public, privat, ONG-uri, astfel încât să permită dezvoltarea la nivelul pieței muncii a profesiei de expert de dezvoltare durabilă. Această recomandare se poate realiza printr-o cooperare strânsă între sectorul educației formale, vocaționale și al mediului de afaceri, pentru dezvoltarea unor programe eficiente, de aplicații practice a cunoștințelor despre dezvoltarea durabilă.

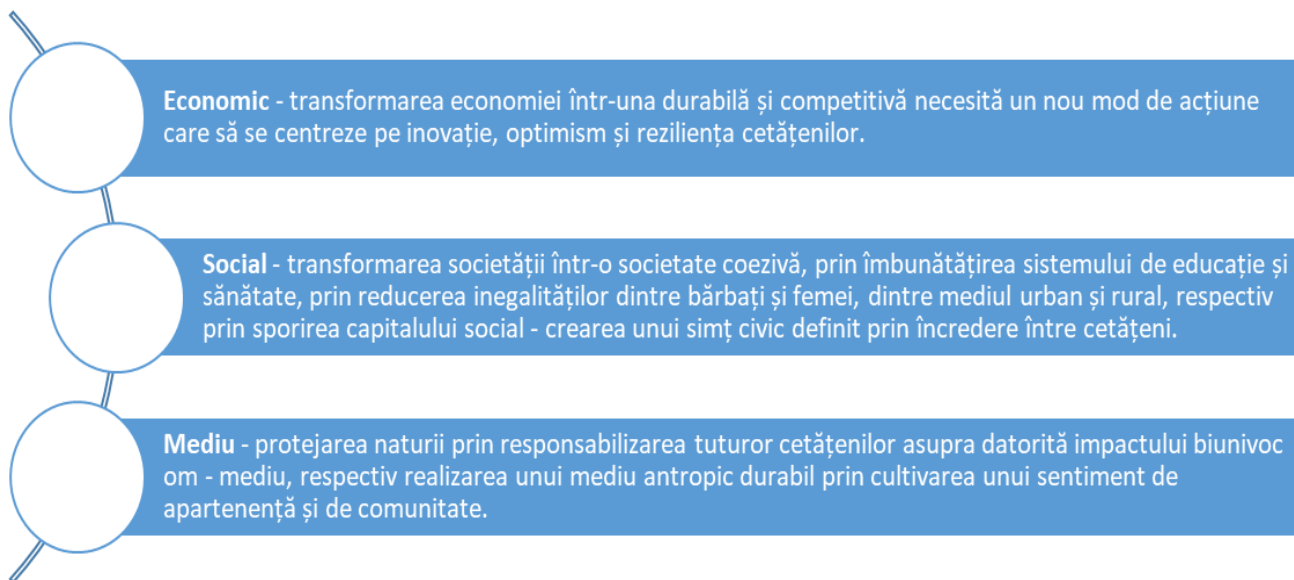

Capitolul 2. Rolul expertului dezvoltare durabilă în cadrul administrației publice la nivel central și local din România și în relația cu mediul de afaceri și sectorul neguvernamental

Context

La nivel internațional și regional, conceptul de dezvoltare durabilă este definit și asumat prin raportare la cei trei piloni principali: economic, social și de mediu. Ei sunt dezvoltați prin cele 17 obiective de dezvoltare durabilă, adoptate în septembrie 2015 de șefii de stat și guverne din 193 de țări, în cadrul Adunării Generale a ONU, obiective susținute prin 169 de ținte subiacente. De asemenea, în vederea punerii în aplicare a răspunsului Uniunii Europene la Agenda 2030, prin *Comunicarea "Pașii următori pentru un viitor european durabil"*, Uniunea Europeană s-a angajat în favoarea unei dezvoltări durabile, prin care *"să asigure o viață demnă pentru toți, respectând limitele planetei, care să reunească prosperitatea și eficiența economică, societăți pașnice, incluziune socială și responsabilitate față de mediu"*.

În considerarea documentelor strategice adoptate la nivel internațional și regional și a obiectivelor asumate atât ca stat membru ONU, cât și ca stat membru UE, România are obligația și interesul de a implementa pe plan național principiile dezvoltării durabile. În acest sens, un prim pas crucial a fost elaborarea și adoptarea în 2018 a Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 (Strategia 2030). *Strategia 2030* cuprinde o nouă viziune holistică pentru dezvoltarea durabilă a României în plan național, regional și internațional, cu priorități cheie în trei domenii fundamentale:

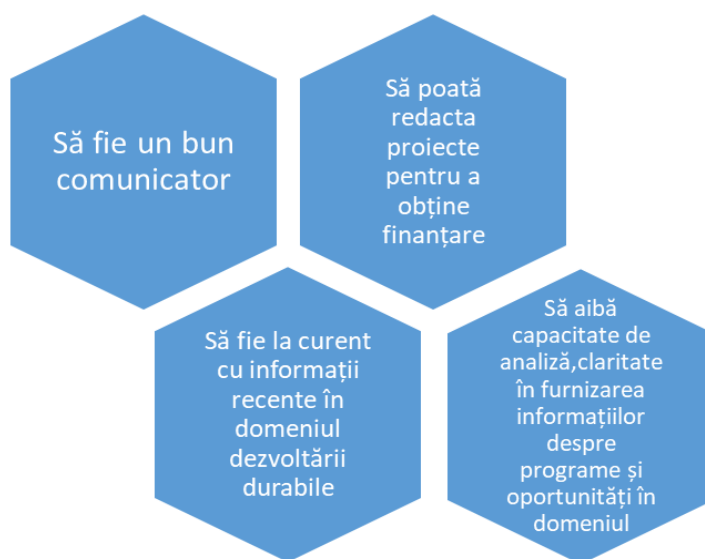
Strategia 2030 cuprinde o multitudine de obiective, acțiuni și ținte de realizat până în 2030, care trebuie urmărite, evaluate și promovate prin intermediul autorităților publice cu atribuții specifice în acest domeniu.

Așa cum rezultă din cercetarea sociologică realizată în cadrul proiectului „*România durabilă*”, principala nevoie resimțită de majoritatea celor care au participat la studiu se referă la necesitatea operaționalizării acestei strategii, prin identificarea mecanismelor instituționale de implementare a obiectivelor și țintelor stabilite. Una dintre soluțiile avute în vedere pentru operaționalizarea Strategiei 2030, respectiv pentru creșterea capacității administrative a instituțiilor publice implicate, este organizarea de cursuri de formare de experți în dezvoltare durabilă pentru personalul implicat în implementarea Strategiei.

În acest capitol, vom sintetiza cele mai importante idei cu privire la **rolul expertului de dezvoltare durabilă în cadrul administrației publice centrale și locale din România și în relația cu mediul de afaceri și sectorul neguvernamental**.

Priorități, exigențe, roluri

Vom aborda în cele ce urmează **rolul expertului de dezvoltare durabilă**, pornind de la evaluarea și înțelegerea priorităților și exigențelor pe care le solicită activitatea unui expert în dezvoltare durabilă. Vom prezenta în continuare percepțiile actuale cu privire la rolul expertului în dezvoltare durabilă, așa cum rezultă din cercetarea sociologică care stă la baza analizei ocupaționale.

Rolul pe care ar trebui să îl aibă un expert în dezvoltare durabilă presupune o sumă de abilități, în principal de relaționare și comunicare eficientă și, în subsidiar, de natură tehnică, specifice acestui domeniu de activitate, esențialmente transdisciplinar. Astfel, în opinia participanților la sondaj, principalele trei domenii în care expertul în dezvoltare durabilă ar trebui să aibă studii și experiență sunt științele sociale, științe ingineresti și matematică și științe ale naturii.

Expertul în dezvoltare durabilă este văzut de participanții la sondaje implicat cu prioritate în anumite domenii: educație și formare profesională, sănătate/servicii de sănătate, acces la apă curentă și canalizare, oferirea de servicii pentru grupuri vulnerabile, agricultura ecologică. În mare parte, aceste domenii se subsumează pilonului social al conceptului de dezvoltare durabilă, aspect justificat prin faptul că România este o țară care se poate încadra la categoria societăților democratice emergente.

În plus, participanții la sondaje au evidențiat distincția între un expert în dezvoltare durabilă din administrația publică la nivel central, care ar trebui să aibă un rol de coordonare și atribuții „mai abstracte”, legate, în parte, de elaborarea de strategii sau politici publice și un expert în dezvoltare durabilă de la nivel local, care ar trebui să aibă un rol de implementare și atribuții „mai concrete”, cu accent pe activități de monitorizare, implementare sau evaluare. Astfel, nevoile de pregătire suplimentară sunt diferite nu doar de la expert la expert, ci și în funcție de formarea sa de bază și de nivelul la care își desfășoară activitatea (central/local).

O provocare pentru experții în dezvoltare durabilă este aceea de a asigura eliminarea confuziei dintre strategiile de dezvoltare durabilă și cele de dezvoltare locală, în special la nivelul comunităților rurale sau urbane de dimensiuni mici. În acest sens, unul din rolurile expertului în dezvoltare durabilă este de a oferi autorităților publice locale asistență în ceea ce privește armonizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă la nivel național sau local cu activitățile (programele, proiectele, politicile publice și strategiile) dezvoltate și aplicate atât la nivel național, cât și la nivel local.

Având în vedere cele expuse mai sus, rolul unui expert în dezvoltare durabilă, care își desfășoară activitatea la nivelul autorităților administrației publice centrale și locale s-ar putea caracteriza prin sintagma ”**rol de suport**” în derularea activităților specifice fiecărei autorități. Practic, expertul în dezvoltare durabilă din cadrul unei instituții publice are rolul de a urmări, analiza, verifica și de a oferi recomandări cu privire la activitatea autorității publice, cu scopul de a ajuta la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă, așa cum sunt acestea definite în Strategia 2030.

Concluzii

În acest moment, România are un cadru strategic puternic pentru coordonarea implementării obiectivelor pentru dezvoltare durabilă. Este nevoie de trecerea de la conceptualizare la operaționalizare. Printre multiplele activități care generează această trecere de la etapa abstractizării/ conceptualizării, la etapa implicării/ operaționalizării obiectivelor de dezvoltare durabilă la nivelul administrației publice centrale și locale se numără și realizarea unui standard ocupațional coerent pentru ocupația expert dezvoltare durabilă, profesionist care urmează să își desfășoare activitatea în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale.

Rezultatele cercetării sociologice conduc la ideea că expertul în dezvoltare durabilă ar trebui să dețină un rol esențial în instituțiile publice, de suport, acționând pe termen mediu și lung ca un agent al schimbării de paradigmă în construcția proiectelor, politicilor publice, programelor și strategiilor aferente activității specifice administrației publice centrale și locale. În acest sens, rolul expertului în dezvoltare durabilă ar fi acela de a dezvolta, implementa, verifica și promova la nivelul fiecărei autorități unde își va desfășura activitatea, obiectivele de dezvoltare durabilă prevăzute în Strategia 2030, adaptate la specificul competențelor respectivei autorități.

Capitolul 3. Descrierea actualizată a ocupației ”expert dezvoltare durabilă”

Prezentarea ocupației expert dezvoltare durabilă (cod 242232) la introducerea în COR

Denumirea ocupației, în limba română, pentru care se face cererea de introducere în COR: expert dezvoltare durabilă

Codul COR pentru grupa de bază, precum și codul COR pentru ocupația propusă a fi introdusă în COR: **2422 Specialiști în domeniul politicilor administrative.**

Descriere: *Specialiștii în domeniul politicilor administrative dezvoltă și analizează politicile referitoare la proiectarea, implementarea și modificarea operațiunilor și programelor guvernamentale și comerciale.*

Codul activității economice din Clasificarea activităților din economia națională (CAEN), care presupune introducerea ocupației propuse, pentru realizarea concordanței dintre activitate și ocupație:

Diviziune	Grupa	Clasa	n.c.a.: neclasificate altundeva CAEN Rev. 2	parte din CAEN Rev. 1	ISIC Rev. 4
SECȚIUNEA O - ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC					
84			Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public		
	841		Administrație publică generală, economică și socială		
		8411	Servicii de administrație publică generală	7511 7514*	8411

Inițiativa Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă pentru înființarea unei noi ocupații în România - expert dezvoltare durabilă - este în conformitate cu obiectivul de dezvoltare durabilă nr. 16 *Pace, justiție și instituții eficiente* și cu Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 prin: *O administrație publică deschisă și receptivă la soluții inovatoare, simplificarea și consolidarea instituțiilor, resurse umane profesioniste.* Totodată, având în vedere funcțiile și atribuțiile stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 313/2017, Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă și-a stabilit, ca unul dintre obiectivele principale, crearea mediului instituțional adecvat, pentru implementarea și monitorizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă. În acest sens este imperios necesar ca la nivelul instituțiilor publice implicate să existe personal pregătit pentru îndeplinirea atribuțiilor de analiză și raportare, respectiv realizare, colectare, procesare și diseminare a datelor statistice.

La introducerea ocupației în COR, a fost realizată o descriere succintă a ocupației. Având în vedere că acest demers s-a realizat la nivelul anului 2018, în cadrul proiectului SIPOCA "România durabilă" s-a procedat la analiza acestei descrieri, ținând cont de opiniile celor care lucrează în instituțiile publice, reprezentanților societății civile și ai mediului de afaceri.

Descrierea ocupației în viziunea persoanelor intervievate din instituțiile publice

Întrebare: *Ce înseamnă pentru dumneavoastră, personal, dezvoltarea durabilă? Cum apreciați că stă România comparativ cu nivelul Uniunii Europene la capitolul "dezvoltare durabilă"?*

Câteva răspunsuri:

„Gândire și acțiune de înfăptuire a oricărui tip de activități, prin utilizarea resurselor rezonabil și echilibrat în atingerea finalităților scontate.”

„Dezvoltarea durabilă reprezintă pentru mine, în sens larg, modalitatea de utilizare a resurselor care satisfac necesitățile umane, astfel încât aceste nevoi să fie utilizate și în viitor, nu numai în prezent. Noțiunea de dezvoltare durabilă este o noțiune complexă, putând fi studiată în dinamica mai multor dimensiuni ale dezvoltării: economică, socială, ecologică, politică, culturală, etc. Față de UE, situația României trebuie mult îmbunătățită, mai ales prin programe de conștientizare a cetățenilor, în vederea înțelegerii importanței noțiunii de dezvoltare durabilă.”

„Dezvoltarea durabilă semnifică dezvoltarea/progresul economic(ă), social(ă) într-un mod sustenabil, care să nu pună în pericol mediul sau să afecteze generațiile viitoare. România se situează la un nivel satisfăcător comparativ cu nivelul UE”.

Întrebare: Din punctul dumneavoastră de vedere, cât de important este rolul funcționarilor publici, pentru a transforma în realitate viziunea asupra dezvoltării durabile a României, așa cum e conturată în Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030?

Câteva răspunsuri:

„Funcționarii publici pot transforma viziunea în realitate, având în vedere aspecte precum: valorificarea experiențelor anterioare referitoare la implementarea Strategiei, învățarea din experiențele anterioare, privind ceea ce funcționează și ce nu funcționează în elaborarea și implementarea politicii publice. Proiectarea unei imagini dorite pe termen lung, într-un anumit domeniu de competență al inițiatorilor de legi/OUG/,etc., pe baza unor analize și studii privind situația existentă (date și tendințe statistice, prognoze privind impactul politicilor existente), luarea în considerare a experiențelor de la nivel european și internațional, care pot avea o influență benefică asupra situației de la nivel național”

„Cadrul legal cu privire la implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă este neclar și incomplet. Este necesară adoptarea unui cadru normativ specific, cu indicatori pentru care instituțiile publice au obligația să raporteze, prin intermediul unor persoane desemnate să urmărească obiectivele de dezvoltare durabilă detaliate în actul normativ. Aceste obiective și indicatorii aferenți lor nu trebuie să reproducă obiectivele generale din Agenda 2030 de la nivelul ONU, ci trebuie adaptate la nivel național, în funcție de prioritățile de dezvoltare ale statului român și ale comunităților locale, în funcție de regiunile de dezvoltare. Atunci când se conceptualizează un proiect de investiții sau de lucrări sau de achiziții de către o autoritate publică, este necesar ca o persoană din cadrul instituției publice, care primește atribuția de a urmări indicatorii de dezvoltare durabilă stabiliți la nivel normativ, să intervină cu rol consultativ, cu sugestii utile, astfel încât proiectul să conțină acele elemente în acord cu obiectivele de dezvoltare durabilă.”

„Persoanele din instituțiile publice au rolul de a sprijini transferul de cunoștințe din mediul academic, al afacerilor, societății civile, în documentele de politici publice, în strategiile sectoriale, pentru identificarea celor mai bune măsuri de realizare a obiectivelor de dezvoltare durabilă. Au rol de facilitatori în relația cu autoritățile administrației publice locale pentru întărirea capacității de implementare la nivel local a ODD-urilor și de sprijin pentru realizarea raportărilor voluntare, privind progresul în atingerea țintelor ODD, în raport cu ghidul european pe această temă (European Handbook for SDG Voluntary Local Reviews).”

Întrebare: *Din punctul dumneavoastră de vedere, ce competențe, abilități, atitudini, cunoștințe inițiale și transferabile ar trebui să dețină din start un participant la programul de formare pentru ocupația Expert dezvoltare durabilă?*

Câteva răspunsuri:

„Gândire analitică și strategică; Cunoștințe referitoare la înfăptuirea politicilor publice; Management de proiect; Cunoștințe generale privind dezvoltarea tehnologică; Cunoștințe generale privind schimbările climatice; Cunoștințe generale privind evoluțiile demografice”.

„Un participant la programul de formare pentru ocupația Expert dezvoltare durabilă ar putea avea următoarele competențe, abilități, atitudini: aptitudini analitice, capacitatea de soluționare a problemelor, gândirea critică, capacitatea de a coopera, creativitatea, investiția în învățarea limbilor străine, îmbunătățirea competențelor digitale și antreprenoriale, deschiderea către diversitate, astfel încât să poată contribui la dezvoltarea domeniului.”

„Să aibă măcar cunoștințe de bază despre dezvoltarea durabilă. Să fie bună comunicatoare(-tor), să fie deschisă(deschis), curios, dorință de învățare, acumulare, capacitatea de a combina domenii de competențe (ex arhitect urbanist - sociologia locuirii), creativă(creativ), disponibilitatea/capacitatea de a naviga prin domenii diferite - ex. implementare măsuri transversale.”

Întrebare: *Din punctul dvs. de vedere, dincolo de responsabilitățile sectoriale, în ce măsură considerați că e important și relevant pentru instituția din care faceți parte, obiectivul de dezvoltare durabilă 5 ”Egalitatea de gen. Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și fetelor în societate”?*

Câteva răspunsuri:

„Este un obiectiv definitoriu, precizat în Tratatul de funcționare a UE. Prin urmare, este esențial pentru aprofundarea integrării europene. Astfel, programele operaționale finanțate din FESI trebuie să răspundă obligatoriu la cerințele legislației UE în aceasta privință. Cu toate acestea, se constată că acest obiectiv este foarte prost înțeles, iar în cele mai multe cazuri, procesele de conformare sunt mimate. Raportul ECA din noiembrie 2020 va scoate în evidență acest aspect.”

„Agenda 2030 reprezintă o oportunitate de a trece de la dezvoltarea instituțională și de reglementare, la eliminarea reală a fenomenului discriminării bazate pe gen și la prevenirea violenței împotriva femeilor și fetelor, astfel încât efectul acestora asupra inegalității de gen să fie minimizat, iar drepturile femeilor să fie realizate pe deplin. Este nevoie de o abordare echitabilă în politicile de asigurare socială, protecția socială și medicală, tratament egal în muncă și remunerare; femeile trebuie să fie promovate în afaceri și să se bucure de facilități prin acces la resurse financiare. Trebuie asigurat accesul la educație de calitate, în domenii în care nivelul de cunoștințe este unul limitat privind: riscul crescut de violență în orice mediu - atât în spațiul online, cât și la școală, acasă și în comunitate (consecințele fiind de ordin fizic, psihologic și social); dobândirea de competențe adecvate pentru secolul XXI prin utilizarea de tehnologii digitale; nutriția și sănătatea mintală a tinerilor.”

„Foarte important, asigurarea accesului egal pentru toate persoanele (indiferent de gen, mediul de proveniență, grupul social) la un sistem de educație și formare de calitate este primordial în dezvoltarea societății.”

Întrebare: *Vă rugăm să specificați care sunt cele mai importante patru activități pe care le desfășurați, din punct de vedere al volumului de timp consumat pentru realizarea acestora. Cât din timpul de lucru lunar alocați pentru aceste activități? Cât de însemnate și relevante sunt respectivele activități în relație cu domeniul dezvoltării durabile?*

Câteva răspunsuri:

„Urmărirea încadrării în fondurile alocate pentru activitățile desfășurate; Asigurarea îndeplinirii cerințelor cu privire la informarea publică privind activitățile desfășurate; Asigurarea desfășurării în bune condiții a activităților economice, administrative, contabile, de personal și audit ale Agenției; Colaborarea pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice cu organele administrației publice centrale și locale”

„Participare la activități de fundamentare conceptuală a documentelor strategice (ex. Politica Urbană a României, Planul de amenajare a spațiului maritim); colaborare cu organizațiile internaționale (ex. OCDE, UNECE) în activități de cercetare, elaborarea unor rapoarte tematice privind domeniile de competență ale ministerului lucrărilor publice, dezvoltării și administrației; participare la activități de cooperare cu instituții similare din alte state în cadrul unor structuri regionale (Grupul Vișegrad 4+2), macro-regionale (Strategia UE pentru Regiunea Dunării), europene (Agenda Urbană pentru UE) și internaționale (Convenția Europeană a Peisajului); monitorizarea implementării programelor de investiții ale ministerului și a performanței teritoriilor (actualizarea indicatorilor din aplicația Observatorul Teritorial).”

Întrebare: *Ce instruire/calificare ar trebuie să dețină un Expert dezvoltare durabilă? Ce profil și abilități personale (va fi capabil să...) ar trebui să aibă acest expert?*

Câteva răspunsuri:

„Masteratul de Dezvoltare Durabilă, clar! Bună pregătire, bun comunicator, ceva abilități oratorice - pedagogice, bună cultură generală, ar fi un avantaj studii conexe administrative, științe politice etc.”

„Studii universitare de master; Studii postuniversitare de lungă durată.”

„Capabil să aplice la nivel național/local (după caz) instrumente de analiză a gradului de dezvoltare durabilă; să identifice măsuri specifice pentru atingerea ODD și surse de finanțare pentru aceste măsuri; să coordoneze echipe multidisciplinare pentru dezvoltarea unor politici naționale/locale, proiecte care să contribuie la realizarea ODD.”

„Trebuie să fie un absolvent de universitate cu studii tehnice sau, dacă nu sunt studii tehnice aplicate, măcar studii de specialitate în domeniile de bază ale dezvoltării durabile, dar dublate de cursuri care îmbină partea teoretică cu partea practică, de completare a studiilor de bază. Vorbeam inițial de echipa de dezvoltare durabilă pe care o văd: trebuie să aibă în primul rând un bun urbanist, un bun inginer agronom, doi - trei ingineri de specialitate pe infrastructură și suprastructură, pe specializarea transport, când mă refer la transport mă refer și la transport comercial și la cel public. Eu văd expertul de dezvoltare durabilă care să aibă informații tehnice deja acumulate, să vină pe un

fundament universitar, cu rigoare în cursurile pe care le-a absolvit, dar fără o practică și o viziune interdisciplinară mi-e greu să-mi imaginez că se poate dezvolta un expert.”

„Are nevoie în mod obligatoriu de studii superioare, fie tehnico-economice, fie relații internaționale sau afaceri europene. De altfel, un expert în dezvoltare durabilă poate fi un inginer sau un economist sau expert în relații internaționale, dar ar trebui să poată ocupa funcția numai după ce finalizează un curs de pregătire pentru a înțelege exact ce este și care sunt obiectivele de dezvoltare durabilă, respectiv care este cadrul legal în materie care îi atribuie atribuții specifice. În orice caz, instruirea printr-un curs obligatoriu de dezvoltare durabilă este o necesitate.”

Întrebare: *Considerați că ar trebui să existe în fiecare instituție publică un responsabil/expert dezvoltare durabilă cu normă întreagă, așa cum există responsabilul cu protecția datelor cu caracter personal? Sau sunteți de părere că ar trebui să existe și astfel de responsabilități în fișa de post a unor angajați ai instituțiilor publice? Ce funcție publică ar trebui să dețină aceste persoane?*

Câteva răspunsuri:

„În funcție de tipul instituției publice, este important să existe un responsabil/expert dezvoltare durabilă sau dacă nu este posibil, să existe și astfel de responsabilități în fișa de post a unor angajați ai instituției publice respective.”

„Răspunsul ar trebui ușor adaptat. Nu că nu ar avea nevoie; orice administrație publică are nevoie de un profesionist în domeniul protecției mediului și al dezvoltării durabile, dar îmi este greu să cred că o comuna cu 17 angajați își permite să aibă post de sine stătător pentru un expert de dezvoltare durabilă. Mi-e greu să cred că ar trebui să existe în România primării, cel puțin primăria reședință de județ, fără măcar un om cu atribuții în dezvoltare durabilă, dacă nu un post de sine stătător. În aceste posturi eu le văd pe organigramă subordonate direct primarului sau administratorului public și cu corelare pe orizontală cu toate celelalte direcții. El, ca să își pună în valoare munca, să aibă o viziune coerentă, cu o finalitate normală, el trebuie să colaboreze cu celelalte direcții, nu să fie într-o direcție. Deci eu îl văd cum e compartimentul de audit intern, un compartiment în care să existe expertul de dezvoltare durabilă, cu doi, trei inspectori de specialitate cu care să țină legătura. Expertul să facă interpretarea datelor colectate, gândirea unei viziuni de dezvoltare durabilă, iar în cadrul ședințelor operative să fie transmisă viziunea, direcțiile, să își dea maximum de contribuție la îndeplinirea obiectivului comun. Dar mi-e greu să cred, revin, că o comună micuță poate să aibă un astfel de post, când acolo arhitectul ține și registrul agricol, dă și ajutoarele sociale.”

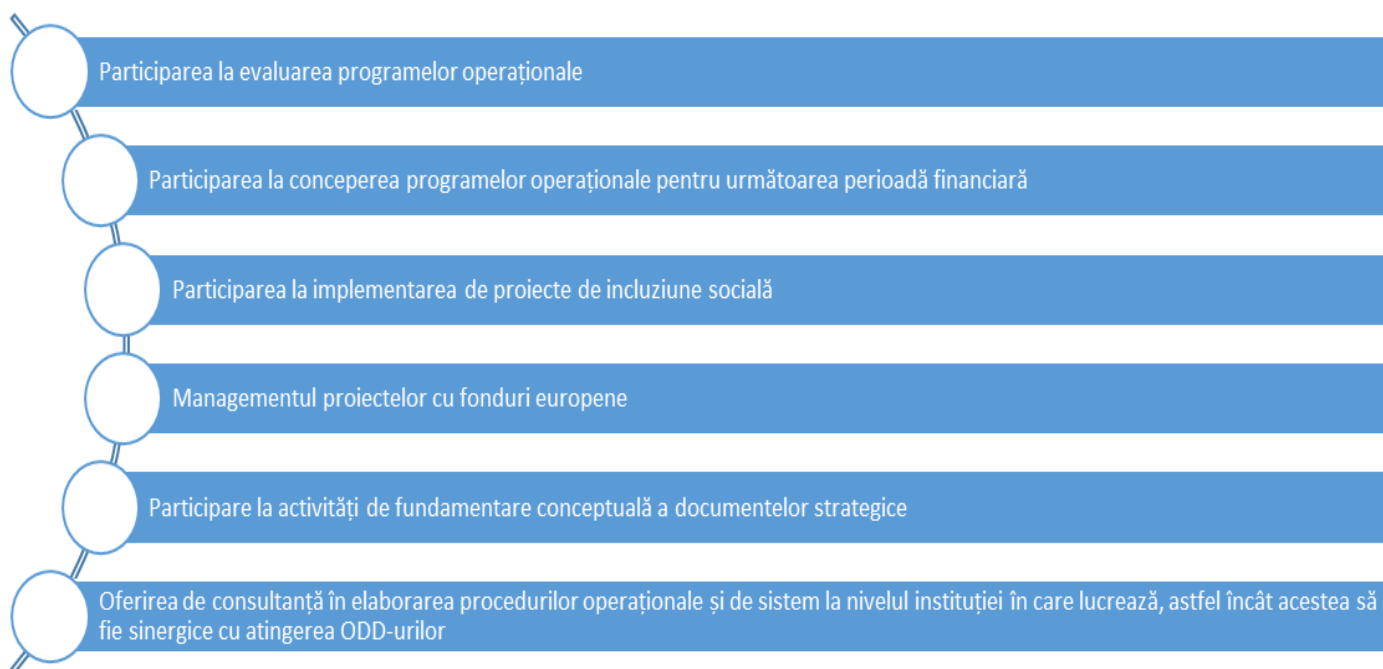
„Nu este necesară angajarea în fiecare instituție publică a unui expert dezvoltare durabilă, însă atribuții în acest sens ar putea fi conferite personalului care deja își derulează activitatea în cadrul unităților de politici publice de la nivelul diverselor instituții publice. Printre atribuțiile pe care le-ar exercita am putea enumera: Mecanisme de eficientizare a utilizării resurselor la nivelul instituției publice unde își desfășoară activitatea.

Identificarea și raportarea datelor statistice de către instituția unde își desfășoară activitatea (prefeabil conform unor indicatori statistici comuni pentru toate instituțiile publice stabilite la nivel național de o structură care să primească această atribuție prin act normativ).

Aceste date statistice ar putea fi încărcate într-o platformă națională de raportare a îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare durabilă. Participarea la procesul de conceptualizare a proiectelor de investiții, lucrări publice și achiziții la nivelul instituției publice unde își desfășoară activitatea. Indicator de evaluare pentru toate proiectele finanțate de la bugetul de stat și fonduri europene. Din cererea de finanțare să reiasă cum ai îndeplinit criteriile de dezvoltare durabilă și cât este alocat din buget pentru dezvoltarea durabilă.”

Concluziile interviurilor

Experții în dezvoltare durabilă pot fi principalii coordonatori ai activităților ce țin de atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030, activitate care, la nivelul României, se va desfășura sub coordonarea Departamentului pentru **Dezvoltare** Durabilă. Pentru a contribui la atingerea acestor rezultate, în funcție de instituția în care își desfășoară activitatea, ei pot fi implicați în diferite activități, precum:

Din interviurile ocupaționale realizate cu persoane responsabile din cadrul administrației publice centrale și locale, au rezultat următoarele așteptări privind ocupația ”expert dezvoltare durabilă”:

- Implicarea în procesele de consultare și capacitatea de a se implica în elaborarea punctelor de vedere asupra propunerilor legislative care se dezbate în Consiliul Economic și Social (CES);
- Asigurarea conectării ODD-urilor la documentele strategice sau operaționale;
- Participare la elaborarea și promovarea cadrului legislativ aferent domeniului dezvoltării durabile și asigurarea diseminării informațiilor către celelalte autorități publice implicate în domeniu;

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

- Participare la diverse grupuri de lucru interne sau interministeriale, în diferite domenii conexe dezvoltării durabile;
- Pregătirea/participarea în comitete interinstituționale pentru coordonarea integrării domeniului protecției mediului în politicile și strategiile sectoriale la nivel național;
- Elaborare de solicitări/adrese oficiale/rapoarte/prezentări și analiză de rapoarte, date statistice, indicatori specifici domeniului precum și asigurarea schimbului de informații cu autoritățile administrației publice centrale/locale în probleme de interes comun; analiza solicitărilor din partea ministerelor de resort, altor autorități publice, sectorului neguvernamental, întocmirea răspunsurilor;
- Monitorizarea informațiilor colectate și actualizarea acestora în funcție de necesitate;
- Documentarea și realizarea de comunicate de presă sau oferirea de suport departamentelor specializate. Reflectarea îndeplinirii unor activități care au ca scop direct sau indirect ameliorarea situației pe diferiți indicatori aferenți ODD;
- Monitorizarea media, inclusiv media socială, pentru a identifica știri, activități sau evenimente relevante pentru Strategia 2030;
- Verificarea și centralizarea raportărilor semestriale privind stadiul implementării Planurilor locale/regionale/naționale de acțiune pentru mediu, realizate de către agențiile județene pentru protecția mediului;
- Implicarea în realizarea Raportului anual privind starea mediului în România;
- Implicarea în elaborarea Planurilor Locale de Acțiune pentru mediu *PLAM*¹¹⁴ în vederea creșterii sinergiei cu ODD asociate.

Abilități generale

Așa cum au fost ele desprinse din interviuri, abilitățile generale fac parte din următoarele categorii:

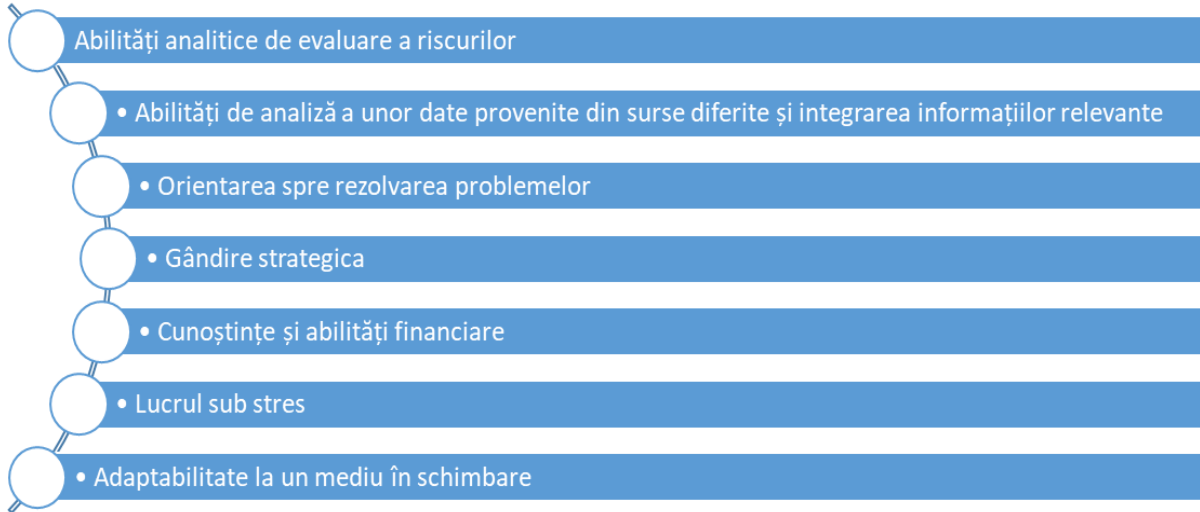
- Capacitatea de analiză a Rapoartelor privind starea mediului¹¹⁵ (RSM).
- Asigurarea funcției de asistență tehnică pentru fundamentarea proiectelor de acte normative, a strategiilor și politicilor sectoriale, dar și pentru a furniza informațiile necesare pentru rapoartele și reprezentările României la reuniunile internaționale sau pentru public.
- Analiza documentelor europene, prin contribuția la rapoartele solicitate de diferite procese interguvernamentale, organizații internaționale.

¹¹⁴ PLAM este un instrument pentru implementarea politicilor de mediu, la nivel județean, pe termen scurt, mediu și lung, necesare pentru rezolvarea problemelor de mediu, prin abordarea principiilor dezvoltării durabile și în deplină conformitate cu planurile, strategiile și alte documente legislative specifice, existente la nivel local, regional niveluri și naționale. PLAM implică dezvoltarea unei viziuni a comunității, evaluarea problemelor de mediu, stabilirea priorităților, identificarea celor mai adecvate strategii pentru abordarea celor mai critice probleme și îmbunătățirea reală a problemelor de mediu și sănătate publică. PLAM se realizează prin participarea sectorului guvernamental cu responsabilități în domeniul mediului și dezvoltării durabile, la nivel local și al sectorului neguvernamental, cu consultare publică.

¹¹⁵ RSM sunt documente care descriu condițiile de mediu, la nivelul anului de referință, precum și tendințele, cauzele și previziunile acestora. Raportarea crește calitatea, accesibilitatea și relevanța datelor de mediu și de dezvoltare durabilă și promovează progresul către obiectivele care urmează să fie monitorizate. RSM este un document în care diferite date separate sunt rezumate în informații relevante și semnificative comunicate factorilor de decizie.

- Diseminarea informațiilor legate de inițiativele europene la nivel intern, inclusiv reprezentarea acestora în diferite grupuri de lucru
- Colectarea, sistematizarea și analiza datelor care pot fi utilizate pentru realizarea strategiilor de dezvoltare durabilă locale, județene sau sectoriale și transformarea lor în planuri de acțiune.
- Prelucrarea, studierea legislației și armonizarea tuturor acțiunilor propuse pentru atingerea obiectivelor ODD.

Abilități speciale

Capitolul 4. Activități specifice ocupației ”expert dezvoltare durabilă”

Context

Identificarea activităților specifice ocupației de expert în dezvoltare durabilă a avut în vedere rolul, competența și activitățile Departamentului pentru dezvoltare durabilă (DDD), structură fără personalitate juridică, în cadrul aparatului de lucru al Guvernului, în subordinea prim-ministrului. Conform Hotărârii Guvernului nr. 313/2017, DDD are funcția de a coordona activitățile de implementare rezultate din setul de 17 obiective de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și de a crea condițiile necesare implementării tuturor acțiunilor necesare în acest sens.

De asemenea, identificarea activităților specifice a avut în vedere faptul că expertul în dezvoltare durabilă își va derula activitatea în cadrul unor autorități ale administrației publice, centrale și locale, cu competențe sectoriale specifice. Viitorii experți în dezvoltare durabilă vor fi cei care adaptează activitățile aferente obiectivelor de dezvoltare durabilă din Strategia 2030, la specificul competențelor autorității administrației publice unde își desfășoară activitatea.

În ceea ce privește conținutul prezentului Capitol, acesta reprezintă sinteza celor mai importante idei exprimate de persoanele care au participat la analizele sociologice, cu privire la activitățile pe care un expert în dezvoltare durabilă ar trebui să le deruleze, dacă își desfășoară activitatea la nivelul autorităților administrației publice, centrale și locale.

Obiective și priorități

Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 trebuie implementate la toate nivelurile, în egală măsură la nivel politic, instituțional, respectiv la nivel central și local, cu luarea în considerare a specificului activităților derulate de autoritățile administrației publice centrale și locale.

În opinia participanților la analiza ocupațională, în vederea implementării și promovării obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030, expertul în dezvoltare durabilă ar trebui să intervină și să fie responsabil de următoarele activități, la nivelul autorităților administrației publice centrale și locale:

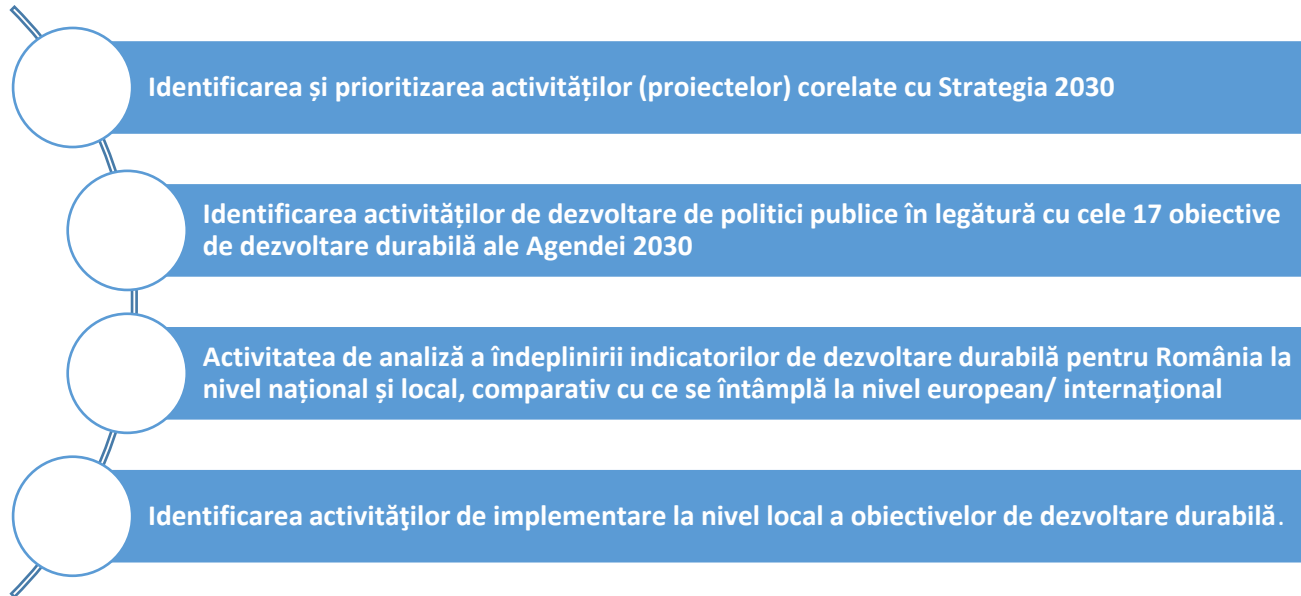
- Identificarea obiectivelor specifice din perspectiva respectării obiectivelor și țăntelor de dezvoltare durabilă din Strategia 2030 pentru a fi implementate în proiectele și activitățile specifice, derulate sau care urmează să fie derulate de autoritățile administrației publice centrale sau locale;
- Participarea la elaborarea și evaluarea proiectelor și programelor derulate de autoritățile administrației publice locale, exclusiv din perspectiva implementării unor activități specifice care să respecte obiectivele de dezvoltare durabilă și să urmărească țintele stabilite prin Strategia 2030;
- Monitorizarea, raportarea și urmărirea datelor statistice la nivel internațional, regional, național și local, în funcție de autoritatea unde își derulează activitatea (la nivel central sau local).

Totuși, în absența mai multor de condiții pentru buna implementare a obiectivelor de dezvoltare durabilă cuprinse în Strategia 2030, activitățile specifice ale experților în dezvoltare durabilă nu vor putea fi suficiente. Ingredientele cheie ale rețetei pentru succesul implementării obiectivelor de dezvoltare durabilă în România în următorul deceniu sunt:

- **colaborarea și coordonarea între autoritățile centrale și locale**
- **bugetarea responsabilă**
- **creșterea nivelului de cunoaștere și conștientizare**

- **existența voinței politice**

În ceea ce privește categoriile de activități prioritare, care ar trebui să se regăsească printre atribuțiile experților în dezvoltare durabilă, în cadrul cercetărilor sociologice cantitative și calitative, au fost identificate următoarele activități de mare importanță:

Un aspect important de menționat este faptul că deși activitățile de natură statistică, privind culegerea sau colectarea datelor, nu sunt considerate esențiale pentru un expert în dezvoltare durabilă, sunt necesare activitățile de interpretare și competențele analitice. De asemenea, activitățile privind elaborarea și execuția bugetară sau managementul resurselor umane nu sunt esențiale pentru un expert dezvoltare durabilă, însă este importantă participarea expertului la evaluarea planurilor strategice ale autorității administrației publice, cu scopul de a îngloba și aspectele care țin de realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Strategiei 2030.

Tipuri de activități specifice identificate în analiză

1. **Activități de elaborare a documentelor strategice și a proiectelor cu impact asupra dezvoltării durabile:**
 - a. Participarea la evaluarea programelor operaționale;
 - b. Participarea la implementarea de proiecte cu impact social;
 - c. Participarea la activități de fundamentare conceptuală a documentelor strategice, în vederea implementării obiectivelor de dezvoltare durabilă;
 - d. Participarea la elaborarea procedurilor operaționale și de sistem la nivelul autorității publice;
 - e. Participarea la elaborarea și promovarea cadrului legislativ aferent domeniului dezvoltării durabile și asigurarea diseminării informațiilor către celelalte autorități publice implicate în domeniu;
 - f. Implicarea în elaborarea Planurilor Locale de Acțiune pentru mediu (PLAM), în vederea creșterii sinergiei cu obiectivele de dezvoltare durabilă asociate.

2. Activități de monitorizare:

- a. Monitorizarea informațiilor primite, cu privire la obiectivele de dezvoltare durabilă și actualizarea acestora în funcție de necesități și context;
- b. Monitorizarea mass-media și a altor platforme de presă, rețele sociale pentru a identifica știri, activități sau evenimente relevante pentru implementarea obiectivelor naționale de dezvoltare durabilă;
- c. Monitorizarea și centralizarea raportărilor semestriale privind stadiul implementării Planurilor locale/regionale/național de acțiune pentru mediu realizate de către agențiile județene pentru protecția mediului;

3. Activități de documentare, raportare și comunicare:

- a. Documentarea și realizarea de comunicate de presă sau oferirea de suport departamentelor specializate. Reflectarea în comunicări publice a activităților care au ca scop direct sau indirect realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă;
- b. Elaborare de solicitări/adrese oficiale/rapoarte/prezentări și analiză de rapoarte, date statistice, indicatori specifici obiectivelor de dezvoltare durabilă;
- c. Asigurarea schimbului de informații cu autoritățile administrației publice centrale/locale în probleme de interes comun specifice obiectivelor de dezvoltare durabilă;
- d. Implicarea în realizarea Raportului anual privind starea mediului în România;
- e. Analiza solicitărilor din partea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, altor autorități publice, sectorului neguvernamental, întocmirea răspunsurilor.

4. Activități de colaborare cu alte autorități, mediul de afaceri și societatea civilă:

- a. Participarea la diverse grupuri de lucru interne, interministeriale sau locale în diferite domenii conexe dezvoltării durabile;
- b. Pregătirea/participarea în comitete interinstituționale, pentru coordonarea integrării domeniului protecției mediului în politicile și strategiile sectoriale la nivel național;
- c. Identificarea și gestionarea parteneriatelor cu reprezentanți ai mediului de afaceri și ai societății civile care doresc să deruleze proiecte de CSR cu impact pozitiv, direct sau indirect, asupra obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Concluzii

Pentru un expert în dezvoltare durabilă, principalele obiective pe care ar trebui să le urmărească vizează identificarea și prioritizarea activităților autorității publice unde își desfășoară activitatea, prin raportare la obiectivele de dezvoltare strategică prevăzute în Strategia 2030, respectiv participarea activă la elaborarea, derularea și monitorizarea programelor, strategiilor și proiectelor derulate de respectiva autoritate publică, care au un impact direct și indirect asupra obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în Strategia 2030.

În acest scop, expertul în dezvoltare durabilă va desfășura tipuri de activități specifice: activități de elaborare a documentelor strategice și a proiectelor cu impact asupra dezvoltării durabile, activități de monitorizare, activități de documentare, raportare și comunicare, activități de colaborare cu alte autorități, mediul de afaceri și societatea civilă, toate subsumate rolului descris în Capitolul II al acestei analize ocupaționale.

Pentru standardul ocupațional este propusă următoarea listă de activități specifice ocupației:

1. Coordonarea strategiilor de dezvoltare durabilă, prin:

- 1.1. Participarea la elaborarea de strategii în domeniul administrației publice;

- 1.2. Participarea la elaborarea de strategii în domeniul social;
- 1.3. Participarea la elaborarea de strategii în domeniul economic;
- 1.4. Participarea la elaborarea de strategii în domeniul protecției mediului.

2. Gestionarea implementării politicii guvernamentale privind atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă, prin:

- 2.1. Utilizarea tehnicilor de prelucrare a datelor, în raport cu principiile de dezvoltare durabilă, în scopul realizării unor analize cantitative și calitative în domeniile economic, social, protecția mediului;
- 2.2. Analiza și interpretarea corelată a datelor economice, sociale și de mediu, prin intermediul tehnologiilor informației și comunicațiilor pe baza cărora se vor elabora propunerile de reglementări/ politici publice/ proiecte de dezvoltare durabilă;
- 2.1. Realizarea de rapoarte tematice, efectuarea de cercetări aplicate, elaborarea de studii specifice care să contribuie la integrarea, monitorizare și implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și care să evidențieze soluțiile viabile economic, social și de mediu în perspectiva dezvoltării durabile;
- 2.2. Formularea de propuneri pentru planificarea strategică a activităților, ca parte a procesului de elaborare, monitorizare, evaluare a implementării politicii guvernamentale;
- 2.3. Monitorizarea și aplicarea principiilor, normelor, procedurilor, strategiilor specifice de intervenție pentru a diminua riscurile existente privind atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă;
- 2.4. Evaluarea gradului de implementare pe domenii/ subdomenii de activitate, conform celor obiectivelor de dezvoltare durabilă incluse în Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României;
- 2.5. Oferirea de soluții inovatoare la probleme specifice dezvoltare durabilă.

3. Gestionarea resurselor, prin:

- 3.1. Identificarea resurselor disponibile și necesare (informaționale, umane, materiale și financiare) și a riscurilor aferente, în conformitate cu obiectivele de realizat;
- 3.2. Administrarea informațiilor și documentelor, în conformitate cu prevederile legale;
- 3.3. Utilizarea eficientă a resurselor;
- 3.4. Raportarea constatărilor privind efectele politicilor existente;
- 3.5. Utilizarea și participarea la dezvoltarea instrumentelor specifice unei administrații publice eficiente.

4. Comunicarea și relaționarea interpersonală, intra- și inter-instituțională, prin:

- 4.1. Implementarea unor strategii de comunicare pentru conștientizarea problematicii dezvoltării durabile;
- 4.2. Comunicarea pe problematica dezvoltării durabile cu instituțiile publice, mediul de afaceri, sectorul neguvernamental, mediul academic și alte părți interesate;
- 4.3. Dezvoltarea de parteneriate cu părțile interesate, în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă;
- 4.4. Implicarea în activități promovare și conștientizare pentru dezvoltare durabilă, inclusiv evenimente, în proiecte comune;
- 4.5. Familiarizarea cu rolurile muncii în echipă;
- 4.6. Comunicarea eficientă a analizelor, rapoartelor și studiilor efectuate pe tematica dezvoltării durabile;
- 4.7. Consilierea în domeniul dezvoltării durabile.

Capitolul 5. Atribuțiile de analiză și raportare - realizare, colectare, procesare și diseminare a datelor statistice referitoare la Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României

În această secțiune, vom analiza situația actuală privind distribuția atribuțiilor privind analiza stadiului îndeplinirii indicatorilor naționali de dezvoltare durabilă. Pentru a putea contribui la acest obiectiv, experții în dezvoltare durabilă trebuie să aibă capacitatea de a monitoriza indicatorii dezvoltării durabile stabiliți la nivelul Uniunii Europene (Eurostat) și la nivelul Organizației Națiunilor Unite (Comisia Organizației Națiunilor Unite pentru Statistică), precum și a indicatorilor specifici, naționali, aferenți obiectivelor de dezvoltare durabilă ale României. De asemenea, pentru a putea contribui la urmărirea evoluției acestor indicatori, experții în dezvoltare durabilă ar trebui să poată realiza operațiuni de introducere de date în sistemul informatic specializat, dar și să realizeze analize de date, statistici și rapoarte.

Interviurile realizate cu personalul din instituțiile centrale și locale au relevat faptul că, acolo unde există, atribuții din sistemul public cu privire la **analizarea sau introducerea de date statistice se referă la:**

- extragerea de date administrative din bazele de date;
- identificarea datelor statistice relevante (INS, Eurostat etc.) și interpretarea acestora;
- analiza datelor statistice folosind programe specializate;
- diseminarea informațiilor relevante pentru atingerea ODD;
- asigurarea suportului tehnic privind consolidarea sistemului statistic de colectare a datelor relevante pentru indicatorii asociați diferitelor ODD și oferirea de sugestii în vederea ameliorării culegerii de date;
- participarea la elaborarea indicatorilor statistici ai dezvoltării durabile, gestionată împreună cu direcțiile de specialitate care dețin datele tehnice specifice;
- colectarea și procesare de date relevante și transmiterea lor către Institutul Național de Statistică;
- (la nivel local) colectarea de date relevante (indicatori statistici, date financiare, date tehnice) pentru indicatorii naționali de dezvoltare durabilă

Atribuțiile de analiză și raportare, respectiv realizare, colectare, procesare și diseminare a datelor statistice referitoare la Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României au fost preluate în lista activităților specifice ocupației, în secțiunea 2. *Gestionarea implementării politicii guvernamentale privind atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă, prin:*

2.1. *Utilizarea de tehnici de prelucrare a datelor în raport cu principiile de dezvoltare durabilă, în scopul realizării unor analize cantitative și calitative în domeniile economic, social, protecția mediului;*

2.2. *Analiza și interpretarea corelată a datelor economice, sociale și de mediu, prin intermediul tehnologiilor informației și comunicațiilor pe baza cărora se vor elabora propunerile de reglementări/ politici publice/proiecte de dezvoltare durabilă;*

2.3. *Realizarea de rapoarte tematice, efectuarea de cercetări aplicate, elaborarea de studii specifice care să contribuie la integrarea, monitorizare și implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și care să evidențieze soluțiile viabile economic, social și de mediu în perspectiva dezvoltării durabile;*

Atribuțiile de analiză și raportare, respectiv realizare, colectare, procesare și diseminare a datelor statistice se regăsesc în cercetarea derulată în portalul ESCO, cu mai multe exemple din domeniul mediului, respectiv:

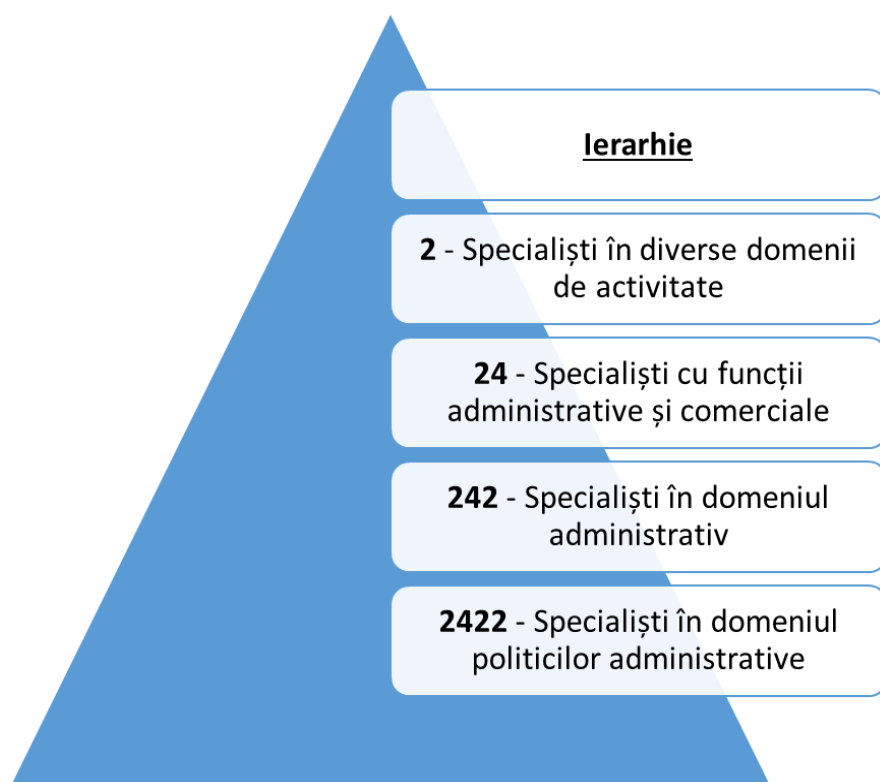
1. Capacitatea de a desfășura anchete de mediu privind accesul la apă și sanitație <http://data.europa.eu/esco/skill/dbdd03ec-f64f-4916-8a86-cc71d765cc20> ODD6
2. Capacitatea de a investiga poluarea în orașe și comunități pentru asigurarea durabilității <http://data.europa.eu/esco/skill/2c8199c8-4e40-49b3-b878-caee6e1c1bc0> ODD11

3. Înțelegerea și utilizarea principalelor instrumente de monitorizare parametrii de mediu în relație cu factori de consum
<http://data.europa.eu/esco/skill/3d69b305-4051-4c1d-ba1e-d8c5b35e22db> ODD12
4. Capacitatea de a măsura nivelul de poluare pentru urmărirea producțiilor responsabile
<http://data.europa.eu/esco/skill/5aec5b83-df71-483e-90b9-21e56a0a3cb2> ODD12
5. Înțelegerea instrumentelor de cercetare privind prevenirea poluării mediului marin
<http://data.europa.eu/esco/skill/6b41fcd8-85eb-4b27-b409-05ffcc663a3d> ODD14
6. Indicatori privind ODD la nivelul UE și analizele calitative aferente
https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection_paper_sustainable_annexii_ro.pdf
7. Cunoașterea limitărilor legale ale cantității de poluanți care pot fi emiși în mediu. cuvânt cheie ESCO standarde de emisii
8. Identifică și interpretează riscurile de mediu care sunt legate de pericole biologice, chimice, nucleare, radiologice și fizice.(cuvânt cheie ESCO Riscuri de mediu)
9. Capacitatea de analiza date referitoare la protecția mediului <http://data.europa.eu/esco/skill/77f109c4-3107-4d2a-a512-5160ac103933>

Capitolul 6. Competențe relevante pentru ocupația „expert dezvoltare durabilă”

Competențele relevante se referă la cunoștințe, abilitați, aptitudini dovedite de către expertul implicat în activitatea instituțională. Competențele propuse, prin cuvintele cheie sau fișele ocupațiilor relevante sau similare, sunt preluate identic din Coduri ISCO relevante, așa cum ele apar în documentele transmise de alte țări și integrate în platforma ESCO.eu pentru a face ocupația ”expert dezvoltare durabilă” recunoscută la nivel european, în conformitate cu grupa și subgrupa în care a fost încadrată:

Coduri ISCO relevante

- 2422.10 Ofițer de politici publice

Corelat cu

- 2422.10.5- ofițer de politici în domeniul protecției mediului
- 2422.10.14 ofițer de politici în domeniul dezvoltării regionale
- 2422.2 – agent de dezvoltare locală

Aspectele de planificare strategică sunt incluse în clasa S4, respectiv în subclasa S4.1.3. dezvoltarea politicilor și procedurilor operaționale și S4.1. dezvoltarea obiectivelor și strategiilor.

- ✓ S2.7 - analiza și evaluarea informațiilor și datelor
- ✓ S3.3.2 - respectarea legilor și standardelor de protecție a mediului
- ✓ S1.5.5 - consiliere pe probleme de mediu: apare conexas abordării de management durabil și evaluării ciclului de viață al resurselor

Descrierea cunoștințelor cheie sunt preluate și din:

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

- S4.1.3 - dezvoltare politici și strategii
- S2.7 - analizează date
- S3.3.2 - protecția mediului
- S3.3.3- respectă ghidurile legislative și organizaționale
- S1.5.5 - consiliere și promovarea conștientizare

Pentru armonizarea și recunoașterea competențelor, în Standardul ocupațional recomandăm preluarea următoarelor liste de competențe cheie, conform ESCO:

1. *Analizează datele referitoare la protecția mediului*
2. *Analizează nevoile comunității*
3. *Analizează progresele realizate în direcția îndeplinirii obiectivului*
4. *Analizează tendințe economice*
5. *Desfășoară activități de cercetare strategică*
6. *Dezvoltă rețele profesionale*
7. *Elaborează politici*
8. *Elaborează proceduri de lucru*
9. *Evaluează factorii de risc*
10. *Evaluează impactul de mediu*
11. *Gestionează implementarea politicii guvernamentale*
12. *Oferă consiliere în ceea ce privește acte legislative*
13. *Oferă consiliere în ceea ce privește dezvoltarea economică*
14. *Oferă consiliere în ceea ce privește politica de afaceri externe*
15. *Oferă consiliere în ceea ce privește respectarea politicii guvernamentale*
16. *Prezintă rapoarte*
17. *Promovează conștientizarea problemelor legate de mediu*
18. *Propune strategii de îmbunătățire*
19. *Realizează planificarea de resurse*
20. *Relaționează cu agențiile guvernamentale*
21. *Stabilește contacte cu comunități și autorități locale*
22. *Stabilește contacte cu funcționari guvernamentali*
23. *Verifică respectarea politicii guvernamentale*

Cunoștințe relevante dovedite în contextul muncii, privind viziunea integrativă a dezvoltării durabile

Cunoștințele propuse contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă:

- ODD 16. Pace, justiție și instituții eficiente. Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile
 - ODD 17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.
- Cunoașterea reperelor teoretice ale dezvoltării durabile, într-o viziune holistică; abordarea integrată a dezvoltării durabile: dimensiunile economică, socială și de mediu: cadrul legal național și internațional al dezvoltării durabile, referință pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) – Strategia

Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, Agenda 2030 ONU, Pactul Ecologic European, Acordul de la Paris, măsurarea dezvoltării durabile, indicatori de dezvoltare durabilă etc.

- Aplicarea instrumentelor de dezvoltare durabilă pe care le au la îndemână instituțiile publice, printr-o abordare integrată, multisectorială, care să aibă în vedere impactul acestora asupra tuturor obiectivelor de dezvoltare durabilă, pe toate palierele de implementare.
- Promovarea comunicării cu toți factorii interesați și a asigurării transparenței decizionale.

Cunoștințe relevante dovedite în contextul muncii, privind dimensiunea socială a dezvoltării durabile

Cunoștințele propuse contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă:

- ODD 1. Fără sărăcie. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context;
- ODD 2. Foamete “zero”. Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile;
- ODD 3. Sănătate și bunăstare. Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă;
- ODD 4. Educație de calitate. Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți;
- ODD 5. Egalitate de gen. Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate;
- ODD 10. Inegalități reduse. Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări.

Expertul trebuie să realizeze:

- Colectarea, prelucrarea și analiza integrată a datelor economice și sociale pe baza cărora se vor evalua propunerile de politici publice și proiectele pe dezvoltare durabilă în domeniul social;
- Aplicarea de metode și tehnici specifice în raport cu principiile de dezvoltare durabilă în domeniul sociale. Capacitatea de a alege indicatorii cei mai relevanți și metodele de cercetare potrivită pentru realizarea unor analize cantitative și calitative utile pentru analiza situației, analiză premergătoare propunerii unor politici publice;
- Realizarea de rapoarte tematice, efectuarea de cercetări aplicate, elaborarea de studii specifice care să contribuie la implementarea/ revizuirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă;
- Coordonarea de studii pentru care să identifice soluțiile viabile economic, social și ecologic pentru atingerea țintelor naționale aferente ODD-urilor relevante pentru tematica socială;
- Integrearea de informații multisectoriale pentru fundamentarea de strategii și politici publice în domeniul dezvoltării durabile.

Cunoștințe relevante dovedite în contextul muncii, privind dimensiunea economică a dezvoltării durabile

Cunoștințele propuse contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă:

- ODD 8. Muncă decentă și creștere economică. Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți;

România durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

- ODD 9. Industrie, inovație și infrastructură. Constituirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației;
- ODD 10. Inegalități reduse. Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări.
- ODD 11. Orașe și comunități durabile. Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
- ODD 12. Consum și producție responsabile. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile.
- ODD 17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Expertul trebuie să cunoască:

- Cadrul legal național și internațional al dezvoltării durabile din perspectiva economică, referință pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD).
- Repere economice ale dezvoltării durabile (indicatori economici ai dezvoltării durabile : PIB, nivel de trai și calitatea vieții, Curba Phillips: rata inflației – rata șomajului, politici economice);
- Rolul politicilor publice pentru dezvoltare durabilă (finanțare durabilă, inovare, transfer tehnologic etc.):
 - Politicile publice și impactul lor asupra economiei;
 - Principii, instrumente și acțiuni- modalități de integrare a dezvoltării durabile;
- Măsurarea dezvoltării durabile. Construirea durabilității în termenii conturilor naționale.
 - Taxarea și cheltuielile publice în perspectiva dezvoltării durabile;
 - Tendințe în finanțele publice sustenabile din perspectivă macroeconomică;
 - Metode emergente pentru măsurarea dezvoltării durabile (PIB verde, eficiența utilizării resurselor etc.).

Expertul trebuie să cunoască și să poată aplica:

- Activități economice durabile – definiție și abordare multidisciplinară (de ex., Planul de acțiune european privind finanțarea creșterii durabile, Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru de facilitare a investițiilor durabile (Regulamentul privind Taxonomia - (RT)), analize de sistem, aspecte introductive privind analiza lanțurilor de aprovizionare etc.);
- Management durabil și economia circulară -modele ale dezvoltării economice sustenabile:
 - Producția și consumul din perspectiva modelelor de afaceri durabile;
 - Aspecte intersectoriale de bază legate de Planul de Acțiune al UE pentru economia circulară, managementul deșeurilor, ecodesign, competitivitate economică, etc.;
- Abordarea economică a circularității produselor (cerere și ofertă, productivitatea utilizării resurselor naturale, analiza fluxurilor de materiale, achiziții ecologice, etc.)
- Externalitățile și bunurile publice – cazurile clasice ale eșecului pieței. Reducerea poluării – o problemă economică.
- Bune practici pe implementare a dezvoltării durabile la nivelul sectoarelor economice la nivel național/european (parteneriate public–privat, platforme tematice etc.).

Cunoștințe relevante dovedite în contextul muncii, privind dimensiunea de mediu a dezvoltării durabile

Cunoștințele propuse contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă:

- ODD 6. Apă curată și sanitație. Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitației pentru toți;

- ODD 7. Energie curată și la prețuri accesibile. Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern;
- ODD 8. Muncă decentă și creștere economică. Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți;
- ODD 9. Industrie, inovație și infrastructură. Constituirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației;
- ODD 11. Orașe și comunități durabile. Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile
- ODD 12. Consum și producție responsabile. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile.
- ODD 13. Acțiune climatică. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor;
- ODD 14. Viața acvatică. Conservarea și utilizarea sustenabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă;
- ODD 15. Viața terestră. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
- ODD 17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Expertul trebuie să cunoască:

- Repere de mediu ale dezvoltării durabile (indicatori de mediu ai dezvoltării durabile: emisii totale de gaze cu efect de seră, emisii de gaze cu efect de seră pe sectoare de activitate, ponderea energiei electrice din surse regenerabile în totalul energiei electrice, intensitatea energetică a economiei, intensitatea emisiilor de CO₂ pe sectoare, consum de energie pe locuitor, consum de energie pe sectoare de activitate, consumul de biocombustibil în transporturi, consumul intern de materiale pe cap de locuitor, deșeuri generate pe principalele activități economice, deșeuri generate pe cap de locuitor, deșeuri municipale depozitate, rata de salubritate, ponderea supfeței cultivate ecologic din suprafața agricolă utilizată etc.

Expertul trebuie să cunoască și să poată aplica:

- Rolul politicilor publice pentru dezvoltare durabilă (sporirea nivelului de ambiție în materie de climă pentru 2030, 2050, furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri accesibile, economie circulară, mobilitate durabilă și inteligentă, sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic, conservarea și refacerea ecosistemelor și biodiversității, reducerea poluării):
 - Politicile publice și impactul lor asupra mediului;
 - Principii, instrumente și acțiuni: modalități de integrare a dezvoltării durabile;

Alte surse de informații

- United Nations New York, 2019, World Public Sector Report 2019, ISBN: 978-92-1-123209-7
- Sustainable Development Report 2020 (SDR 2020),
https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2020/2020_sustainable_development_report.pdf
- Education and Training Monitor – European Commission 2019 -
<https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/volume-1-2019-education-and-training-monitor.pdf>

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Titlul proiectului: "România Durabilă" - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Codul proiectului: 127545

Denumirea Beneficiarului: SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI

Data publicării: noiembrie 2020

**Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.**